ENSV TELERAADIOKOMITEE

PANORAAM

1988

ENSV TELERAADIO-KOMITEE

PANORAAM

TALLINN
«EESTI RAAMAT» 1985

379.8
E 70

Kaane kujundanud Guido Pant

ENSV Teleraadiokomitee panoraam 1984. - Tln.: Eesti Raamat, 1985. - 144 lk., ill.

Brošüüris käsitletakse ENSV Teleraadiokomitee süsteemi töid ja tegemisi peamiselt 1984. aastal. Tutvustatakse populaarseid saateid ja nende tegijaid, auditooriumi uurimise tulemusi ning kuulajate-vaatajate kirjadega tehtavat tööd. Illustreeritud fotodega.

E 4403050000 - 211 Tellitud 76.3
901(15) - 85

© Kirjastus "Eesti Raamat", 1985

SAATEKS

Käesolevasse väljaandesse on koondatud materjalid, mis kajastavad meie komitee töid ja tegemisi põhiliselt 1984. aastal.

Võime tõdeda, et nii tele- kui raadioprogrammides oleme suutnud kajastada meie inimeste igapäevast elu, tähtsündmusi, kõike seda, mille nimel elas kogu maa. Oleme seda teinud kõrgel ideelis-poliitilisel ja professionaalsel tasemel.

Erilist tähelepanu osutasime infoprogrammide täiustamisele, suurendades nende mahtu ja sagedust, tõstes informatsiooni operatiivsust ja sisukust. On astutud esimesed konkreetsed sammud kohaliku informatsiooni parendamise suunas. Sellele protsessile aitavad kaasa uued TASS-i otsekanalid, korrespondentide ja kirjasaatjate laienenud võrk.

Eesti Televisiooni ja Eesti Raadio programmides on senisest enam hakatud käsitlema majandustemaatikat. Ja kuigi õnnestunud saadete kõrval, mis käsitlevad meie majanduse arengu sõlmprobleeme, on ka nõrgemaid, siis tervikuna võib positiivseks lugeda huvi ja tähelepanu, mida on üles näidatud rahvamajanduse eri valdkondade valgustamisel. On hea, et meie saateis on koostöö leidnud tele- ja raadioajakirjanikud, töölised, insenertehnilised töötajad, teadlased, majandusjuhid. See tõestab kindlalt meie sõna kompetentsust ja mõjujõudu. Eelnimetatud teema on seda aktuaalsem, et praegu on eriti teravalt päevakorda tõusnud kogu rahvamajanduse üleviimine intensiivse arengu teele, teaduslik-tehnilise progressi kiirendamine, tööviljakuse edasine tõstmine. Neis suundades toimuvad ka majanduslikud eksperimendid.

Kesksel kohal meie programmis on fašistliku Saksamaa üle saavutatud võidu 40. aastapäevale

pühendatud saated. On heameel nentida, et tele- ja raadioajakirjanikud on oma südameasjaks võtnud sotsialistliku internatsionalismi ja nõukogude patriotismi teema, püüdes seda käsitleda konkreetsete ajalooliste ja kaasaja sündmuste varal. Tahaks soovida, et see temaatika muutub edaspidi veelgi laiemaks, aitamaks kaasa noorsoo kommunistlikule kasvatamisele.

Kahtlemata on paljud eelnimetatud teemad saanud konkreetse suunitluse NLKP Keskkomitee otsusest "Eesti NSV juhtiva kaadri osavõtust töötajate hulgas tehtavast poliitilisest kasvatustööst". Selle otsuse täitmine jääb päevakorda pikemaks ajaks, avades NLKP juhtivat ja suunavat osa kogu meie ühiskondlik-poliitilises arengus.

Eesti NSV Riiklik Televisiooni- ja Raadiokomitee on suur ja mitmekülgne organism. Meie töö tulemusi hinnatakse selle järgi, kuidas saated vastavad aja nõuetele, rahuldavad raadiokuulajate ja televaatajate üha nõudlikumaid soove. Iga saate ettevalmistamine ja eetrisseandmine on kollektiivne töö. Ühise eesmärgi nimel on oma parima andnud nii meie tehnilised teenistused, teadlased-sotsioloogid (tagasiside!) kui ka professionaalsed muusikakollektiivid. Tugevneb materiaalne baas: valmimas on Eesti Televisiooni värvikompleksi II ehitusjärk. Informatsiooni- ja Arvutuskeskus on tööle rakendanud III põlvkonna arvutid - SM-4. ENSV Sideministeeriumi poolt on paika pandud saatjatevõrgu väljaarendamise perspektiivid. Seda kõike on meeldiv tõdeda.

Töö üldistamine ja paremate kogemuste propageerimine - see on aga käesoleva väljaande põhieesmärk - annab meile võimaluse paremini lahendada 1985. ja järgnevate aastate ülesandeid, mis on NLKP XXVII kongressi ettevalmistamise ja tema otsuste täitmise periood.

Eesti NSV Riikliku Televisiooni- ja
Raadiokomitee esimees
ALLAN KULLASTE

EESTI TELEVISIOON

ENN ANUPÕLD

AASTAÜLEVAADE

Telehooaeg 1983/84 avardas mitmeti televaataja osasaamisröömu, süvendas majandus- ja sotsiaalpoliitika ning sotsialistliku elulaadi käsitlemise aspekte, mida NLKP Keskkomitee pleenumitel rõhutati.

Kasvatuslikult võiks ehk kõige olulisemana esile tõsta töö vajalikkuse kui esmase kodanikukohuse, kõigi rikkuste eelduse, ühiskonna sotsiaalse küpsuse näitamise. Ehkki saatesarja "Elu täis tööd" autorite kollektiivi, propagandasaadete ja Tartu peatoimetuse kõik saated ei tõusnud oodatava tasemeni, olid saateisse valitud isiksused võluvad, sellise kodanikuvastutuse ja vaimse rikkusega, mis peaks iseloomustama ja iseloomustabki meie tänast päeva.

Meie ühiskonna poliitilises organisatsioonis on juhtiv ja suunav osa parteil. Ei saa olla küsimusteringi, eluvaldkonda, kus me seda aspekti silmas ei peaks. Oli hea, et ulatuslikule saatesarjale "Nädal parteialgorganisatsioonis", mis oli ekraanil eelmisel kolmel hooajal, lisandus loogilise jätkuna "Päev parteialgorganisatsioonis", mis püüdis leida meie töid ja tegemisi suunava esmase mõjujõu lätteid. Oodatakse muidugi, et selle teemaderingi käsitlus haaraks kõiki eluvaldkondi, oleks iga peatoimetuse teema number üks, sest on ju alanud ka ettevalmistus NLKP XXVII kongressiks.

Me kogeme, et kõigi meie saavutuste aluseks saab olla majanduslik potentsiaal, see, kuidas luuakse püsivundament rahvatarbekaupade edasisele tootmisele, meie ehitustegevusele jne. Väga õigeaegselt alustati saatesarjas "Majandamisstiil"

majanduse põhiprobleemide arutelu, et aidata omalt poolt kaasa uut tüüpi majandusliku mõtlemise sünnile (saatesarja autor M.Siimann, režissöör J.Rommot). Ka saatesarjad "Argiasjust pühapäeval" (F.Undusk, V.Suuroja) ja "Põline amet" (ehitustegevus, A.Vihalem) pöörasid tähelepanu meie ette püstitatud oluliste probleemide - rahvatarbekaupade tootmine ja kvaliteedi parandamine, brigaaditöövõtu meetodi rakendamine - propageerimisele. Ega siis asjata antud Ajakirjanike Liidu üks aastapreemiatest Feliks Unduskile töödistsipliini käsitlemise eest telesaadetes.

Mõistagi on selles keerukas valdkonnas hulgaliselt probleeme, millele me peaksime oma tähelepanu pöörama. Tahaks loota, et pärast pikka ja põhjalikku ettevalmistust käivitunud uus sari "Majandustoimetus" aitab kaasa keerukate majandusprobleemide selgitamisele ja mõistmisele. Siin on üks olulisemaid aspekte majandus- ja ideoloogilise töö dialektiline ühtsus igapäevases praktikas. Seepärast on mitmes saatesarjas vaatluse all NLKP Keskkomitee otsusest "Eesti NSV juhtiva kaadri osavõtust töötajate hulgas tehtavast poliitilisest kasvatustööst" tulenevad ülesanded.

Eelmise ja selle aasta üheks keskseks teemaks oli ja jääb ettevalmistus suure võidu 40. aastapäevaks. Mati Talviku saated "Veteranid" ja "Korpuse kodutee", Rein Järliku "Surma ei otsinud keegi", noortesari "Sõduriks ei sünnita" A.Allase ja T.Kaljumäe eestvedamisel teevad tänuväärset tööd. Ei saa märkimata jätta ka J.Rommoti püsirubriiki "Aktuaalses kaameras", millele peaks järgnema ideoloogilise võitluse teravnemist ja külma sõja algusaastaid käsitlev rubriik. Meie arvates on selle temaatika käsitlemine eriti oluline noori vaatajaid silmas pidades. Ajaloo tundmine, ajalooline mälu, "rahvustervikluse" müütide kummutamine klassipositsioonilt - selles on suuresti nende sarjade kasvatuslik väärtus.

Oluline on noorsoo- ja kasvatusprobleemide

õige ja vaatajat haarav, mõjuv käsitlus. Noortesaadete sari "Oma nägu" (toimetajad R.Oja ja K.Vapper, režissöör R.Suviste) tegi vajaliku ringkäigu tutvustamaks kõigi rajoonide komsomoliorganisatsioonide tegevussuundi. Mis aga peamine, saime tuttavaks paljude noorte tööinimestega, kes tõepoolest on andunud oma kutsumusele. Meeldiv oli see elevus, mis jõudis vaatajateni saatesarjas "Tähemängud" (toimetaja E.Viilup, saatejuht A.Eller, režissöör K.Juhvelt). Kui me suudaksime oktoobrilaste ja pioneeride tegevust kõigis valdkondades sellise rõõmu ja tuhinaga ekraanile tuua, annaksime suure panuse meie lasteliikumisse.

Tänapäeva maailm on terava ideoloogilise võitluse, vastandlike ideede kokkupõrkamise, vana ja uue pingelise heitluse tander. Seepärast on eriti oluline see, millistele maailmavaatelistele probleemidele me oma tähelepanu kontsentreerime. Õigesti toimis noorte- ja lastesaadete peatoimetus, rääkides saatesarjas "Teist korda noor" (toimetaja E.-M.Tali, rež.V.Koppel) tänapäeva noortele ideelisest küpsemisest ja karastumisest ajaheitlusest osavõtnud väljapaistvate inimestega, kelle elutunnetus ja võitlushoiak on ikka nooreks jäänud. Sedasama probleemideringi, kuid juba teoreetilisest aspektist käsitles oma vestlustes professor Jaan Rebane saatesarjas "Inimene ja ühiskond" (saatejuht M.Siimann). Viimaste aastate teleprogrammi silmas pidades oli just siin tuntav edasiminek, marksismi-leninismi teooriaküsimuste põhjalikum ja loomupärasem selgitamine. Kevadel alanud saatesari "Ajapilt" (saatejuhid A.Rannamäe ja J.Aare) hakkas andma omapoolset lisa programmi vastupropagandistliku suunitluse mitmekesistamiseks.

Valmis mitu õnnestunud suurvormi - telelavastus lastele Jaan Rannapi raamatu "Salu Juhan" ainetel (režissöör R.Suviste), A.-E.Kerge - E.Vilde "Tabamata ime", V.Koppeli - Aapeli "Üle

linna Vinski". Vaatajal on heameel, kui ta kohtub saatesarjadega "Kodukandilood", "Rahvamuusikud" (toimetaja Ô.Krell, režissöör E.Rein, autorid H.Veldermann, R.Hanson jt.). Muusikasaadete peatoimetuse ettevõtmisel jõudis ekraanile Leningradi Kirovi-nim. Ooperi- ja Balletiteatri 200. juubeli tähistamiseks kaks saadet, kus esinesid selle teatri parimad ooperi- ja balletiartistid (toimetaja E.Potter, režissööri ülesannetes S.Milli). Ekraanil olid Mravinski ja Fedossejevi orkestrid, 8 saadet sarjast "Punase nelgi laulud" (poliitlaulu festivali põhjal, toimetaja V.Uuetoa). Just sellist suunda tuleb toetada. Oma kodust kultuuri oli ekraanil rohkesti, kuid meeldejäävamad neist olid saade Helmi Puurist (režissöör E.Tandre, toimetaja E.Potter), saated "Vanemuisest", Endel Pärnast (režissöör G.Jegorov) jt.

Selle hooaja lõpul muutus eriti oluliseks juhi ja kollektiivi suhteid käsitlev temaatika. "Viljaveski", "Majandustoimetus", "Kontakt" - need on vaid mõned sarjad, kus neid keerukaid suhteid ja ootusi-lootusi käsitletakse. On selge, et NLKP Keskkomitee otsus meie juhtiva kaadri kohta kujundab teleprogrammi olulisi aspekte ka lähematel aastatel.

See hooaeg tõi telerahvale veelgi lähemale kauaoodatud päeva (või õigemini - muutis reaalsemaks, käegakatsutavamaks) - televisioonimaja II järgu valmimistähtaja. Vähemalt nüüd võime uskuda, et toimetustemaja ehk juba ETV 30. sünnipäevaks üle antakse, et suvi 1985 on see pidulik aeg.

Televisioonisaateid teevad teleajakirjanikud. Meie tööks on oma aja ja probleemide jäädvustamine, nende lahendamisele kaasaaitamine. Me peame läbimõeldult ja realistlikult hindama praeguse perioodi iseärasusi. NSVL Kirjanike Liidu juubelipäeval kõneldi, et meil pole tarvis teha oma saavutusi pisemaks või tegelikku elu lakeerida või puudusi dramatiseerida. On tarvis otsida uusi teid, kuidas ühte või teist probleemi lahendada.

EESTI TELEVISIOONI SARISAATED 1983/1984

Saade	Tegijad	Kavas
1. INFORMATSIOONISAADETE PEATOIMETUS		
1. Aktuaalne kaamera		3xP
2. AK uudised		4xP
3. Aeg luubis		45 - 1xN
2. PROPAGANDASAADETE PEATOIMETUS		
1. Ajapilt	J.Aare,A.Rannamäe,V.Suuroja	30 - 2xK
2. Akadeemikud	A.Vihalem,J.Rommot	30 - 1xK
3. Argiasjust pühapäeval	F.Undusk,V.Suuroja	30 - 2xK
4. Elu täis tööd	F.Undusk,V.Suuroja	20 - 1xK
5. Foorum	E.Anupõld,A.Tiisväli,V.Reili	60 - 1xK
6. Järelfoorum	E.Anupõld,A.Tiisväli,V.Reili	30 - 1xK
7. Kohalik huvi	M.Talvik,S.Talberg	60 - 1xK
8. Korpuse kodutee	M.Talvik,S.Talberg	35 - 3xKV
9. Loomariik	T.Randla,A.Nuiamäe,H.Kuiv	25 - 1xK
10. Lugedes looduse raamatut	J.Martin,A.Raiste,L.Stepanova	25 - 1xK
11. Maailmapilt	M.Siimann,A.Raiste,V.Urbla	25 - 2xK
12. Majandamisstiil	M.Siimann,A.Raiste,J.Rommot	25 - 1xK
13. Majandustoimetus	M.Siimann,F.Undusk,H.Peep	30 - 2xK
14. Meie tehas	F.Undusk,V.Reili	30 - 1xK
15. Otsused ja teod	S.Sverdlik,A.Vihalem,I.Kurve	20 - 2xK
16. Poolt ja vastu	V.Kaasik,A.Rannamäe,E.Nõmberg	30 - 1xK

Saade	Tegijad	Kavas
17. Propagandistidele	M.Siimann,A.Vihalem,I.Kurve	15 - 1xK
18. Põline amet	A.Vihalem,O.Jaksi	30 - 1xK
19. Päev parteialg-organisatsioonis	kollektiiv	20 - 1xK
20. Tallinn	U.Maasikas,P.Eelsaare	30 - 2xK
21. TASS teatab	J.Aare,V.Suuroja	30 tsükkel
22. Tsiviilkaitse	R.Toom,A.Kraam	20 - 2xK
23. Rahvusvaheline panoraam	R.Soomets,V.Põder,A.Rannamäe, V.Suuroja	30 - 2xK
24. Ringliiklus	R.Karemäe,J.Paadam,O.Jaksi	25 - 2xK
25. Veteranid	M.Talvik,S.Talberg	30 - 2xK
26. Viljaveski	M.Müür,M.Narusk,R.Hanson, A.Vimberg	55 - 4xK

3. NOORTE- JA LASTESAADETE PEATOIMETUS

Lastesaated:

1. Kutsub fanfaar	J.Markov,H.Meeri,R.Raie	30 - 1xK
2. Kõige suurem sõber	L.Põldre,R.Järvi,T.Vahi	30 - 4xK
3. Maailm läbi aegade	T.Kõrda,E.-M.Tali,K.Nurm	20 - 1xK
4. Nii sünnib muinasjutt	H.Tomson,V.Koppel	30 - 1xKV
5. Oh seda eeslit	U.Leies,E.Viilup	30 - 1xK
6. Oktoobrimaal	A.Raiste,K.Mardna	30 - 1xK

Saade	Tegijad	Kavas
7. Stopp! Lapsed ja liiklus	M.Kivistik,H.Meeri,R.Raie	15 -12xA
8. Taat tõi võidu	M.Talvik,U.Leies,U.Puusep	30 - 1xK
9. Tuhat tutvust	E.Viilup,U.Leies	30 - 1xK
10. Vandersellid	E.-M.Tali,V.Koppel	30 - 1xK
11. Vembu ja Tembu seiklused	E.Viilup,U.Leies	30 - 1xK
12. Viisiubin	A.Mae,E.Viilup,K.Nurm	45 - 1xK
13. Õhtujutt	kollektiiv	15 - 4xK
Noortesaated:		
1. Isad ja pojad	K.Vapper,M.Mälk,V.Koppel	30 - 1xK
2. Jüri ja Mari	T.Ots,R.Oja,M.Mälk,T.Mägi	30 - 1xK
3. Kalender	T.Kaljumäe,R.Proso	15 - 2xK
4. Kodulinn	T.Mägi,M.Mälk	20 - 1xKV
5. Kontakt	K.Vapper,R.Oja,R.Suviste	60 - 2xK
6. Merevaiguvõti	U.Ott,J.Haponen,L.Karpin	60 - 1xKV
7. Oma nägu	K.Vapper,R.Oja,R.Suviste	45 - 1xK
8. Proovikivi	K.Vapper,R.Suviste	30 - 1xK
9. Pööripäevad	A.Veetamm,T.Kõster,E.-M.Tali	35 - 1xK
10. Sõduriks ei sünnita	H.Kõiv,A.Allas,T.Kaljumäe, R.Proso	20 - 1xK
11. Tantsutee	A.Tael,H.Meeri,R.Raie	30 - 1xK
12. Teist korda noor	E.-M.Tali,A.Veetamm,T.Kõster	30 - 1xK
13. Trops	K.Vapper,R.Suviste	30 - 1xK

Saade	Tegijad	Kavas
14. Turniir Telekool:	T.Kôrda,H.Meeri,T.Mägi	30 - 1xK
1. Ajalugu	L.Levald,I.Lepp,P.Leisalu	25 - 1xK
2. Elav savi	L.Tônisson,I.Lepp,K.Mardna	25 - 1xK
3. Emakeel (Tartu)	K.Kerge,A.Past,M.Kupp	25 - 1xK
4. English for Everybody	E.Sillamägi,H.Villemson, H.Saar,U.Uussaar	20 - 1xN
5. Füüsika VII kl.(Tartu)	A.Past,J.Jalviste	30 - 1xK
6. Govorim po-estonski	A.Siirak,M.Randmaa,U.Ott, H.Nurme,K.Nurme	20 - 1xN
7. Keemia IX,X (Tartu)	A.Tôldsepp,M.Kupp	20 - 2xK
8. Majandusaabits	M.Raudjärv,O.Arusoo,K.Mardna	30 - 1xK
9. Matemaatika (Tartu)	K.Velsker,R.Joamets,J.Haamer	25 - 1xK
10. Mô govorim po-russki	J.Haponen,R.Raie	20 - 1xN
11. Nooruk ja ôigus	H.Talviste,O.Arusoo,V.Kiple	25 - 1xK
12. Poiste töö	A.Reili,H.Nurme,K.Mardna	25 - 1xK
13. Raamat.Kirjanik.Lugeja	I.Belobrovtseva,J.Haponen, V.Kiple	30 - 2xK
14. Saksa keel	U.Läänemets,A.Normet,I.Lepp, T.Kôster	20 - 1xN
15. Sinuga sinust (Tartu)	A.Past,J.Jalviste	30 - 1xK
16. Tare-tareke	N.Pentre,J.Haponen, V.Kiple	15 - 1xN
17. Teeme ise	M.Pôldoja,H.Saar, V.Kiple	25 - 1xK
18. Teleekskursioon	O.Arusoo,U.Reitelmann	25 - 1xK

Saade	Tegijad	Kavas
4. MUUSIKA- JA MEELELAHUTUSSAADETE PEATOIMETUS		
1. Ajast aega	M.Tõnisson,M.Kivita	45 - 1xK
2. Balletiminutid	E.Potter,E,Tandre	20 - 1xK
3. Džässistuudio	V.Uuetoa,E.Lööve	30 - 1xK
4. Kajalood	E.Sõerde,M.Tõnisson,E.Tandre	30 - 2xKV
5. Kodukandilood	O.Krell,E.Rein	60 - 1xK
6. Kolleegid kolleegidest	A.Peäske,J.Nõgisto	45 - 1xK
7. Kontserdisaalis	H.Pruuli,J.Tallinn,M.Kivita	2x40 - 1xK
8. Kontserdistuudio	H.Pruuli,A.Peäske	30 - 1xN
9. Laupäevastuudio	E.Tomson,E.Eesmaa,V.Reili	60 - 2xK
10. Leelo	M.Kivita,O.Krell	50 - 1xK
11. Muusikaelu	E.Potter,T.Lasmann	60 - 1xK
12. Naljapada	K.Uibo,T.Lepp	15 - 2xK
13. Rahvakunstnikud	E.Eesmaa,G.Jegorov	60 - 2xKV
14. Ring ümber	R.Linna,T.Lepp	45 - 1xK
15. Täna õhtul ...	R.Linna,T.Lepp	60 - 2xA
16. Sooviekraan	U.Reitelmann,V.Uuetoa, J.Nõgisto	30 - 1xK
5. KIRJANDUS- JA KUNSTISAADETE PEATOIMETUS		
1. Imet tabamas	A.Tuuling,N.Jõekalda	60 - 1xK
2. Kunstigalerii	K.Hiir,T.Pork	40 - 1xK
3. Käidud teed	A.Tuuling,L.Stepanova	30 - 1xK

Saade	Tegijad	Kavas
4. Luulelugu	T.Põder,V.Palm	30 - 1xK
5. Mitu muusat	T.Pork,M.Mälk	30 - 1xK
6. Neli nädalat	T.Põder,V.Palm	60 - 1xK
7. Teatriõhtu	H.Reili,A.Kala	1xN
8. Telelavastus	T.Põder,G.Kilgas,T.Kask, A.-E.Kerge jt.	7 lavast.
9. Teleretsensioon	A.Tuuling,J.Pihlak	30 - 1xKv
10. Suuri meistreid	A.-E.Kerge,T.Põder	3 saadet
11. Vikerkaar	K.Hiir,T.Pork	30 - 1xK
12. Õhtutund kirjanikuga	V.Palm,K.Saks	60 - 1xK
	6. TARTU PEATOIMETUS	
1. Elu täis tööd	A.Past,J.Jalviste,A.Müürsep	20 - 1xK
2. Lapsesuu	L.Hainsalu,R.Järlik	30 - 1xK
3. Meistrid, sellid, õpipoisid	S.Vari,A.Müürsep,A.Past	30 - 1xK
4. Ravimtaimed	M.Sikk,L.Heinmaa	30 - 1xK
5. Teadus ja tervis	M.Sikk,L.Heinmaa	45 - 2xK
6. Surma ei otsinud keegi	R.Järlik,J.Haamer	45 - 1xK
	7. SPORDISAADETE PEATOIMETUS	
1. Korvpallikool	T.Villomann,E.Väinsalu	30 - 2xK
2. Malekool	I.Nei,R.Rebane,T.Villomann	30 - 2xK

Saade	Tegijad	Kavas
3. Mootorite maailmast	A.Eller,V.Suuroja	30 - 1xN
4. Spordiprisma	T.Uba,E.Väinsalu,T.Villomann	30 - 1xN
5. Sport.Sport	kollektiiv,T.Villomann	15 - 1xN
6. 10 olümpiastarti	E.Lillo,R.Rebane,E.Väinsalu, T.Villomann	30 - 1xK
8. VENEKEELSETE JA VAHENDUSSAADETE PEATOIMETUS		
1. Aktuaalne kaamera	N.Malleus,V.Velman,S.Smirnov, I.Ostrat	15 - 5xN
2. Inimene. Sõiduk. Tee	V.Velman,O.Jaksi	15 - 1xK
9. PROGRAMMI PEATOIMETUS		
1. Jupiter	A.Vesmes,T.Värnik,M.Uus	30 - 2xK
2. 8 ja 16	M.Järvekülg,V.Himbek	30 - 1xK
3. Kes keda?	O.Heinmaa,M.Uus	60 - 2xK
4. Monitor	E.Roosimägi,D.-M.Küla	30 - 2xK
5. Prillitoos	H.Sein,H.Oiderma,J.Tallinn, I.Kangur	60 - 2xK
6. Reklaamiklubi	T.Simm,V.Suuroja,E.Lööve	60 - 2xK
7. Stoppkaader	L.Lauri,A.Tiisväli,M.Uus	30 - 2xK
8. Suure tumma elulugu	M.Soosaar,T.Korts,M.Uus	30 - 2xK
9. Vaata kööki! Vaata aeda!	L.Kosenkranius,M.Raud	45 - 2xK

ETV INFORMATSIOONISAADETE STRUKTUUR

1.oktoobrist 1983 suurenes oluliselt infosaadete maht. Varasema 59 tunni asemel on see nüüd 65 tundi kvartalis. "Aktuaalne kaamera" on originaalmaterjalidega eetris ühe korra asemel 3 korda: kell 18.00, 20.30 ja 21.40. Neile saadetele lisandub veel 4 lühiuudiste saadet: kell 9.00, 14.25, 19.30 ja päeva kokku võttev kell 23.30.

Kell 18.00 algav "Aktuaalne kaamera" keskendab tähelepanu Nõukogude Liidu ja koduvabariigi sündmustele, täiendab ja süvendab päeva jooksul juba edastatud kohalikku infot.

Teletaibilindilt tõlgitud ja võimaluse korral illustreeritud TASS-i uudised hõlmavad esimesed kaks saateminutit. Põhiosa, 7 minutit, saatest jääb kohalikele uudistele. Selles saateosas kasutatakse AK mittekoosseisuliste autorite kaastöid. Regulaarset kaastööd teeb AK-le praegu 15 autorit.

"Aktuaalse kaamera" põhisaade on eetris kell 20.30. Saade salvestatakse. Praegu töötab peatoimetuses 29 inimest, nendest 17 toimetajat ja korrespondenti ning 12 režissööri, assistenti, abi.

Infosaadete sisukust ja operatiivsust mõjutab kindlasti positiivselt korrespondendipunkti taasavamine Kohtla-Järvel. Alates 16.okt. 1984 töötab korrespondendipunkti juhatajana Koit Raud, operaatorina Jüri Kesküla. Suur on abi olnud AK Lääne-Eesti ja Moskva korrespondendipunkti tööst. Lääne-Eesti korrespondendipunkti tööd juhib Rein Hanson, Moskvas Vladimir Bogatkin. Lõuna-Eesti regioonis toimuvast annavad ülevaate Tartu peatoimetuse toimetajad Rein Joamets ja Siiri Vari. Perspektiivis näeme korrespondendipunkti avamist Võrus, Põlvas või Valgas.

Kell 21.40 "Aktuaalse kaamera" alguses kasutatakse "Vremjast" saadud värskeid sõnumeid. Saate üks põhieesmärk on vahendada Tallinna uudiseid.

Saate probleemsuse ja huvitatuse tõstmisel on abi olnud poliitpäevadel esitatud küsimustest. Nendele vastamine peaks ka tulevikus jääma saate üheks kandvamaks teljeks. Ka nädalasarjad, kommentaarid ja filmisüžeed peaksid saama selle saate komponentideks.

Alates 1984.a. III kvartalist teeb kell 21.40 algavat AK-d kogu nädala jooksul üks toimetaja. Esialgsed tähelepanekud kinnitavad selle lahenduse õigsust.

TOOMAS UBA
SPORDIINFORMATSIOONIST

Teleraadiokomitee spordisaadete peatoimetus on seisukohal, et operatiivne spordiinformatsiooni edastamine on televisiooni - aga eeskätt raadio - esmane trump ja üks peamisi ülesandeid.

Lisaks tavakohasele faktiteatamisele kuuluvad tegelikult informatsiooni vahendamise valda ka otseülekanded võistlustelt - raadioreportaažid ja TV-ülekanded.

Seega lisaks igapäevastele infosaadetele (raadios 20.20, 23.05, kordus hommikuti 6.35, 8.05) ning TV-s AK spordinurgas ja pühapäevases saates "Sport. Sport.", on operatiivse spordiinfo kõige ajakohasem vorm otseülekanne. Sellega võidavad televisioon ja raadio spordiinfo esmaallikana absoluutse prioriteedi .

Lähtudes ammutuntud põhitõest - televisioonis spordist rääkida võib, näitama aga peab - on meie toimetus suuresti veel võlgu spordisõprade-televaatajate ees ülekannete organiseerimisel koduvabariigis toimuvatelt võistlustelt. Ühelt poolt piirab seda tehnikavahendite kitsikus ja eetriaja vähesus, teiselt poolt võistluste korraldustase ja täpsus ning värvitelevisiooni ajastul meie spordibaaside valgustatuse ebapiisavus.

Omaette probleem on spordiinformatsiooni hankimine. TASS on viimastel aastatel tunduvalt parandanud spordiinfo edastamise kiirust ja geograafilist haaret, et aga meie oma vabariigi spordiinfo edastamiseks ja koordineerimiseks puudub igasugune süsteem ning kogu töö baseerub toimetuse ja korrespondentide (enamuses mittekoosseisuliste) kokkulepetel, on meie spordiinfo kuulajatelt-vaatajatelt heakskiidu pälvinud taset hoidnud aastatepikkune pidev spordiinfo hankimine. Meile ei ole võõras ühe arvu või fakti kontrollimine Novosibirskist või Prahast, Sverdlovskist või Londonist, Kaunasest või Helsingist - sealt, kus esineb Eesti NSV sportlane, kelle tulemust ootab kuulaja-vaataja. Kaugeim punkt, millega meil oli pidev telefoniühendus, on olnud Curacao saar, kui seal MM-pretendentide turniiril mängis suurmeister Paul Keres.

Kui tunnetad oma töös, et oled info hankimisega rahuldanud kuulaja-vaataja ootusi ning huvisid, on see pakkunud rahuldust ka töö tegijale.

JUHAN PAADAM

ETV ÜLELIIDULISE TELEVISIOONI SÜSTEEMIS

Eesti Televisiooni venekeelsete ja vahendussaadete peatoimetuse loomise 16.juunil 1974.a. tingis eelkõige vajadus koostööks NSV Liidu Kesktelevisiooni ja teiste liiduvabariikide telestuudiotega.

Kõigepealt informatsioonisüžeede ettevalmistamisest. 1983.aastal tegi peatoimetus Kesktelevisiooni informatsioonisaadete "Vremja" ja "Novosti" tarvis 73 Eesti NSV tööstust, põllumajandust ja kultuurielu käsitlevat infosüžeed, kogumahus 2 tundi 45 minutit. Ükski kaalukam sündmus Eestis ei jäänud kajastamata. Üle tosina infoloo andsid erikorrespodent V.Liivanõmm ning KTV ja Üleliidulise Raadio korrespondent H.Lenk ENSV ja

Tallinna fašistlikust okupatsioonist vabastamise 40.aastapäevale pühendatud sündmustest.

Kesktelevisioon saab Eesti Televisioonilt nii üleliidulise esimese kui teise programmi tarvis ca kakskümmend saadet aastas. Nimetagem viimase aja tähtsamaid saateid, mis on valminud Kesktelevisioonis Eesti Televisiooni osavõtul. "Aja nõuded" ja "Ühiskondliku arvamuse tribüün", kumbki pikkusega üks tund, läksid eetrisse Kesktelevisiooni saatesarjas "Lahendatakse kohapeal". Sari on mõeldud nende sõlmprobleemide käsitlemiseks, mis on liiduvabariikides, kraides ja oblastites üles kerkinud seoses NLKP Keskkomitee pleenumite otsuste täitmisega. Meie saadete teemaks oli Eesti NSV partei- ja nõukogude organite töö töötajate kirjade, ettepanekute ja kaebustega. Saatest võttis osa NLKP Keskkomitee liige, EKP Keskkomitee esimene sekretär Karl Vaino. Üleliidulisel ekraanil näidatust peame väga oluliseks ka saadet "Seltsimees laul", mis on pühendatud Suures Isamaasõjas saavutatud võidu 40.aastapäevale. Ühiskondlik-poliitilistest saadetest nimetagem veel Märt Müüri ettevalmistatud "Põllumeeste tundi" ja Kesktelevisiooni II programmis saateploki avasaadet "Kivid ja leib" - olukirjeldust NSV Liidu Ülemnõukogu saadikust, sotsialistliku töö kangelasest, Paide rajooni "9.Mai" kolhoosi esimehest Endel Liebergist. Saade tutvustab üleliidulisele vaatajaskonnale staažika kollektiivi juhi kogemusi töötajate poliitilisel kasvatamisel.

Nõukogude elulaadi, nõukogude rahvaste sõpruse ja koostöösidemete kajastamiseks, näitamaks Eesti NSV kontakte teiste liiduvabariikidega, alustas peatoimetus taas kaheaastast vahetussaadete tsüklit. NSV Liidu 60.aastapäeva eel vahetasime saateid kõigi liiduvabariikide stuudiotega. Tänavu alustatud tsükkel on pühendatud eelseisvale NLKP XXVII kongressile. Juba on valminud programmid Kirgiisiale, Ukrainale, Valgevenele, Usbekistanile, Tadžikistanile, Turkmeeniale ja Mol-

daaviale. Vahetusprogrammide ettevalmistamisest võtavad osa kõik ETV peatoimetused. Koos vastusaadavatega lisandub ETV programmi 26 saadet, mis oluliselt avardavad meie vaatajate silmaringi.

VOLDEMAR LINDSTRÖM

ETV VABARIIGI KULTUURIELUS

Arenedes ja täiustades ajakirjanduse, raadio, kino ja teatri võimalusi, omandas televisioon kiiresti püsiva koha töötajate kommunistliku kasvatuse süsteemis. Kujunenud teadmiste ja kultuuri vahetuks levitajaks, muutus ta ühtaegu kultuuri kujundajaks. Televisiooni nimetatakse kunstide ristumispaigaks, seda võimaluse tõttu tuua kõik teised kunstiliigid hiiglasuure auditooriumi ette, kuid ennekõike siiski nende keeruka ja mitmekülgse sünteesi eest ekraanil. Meie kultuuri lahutamatu osana on televisiooni omapäraks ühiskonna vaimse, intellektuaalse ja ideelise potentsiaali tõstmisel emotsionaalsete vahendite rikkus.

Eesti Televisiooni loomeloos kulgeb nüüdisaegne, s.t. värvitelevisiooni arengutee juba rikkalikele kogemustele ja traditsioonidele tuginedes.

Esimene värvisaade "Värv must-valgel" läks ETV-s eetrisse 30. detsembril 1972. Kui esimestel kuudel kasutati värvi-TV kompleksi peamiselt filmide näitamiseks, siis 1973.a. maikuust algasid regulaarsed originaalsaated. 1974.a. lõpuks olid olemas kõik tehnilised vahendid värviprogrammi edastamiseks.

Samal ajal leidis aset teinegi oluline pööre: kui 60.aastatel videomagnetofonid ainult jäädvustasid, s.t. salvestasid ja hiljem taasesitasid, siis 70.aastate esimene pool tõi elektroonse montaaži. Teise põlvkonna videomagnetofonid saabusid 1973.aastal. Tekkisid sootuks uued võimalused ja

seda mitte ainult tehnoloogias, vaid kogu teleprogrammi kujundamises. Sai võimalikuks saadete püsiv säilitamine. Hakkasid sündima teleseriaalid, videofilmid. Reportaažkaamerate kasutuselevõtmine aitas tegelikkust veelgi operatiivsemalt ja aktiivsemalt vahendada.

Pidevalt tihenevad sidemed televisiooni ja eri kunstiliikide vahel on vastastikku rikastav protsess ühise eesmärgi nimel - kasutada paremini kultuuriväärtusi rahva kultuuri- ja vaimse huvi edasiseks äratamiseks.

TV videoteek on muutumas helis, pildis ja värvis säilitatud kultuurivaramuks.* Me võime videolindi vahendusel astuda "Estonia" kontserdisaali 10.septembril 1975, kui rahvas jättis hüvasti NSV Liidu rahvakunstniku Georg Otsaga. Ühes telereportaažis on jäädvustatud Voldemar Panso Shakespeare'i "Richard III" proovil 11.märtsil 1975.

Telelavastuste säilitamine algab 1974.a. aprillist - O.Wilde'i "Leedi Windermere'i lehvik" on pärit sellest ajast. Praegu on videoteegis 57 telelavastust. Nii näiteks lavastati 1977. aastal teleteatris I.Bunini "Hämarad alleed" ja "Öisel merel" Ants Eskolaga peaosas ja seega ei pruugi tulevane teatriteadlane meie väljapaistva näitleja loometööd üksnes kirjutiste või filmifragmentide põhjal analüüsida.

Teatriõhtutest jäädvustati esimesena I.Örkeny "Kassimäng" TRA Draamateatris, peaosades Aino Talvi ja Velda Otsus. Alles nüüd kogeme, et mitmelgi korral oleme hiljaks jäänud. Oleme muidugi õnnelikud, et meil on 1977. aastast Katrin Välbe, Hugo Laur ja Ants Jõgi, 1978. aastast Kaarel Karm jne. Kõike seda võiks ja peaks rohkem olema, kui meie kultuuriasutused vastutulelikumalt suhtuksid

---

* ETV videoteegis säilitatavate telesaadete, sarjade, teatriõhtute ja telelavastuste nimekiri on toodud käesoleva väljaande lisas.

TV ettepanekutesse nende enese ajaloo säilitamiseks. Tihti ollakse oma argiaskeldustes nii kinni, et telekaameras nähakse üksnes ülearust segajat, mitte kultuuriloo kõige operatiivsemat ja ulatuslikumat talletajat.

Märgatavalt on suurenenud rahvusvahelised kultuurikontaktid ja kultuuriväärtuste vahendamine ekraanil. 1984. aastal toimusid Ukraina NSV kirjandus- ja kultuuripäevad Eesti NSV-s. Eesti Televisioon oli oma otseülekandekaameratega Balti jaamas külalisi vastu võtmas, näitas pidulikku ava- ja lõppkontserti ja kuue kontserdi videosalvestist. Meie kunstiinimeste vastukülaskäiku ja pidulikku avakontserti nägid ka Eesti televaatajad. Näiteks Vene NFSV kultuuripäevade programmi 1977. aastal vahendati rohkem otsesaadete kui videosalvestistena. Kaks aastat tagasi jõudis Kasahhi NSV kunstimeistrite looming meie televaatajateni aga juba ligi 40 salvestatud saates. Ka Kasahhi Televisioon korraldas Eesti kultuurinädala programmi. Alma-Atas toimunud pidulikku kontserti nägid ka meie televaatajad.

NSV Liidu moodustamise 60.aastapäeva tähistamiseks korraldati kõikide meie maa stuudiote abiga liiduvabariikide elu tutvustamine teleekraanil, kus olulisel kohal olid kaasaja kultuurisaavutused. Eesti Televisioon omakorda tutvustas meie vabariigi saavutusi teiste liiduvabariikide teleprogrammides kahe tunni jooksul. Tänavu kordame taolist ettevõtmist. Seda võib pidada televisiooni uueks rolliks rahvuskultuuride tutvustamisel ja vennasvabariikide elu vahendamisel.

Televisioonile on igati jõukohane anda vaatajaile teadmisi kunstist, ühiskonnast, maailmavaatelistest küsimustest ja neist kogemustest, mida ühiskond on talletanud oma rahva revolutsioonilist minevikku uurides ja elustades. Kõigil on veel meeles V.Pandi 314 saatest koosnev suursari "Täna, 25 aastat tagasi", legendaarne jutustus meie rahva kangelaslikest päevadest. Need saated

olid aga ekraanil ajal, mil videotehnika meie vabariigis alles hakkas arenema ja sellepärast on meil neist saadetest säilinud vaid helilindid. Kui 1977. aastal töid A.Vahemetsa - T.Kask - Ruth Karemäe vaatajateni teleseriaali 1917. aasta poliitilisest võitlusest Venemaal ja eesti proletariaadi võitlusest oma klassivaenlase - kodanlusega, siis võib ka tänane vaataja sellest osa saada. Viimasel ajal pole ükski kunstiliik suutnud meie revolutsioonilist minevikku nii ulatuslikult elustada ja taasluua Eesti revolutsionääride V.Kingissepa, J.Anveldi, H.Pöögelmanni kujusid, kui seda on tehtud televisiooni võimalusi kasutades.

Siitpeale muutus poliitiline publitsistika, klassivõitluse eri perioodide käsitlemine meie teleprogrammi juhtteemaks. "Poliitilised kired" elustas 10 saates 20.aastate raskeid päevi, mil partei pidi tegutsema põranda all. Saatesarjas "Ainult üks miljon" käsitleti sotsialistliku revolutsiooni toimumist Eestis ettevalmistusperioodist kuni võiduni. Saatesarjades "Sügis 1941" ja "Rahva sõda" meenutati sõjapäevi, sarjas "Aastad ühises peres" sõjajärgseid loomeaastaid. Viimase nelja sarja eestvedajaks oli M.Talvik. Praegu dokumenteerib noorele põlvkonnale ühe sõjajärgse perioodi, klassivõitluse valusat perioodi R.Järlik saatesarjas "Surma ei otsinud keegi".

ETV kunstiline potentsiaal kasvab. Rahvusvahelisele ekraanile jõudis "Alla Pugatšova teater", mis sisuliselt on meie esimene videofilm. Videofilmi heaks näiteks on Ita Everi "Igihaljas vaatemäng". "Telefilm" hakkas videofilme tegema veidi hiljem, esmalt korrates telelavastust "Pisuhänd", seejärel jäädvustas J.Smuuli "Lea" probleemistiku A.-E.Kerge lavastuses "Musta katuse all".

Televisioon suudab ka jäädvustada kõige tõepärasema pildi tänasest. Just siin on fotograafiline dokumentaalsus ja naturaalne faktuur kujuti-

ses TV ainueeliseks kõigi teiste kunstiliikide ja võimaluste ees. 1978. aastal alustas A.Vihalem saatesarja "Akadeemikud". Nüüdseks on 37 saates jäädvustatud kõik meie Teaduste Akadeemia tegevliikmed. Jäädvustatud on ka tunnustatud ajakirjanikud. 1976. aastal tehti saade Anton Vaarandist. Säilinud on V.Pandi 1976. aastal tehtud saated "Täna, 35 aastat tagasi" ja "Hispaania I,II". Isiksuste jäädvustamist jätkab M.Talvik suure võidu 40.aastapäevale pühendatud saatesarjas "Veteranid". 1973. aasta kevadel alustas Gustav Ernesaks teleekraanil jutustust "Nii ajaratas ringi käib", kus ta ernesaksaliku muhedusega pajatab lugusid Smuulist, Saarest, Ellerist, Semperist, Lauterist, Tuglasest jne. Tookord meil videoteeki veel polnud, siiski võime kaasa elada hilisematele jutustustele P.Keresest, G.Otsast, D.Sostakovitsist.

Mitmekülgne on olnud ka televisiooni kui organisaatori osa, näiteks muusika valdkonnas. Koostöös raadioga algasid 1977. aastal "ERSO stuudiotunnid", kus reeglina kord kuus tuleb esiettekandele meie vabariigi helilooja uudisteos. Selline suur kontserdiauditoorium on meie muusikaelus ainulaadne. Pealegi võivad raadiokuulajad seda muusikat nautida kõige moodsamal tehnilisel tasemel. Ka laste uudisloomingu tutvustamisel ja lauluvõistluste organiseerimisel on ETV-l alates kuuekümnendate aastate lõpust olnud märkimisväärne osa. Saadete paremik on jõudnud nii Kesktelevisiooni kui ka Intervisioni maade ekraanile.

Regulaarseks on saanud talentide väljaselgitamine TV laulukonkurssidel. Suur osa praegusi tunnustatud soliste on saanud esimese karastuse TV ekraanil (A.Veski, S.Vrait, G.Graps jt.) Eesti TV erisaated noortest estraadisolistidest on KTV programmi kaudu viinud neid rahvusvahelise tunnustuseni (J.Joala, A.Veski). Ainsana meie maa telestuudiotest omame ka KTV-s muusikasarja ("Tallinna muusikapildid"). Moskva olümpiamängude

ajaks tehtud kontsert "Olümpiaregati tähed" tunnistati parimaks saateks.

Muusikarikkuste avamise üheks vormiks on saanud ulatuslik nn. mängude tsükkel - "Viiulimängud", "Klaverimängud", "Puhkpillimängud", "Orelimängud". Kõige täiuslikumaks kujuneski viimane sari, kus Eesti NSV rahvakunstnik Hugo Lepnurm võluva musitseerimise ja täpsete kommentaaridega juhatas vaatajat tosina saate vältel läbi orelimuusika ajaloo. Saatesarja on juba korratud ja see on leidnud uusi muusikasõpru. Terviklikuks portreesarjaks kujuneb ka juba aastaid kestnud saatesari "Rahvakunstnikud", mis algas NSV Liidu rahvakunstnike ning jätkub Eesti NSV rahvakunstnike portreteerimisega. Samasugust püsivust ilmutatakse teatritegelaste loomingu käsitlemisel sarjades "Maskiga ja maskita", "Lavalt ja lava kõrvalt", "Pöördlava", "Imet tabamas" või siis saatesarjas "Estraaditähestik", mis alustas estraadikunstnike populariseerimist 1977. aastal. Aastaid on ekraanil ka kirjanduse suurkujudele pühendatud arvestatavate näitlejatöödega lavastustesari "Suuri meistreid". Kujutatud on Gorki, Hemingway, Koidula, Lermontovi, Mérimée, Kreutzwaldi, Paustovski, Shakespeare'i, Jessenini jt. elu ja loomingut. Kahju, et meie vabariigi Teatriühing sellist tegevust ei märka ja oma loomingulistel konkurssidel TV panust ei arvesta.

Televisioonist kui vahendajast on vaataja silmis kujunenud rahva kunsti- ja muusikapidustuste organiseerija. Üldlaulupidude ettevalmistamise üheks osaks on saatesari "Leelo", mis aasta enne peo algust koondab vaatajate mõtteid peole. Üleliiduliste taidlusülevaatuste üheks osaks on konkursid teleekraanil. Muusikafestivalid, muusikanädalad - neis kõigis on televisiooni panust. Ühtlustada oma vaatajate kultuuritaset, võimaldada linnal ja maal võrdselt osa saada teaduse ja kultuuri saavutustest, tuua väikesed maakohad ja paigad keskustele lähemale, aidata inimestel aru-

kalt kasutada oma vaba aega - need on suundumused ja taotlused vaimse kultuuri rikkuste viimisel rahva hulka.

Süveneb tegelikkuse kujutamise kunstiline tase, mille kinnituseks on eri žanride tihedam põimumine ja vastastikune mõjutamine, ning emotsionaalsuse ja kujundlikkuse kasv publitsistlikus programmis. Samas taotleme aine või eluvaldkonna sügavamat, ajaloolistki käsitlust.

Ekraanikunst nagu iga teinegi kunstiala kujutab endast keerukat, mitmetahulist nähtust, mille kõik elemendid moodustavad mitte üksikute osade aritmeetilise summa, vaid eelkõige orgaanilise terviku ja seda just kogu teleprogrammi silmas pidades. Kultuur ning kunst omandavad suurema tähenduse nii vaataja ootuste rahuldamisel kui ka teleprogrammi kasvatuslike ülesannete lahendamisel. Sellest johtuvalt on TV organisaatorina ja eeskujupakkujana praeguses kultuuripildis arvestataval kohal.

VOLDEMAR LINDSTRÖM

DIALOOG VAATAJAGA - KIRJAD ETV SAADETES

Televisioon peab iga päev dialoogi vaatajaga, et võita tema usaldust, et ühiselt lahendada neid keerukaid ülesandeid, mida partei meie rahva ette on seadnud. Üheks loomingulise tegevuse reaalse mõju väljendajaks on saabunud kirjad. On ju kiri usalduse akt, mis osutab ühendavale jõule - televisiooni ja vaataja ühtekuuluvustundele. Usaldus eeldab vastastikust sidet ja ennekõike see kohustab.

Eesti Televisioon sai 1982. aastal 25777, 1983. aastal 44538, 1984.aasta aga tõi toimetustele 47000 kirja. Oma iseloomult on need mitmesugused - soovid, hinnangud, tegelikkuse või telesaadete analüüs, kriitika, ideed ja ettepanekud, arvamused ja mõtted sündmustest laias maailmas.

Kirjade hulk kinnitab, et televaataja ei ole üksnes tarbija, vaid võtab aktiivselt osa programmi ettevalmistamisest ja kujundamisest. See sunnib pidevalt otsima uusi võimalusi kirjade kasutamiseks programmi huvides. Tähelepanelik suhtumine inimeste soovidesse ja ettepanekutesse viib sageli uue saatesarja või rubriigi loomisele programmis. Pole liialdus, kui väita - kogu programm on rajatud kirjadele, kaasa arvatud kunstilised ja lastesaated.

See, kuivõrd auditooriumi püsihuvid ja igapäevased vajadused leiavad rahuldamist, kuidas me arvestame ühiskondliku arvamusega ja näitame meie arengu eri külgi - kõik see sõltub olulisel määral aktiivsetest kontaktidest ja koostöövormidest vaatajatega.

Kui meie vabariigis hakati ühtseid poliitpäevi läbi viima, kogunes hulgaliselt üldist huvi pakkuvaid küsimusi. Nii sündis püsirubriik "Poliitpäevadel küsiti". Teadussaadete mitmekesistamiseks ja laiema huvi äratamiseks hakati koostöös ühinguga "Teadus" korraldama avalikke videosalvestusi, milles ENSV TA liikmed vastavad nii televaatajate kui saalisviibijate küsimustele. Esimesed sellised kohtumised ekraanil said tähelepanuväärseks sündmuseks programmis. Aktiivsema hoiaku kujundamiseks hakkas uus saatesari "Majandustoimetus" kasutama vestlus- ja vaidlusvormi, kus stuudioarutluste lähtekohaks on vaatajate arvamused, küsimused, probleemid.

Arvukalt toob post kirju, milles tuntakse huvi oma elukoha, linna, alevi, rajooni arenguprobleemide vastu, tehakse ettepanekuid ühe või teise puuduse kõrvaldamiseks, avaldatakse rahulolematust kohapealsete ebakohtade üle. Kaua aega pidasime neid kirju liialt kohalikeks ja saatsime neid kohalikele organitele lahendamiseks. Kirjade sügavam analüüs andis aga tõuke sarjale "Kohalik huvi", mis sünnib just tänu niisugustele ühe kandi kirjadele. Otsitakse vastuseid kohapeal, kut-

sutakse saatesse kompetentsed asjatundjad keskasutustest, alati on saates kirju kommenteerimas rajooni ametkondade juhid.

Konkreetse auditooriumi iseärasuste tundmaõppimine võimaldab tunduvalt tõsta iga saate mõjukust ja teleprogrammi efektiivsust tervikuna. Kaks aastat tagasi läbiviidud uurimus tõestas, et eakate inimeste probleemidele pole teleprogrammis piisavalt aega leitud. 1983.a. novembris loodi saatesari "Prillitoos", kus keskse kohal on sotsiaalhooldus, tööveteranide tegevus, mitmed olmeprobleemid, millega puututakse kokku vanemas eas jne. Saade muutus kiiresti populaarseks ja saab arvukalt kirju.

Teleprogrammi reageerimine elulistele probleemidele mõjutab otseselt saabuvate kirjade hulka ja iseloomu. Kõige populaarsemad on just need saated, kus arvestatud konkreetse auditooriumi huve, ootusi ja vajadusi-soove. Enamik kirju on adresseeritud just saatesarjadele ja -tsüklitele. Liiklushuvilised teavad, et "Ringliiklus" vastab alati nende küsimustele, juriidiline saatesari "Poolt ja vastu" aitab lahendada mitmeid keerdkäike õiguse vallas, "Rahvusvaheline panoraam" vastab kord kuus kirjalikele küsimustele.

Viimastel aastatel ongi kujunenud kindel süsteem saadetest, mis rajanevad otseselt kirjadele või kus kiri on oluliseks komponendiks ja vaataja on omamoodi kaasautoriks. Teisalt on püütud saavutada, et niisuguseid saateid oleks kõigile vanuserühmadele ja erinevatest eluvaldkondadest, vormilt kütkestavaid ja žanrilt mitmekülgseid.

Juba aastaid on teleprogrammis kõige järjekindlam ja püsivam olnud saatesari "Foorum", mis sisuliselt kujutab endast rahvasaadiku, vabariigi keskasutuse juhi aruannet rahvale, pressikonverentsi televaatajatele. Kui 1982. aastal tuli "Foorumile" 1159 kirja, siis 1983. aastal saadi neid 1318 ja 1984. aastal 994.

Saate ajal võetakse vastu veel 50-70 telefoniküsimust. Et paljud kirjad vajavad täiendavat kontrolli, samuti selleks, et informeerida kodanikke juba kavandatud meetmete-lubaduste rakendamisest, hakati korraldama "Järelfoorumit".

Telesaadetes otsitakse ka teid efektiivsema majandamise ja rahva heaolu edasise tõstmise paremaks kajastamiseks. Nii muutub teleekraan tõeliseks rahvatribüüniks, kujuneb demokraatliku juhtimistegevuse realiseerimise üheks lüliks. Seepärast on suurendatud just nende saadete arvu, kus koos vaatajatega otsitakse vastust probleemidele, kus leitakse ühiseid lahendusvariante. Sellise koostöö tulemusena muutuvad ekraanitõed ka vaatajate veendumuseks, sest nad ise on kaasosalisteks nende ideede otsimisel-leidmisel. Just selline printsiip oli aluseks saatesarjale "Ajurünnak".

Sarja "Viljaveski" suunad tulenevad toitlusprogrammi realiseerimise ülesannetest ja saate ilmumine ekraanile tõstis märgatavalt põllumajandusega seotud kirjade arvu. Kui korraldati aiandushuvi äratamiseks Nunnukonkurss, oli sellest osavõtt väga aktiivne. See kinnitab, et telesaade ei pruugi piirduda üksnes sõnadega, selle tegijaile on jõukohased ka konkreetsed teod.

Lenin rõhutas korduvalt muude funktsioonide kõrval ajakirjanduse kui kollektiivse organisaatori erakordset tähendust ja tähtsust. Teleprogrammis on mitmeid niisuguseid häid kogemusi. TV poolt algatatud liikumine "Kodulinn" (õpilaste tööpühapäevakud oma kodulinna heakorrastamiseks) on leidnud järgimist paljudes Nõukogudemaa paikades. Saade "Lumelinn" tõestas omal ajal, et pole vaja mingeid suuri kulutusi lastele rõõmu valmistamiseks. Nüüdseks on TV algatusel toimunud juba kaks ülevabariigilist lumelinnade ehitamise konkurssi. KTV I programm tutvustas Tallinnas tehtut kogu Nõukogudemaal.

Saatesari, kus koostöö vaatajatega on mitmeplaaniline, on "Teadus ja tervis". Põhjus pole selles, et meditsiin on kõiki puudutav teema. Saated annavad kirjadele-soovidele kõige kompetentsema vastuse, sest vastajateks on kõige tunnustatumad õppejõud-teadlased. Kui kirjas ei selgu probleemi olemus, siis palutakse kirja saatja konsultatsioonile. On ka juhuseid, kus teadlane sõidab kohapeale asja uurima.

Mõni aeg tagasi vastasime kirjadele, mis puudutasid otseselt teleprogrammi, kirjalikult. See oli individuaalne suhtlemine. Ent inimesed esitasid pretensioone, küsimusi ja soove, mis võinuksid pakkuda ka laiemat huvi. Nii sündis "Monitor", kusjuures kord kvartalis toimub teleprogrammi avalik arutelu ühes vabariigi töökollektiivis. Avalik kirjade arutelu ekraanil muutis ka kirjade iseloomu - ettepanekud ja küsimused on asjalikumad.

Et televisioon kasvatab ja kujundab ise oma vaatajat, siis on erilist tähelepanu pööratud lasteauditooriumile, laste kirjadele ning kaastöödele. 1983.a. saime lastelt 20862 mitmesugust vastukaja. 1984. aastal oli see arv 24729. Kirjad ja joonistused on lastesaadete lahutamatuks osaks ("Miljon miksi", "Kõige suurem sõber" jt.), laste lauluvõistlusi hindavad alati ka lapsed. Saade "Maailm läbi aegade" sünnib laste soovide-kirjade põhjal. Pioneeride võistlussari "Kutsub fanfaar" komplekteerib lõppvõistlusele parematest kirjasaatjatest eraldi võistkonna. Õpilastele korraldatakse igal aastal pressikonverentse.

Kiri on alati informatsiooni allikas. Oodatakse, et tõuseks saadete operatiivsus, aktuaalsus, informatiivsus. Suur osa selles on informatsioonisaadetel. "Aktuaalse kaamera" püsirubriigid "Poliitpäevadel küsiti", "Televaataja kirjutas", "Televaataja palvel" jt. on ühiskondliku arvamuse kujundamisel esmase tähendusega. Iga kommentaatori esinemine osutab auditooriumi ootuste tähele-

panelikule arvestamisele, teisalt soovile avaldada mõju inimeste igapäevasele praktilisele tegevusele.

Töö kirjadega on meie parteilise ajakirjanduse tähtsamaid traditsioone, mille rikastamine on iga ajakirjaniku kohus. Kirjadel põhinev saade peab olema huvitav ja tõsine jutuajamine, kütkestav ning meisterlik. Kirjad kinnitavad, et me reageerime sündmustele operatiivsemalt, et saadete elulähedus, aktuaalsus, päevakajalisus on vaatajaga peetava dialoogi tulemus.

ENDEL HAASMAA

"EESTI TELEFILM" 1983 - AASTAÜLEVAADE

Eesti Televisiooni 30.aastapäeva lävel on kohane meenutada, et filme on tehtud 637.

1968. aastast suunab "Eesti Telefilmi" loomingulist tegevust toimetuskolleegium, kes oli 1984.a. sügiseks pühendanud selleks 1000 istungit.

Nõukogude Liidus on 30 telefilmistuudiot, lisaks "Ekran". 16 stuudiot on Vene Föderatsioonis, 14 - teistes liiduvabariikides. 1983.a. andis 30 stuudiot üleliidulisele ekraanile 484 filmi, neist 34 ETF-i firmamärgiga, s.o. 7%. Üldse tehti 1983.a. 40 filmi. Oma vabariigi majanduse ja kultuuri tutvustamine teistele rahvastele on iga stuudio aukohus. Välisriikidesse läinud filmide arv suurenes 20 võrra. Seega on nüüd 113 ETF-i filmi jõudnud 75 riiki.

Kvalitatiivseid muutusi filmide ideeliskunstilises suunitluses tõid NLKP Keskkomitee 1982.a. novembripleenum ja 1983.a. juunipleenumi otsused, süvenes analüütilisem käsitluslaad ja realistlikum suhtumine ellu. Tehti mitmeid arvestatavaid probleemfilme ("Dialoog", "Võõras mure" jt.).

Vaatajaskonna suhtumist probleemidesse väljendab ilmekalt V.Savenko lakooniline hinnang

Ukrainast: "Nägin äsja teie filmi "Dialoog" .... Suur tänu! Lõpuks ometi hakkame tähtsatest asjadest rääkima inimese moodi lihtsalt, siiralt, loomulikult. Kooskõlas Lenini õpetusega. Lõpuks ometi...püüame süveneda probleemide olemusse, nende tuuma. Kroonuliku mälumise asemel - rohkem selliseid tarku dialooge."

Ulatusliku positiivse vastukaja leidis ajakirjanduses A.-E.Kerge lavastatud mängufilm "Enn Vetemaa filmilugu teemal "Püha Susanna ehk Meistrite kool"".

ETF-i loomingus domineerivad endiselt toitlusprogrammi realiseerimisega seotud probleemid - "Kus kasvavad kivid", "Maa kivid", "On niisugune võimalus", "Lillelaat" jt. Enne manalasse varisemist viis Vello Aruoja lõpule oma dokumentaalfilmide sarja ("Aedniku talv"). Alustati maa-arhitektuuri käsitlevat tsüklit ("Külamaastikud").

Tehti filme Tallinna vanalinnast, Tartust, Viljandist ja Võrust.

Jätkati kultuuriteemade käsitlemist - valmisid portreefilmid sotsialistliku töö kangelasest Paul Kuusbergist, Mart Saarest, film klaasikunstnikest, tehti filmid Anu Kaalu, Margarita Voitese, Kalle Randalu, Mati Palmi, Heli Läätse, Anne Veski ja noorte taidlejate osavõtul.

Pärast pikka vaheaega tehti taas spordifilme - "Küljetuul","Lend","Soolane vahuvein","Maraton".

Üleliidulisse tsüklisse tööinimestest valmis dokumentaalfilm "Peremehetunne".

1983.a. autasustati rahvusvahelisel, üleliidulistel ja vabariiklikel filmide ülevaatustel 14 eesti telefilmi. Suurimat tunnustust pälvis Rein Marani looming. Populaarteaduslik film "Sookured" arvati Madridis maailma 12 parima teadusfilmi hulka. Telefilmi "Maraton" tõsteti esile üleliidulisel spordifilmide festivalil.

X üleliiduline telefilmide festival Alma-Atas ei toonud muutusi peaauhindu saanud liiduvabarii-

kide pingereas (1977 - 1983) - Eesti NSV on endiselt üks neljast peaauhindu saanud liiduvabariigist. 1983. aastal autasustati üldse 64 nõukogude telefilmi. Kõige rohkem auhindu said Ukraina, Valgevene ja Eesti - 5, järgnesid Gruusia - 4, Kasahstan, Põhja-Osseetia, Leningrad ja Sverdlovsk - 3. Enne "Sookurgi" olid ETF-i töödest kõrgeimad autasud Mati Põldre (kaasstsenarist Helga Tõnson) filmil "Muusikarüütel" - üleliidulise telefilmide festivali peaauhind ja Mark Soosaare autorifilmidel "Kihnu naine" ja "Vaarao sõjavägi" - grand prix ("Merevaigulaine") rahvusvahelisel merefilmide festivalil.

Üldse on autasustatud 94 telefilmi.

"Eesti Telefilm" - on tehtud 637 filmi, nendest

35 mm	- 513	mängufilme	- 34
16 mm	- 111	muusikafilme	- 201
videofilme	- 13	dokumentaalfilme	- 353
värvifilme	- 304	nendest	
m/v filme	- 333	olukirjeldusfilme	- 112
		popul.-tead. filme	- 14
		joonisfilme	- 4
		õppefilme	- 31

"Eesti Telefilmi" tootmismahud 1983. aastal

mängufilm	2,5 tundi
kontsertfilm	2,6 tundi
dokumentaalfilm	7,5 tundi
kontsertprogramm	2,5 tundi
olukirjeldusfilm	0,8 tundi
kroonikavõtted	136,6 tundi
juurdevõtted	2,0 tundi
kokku	154,5 tundi

Valminud 1983. aastal

36 laifilmi (35 mm)
- 1 mängufilm
- 19 dokumentaalfilmi
- 13 muusikafilmi
- 3 olukirjeldusfilmi

1 kitsasfilm (16 mm) - 1 dokumentaalfilm
3 videofilmi - 1 mängufilm
- 1 dokumentaalfilm
- 1 muusikafilm

kokku 40 filmi, neist värvifilme 39.

Üleliidulisele ekraanile on seni võetud 34 filmi, neist tiraaži 23.

1983.a. filmidest on auhinnatud 6.

Valminud 1984. aastal

31 laifilmi (35 mm) - 2 mängufilmi
- 15 dokumentaalfilmi
- 12 muusikafilmi
- 1 populaarteaduslik film
- 1 olukirjeldusfilm

5 kitsasfilmi (16 mm) - 2 dokumentaalfilmi
- 3 olukirjeldusfilmi

2 videofilmi - 2 muusikafilmi

kokku 38 filmi, kõik värvifilmid.

Üleliidulisele ekraanile võeti 31 filmi, neist tiraaži 5.

10 parimat (1960 - 1983)

"Eesti Telefilmi" toimetuskolleegium nimetas kõigi aegade 10 parimat telefilmi.

1.	"Näitleja Joller"	1960 J.Järvet, Virve Aruoja, A.Mutt
2.	"Meie Artur"	1968 G.Kromanov, M.Põldre
3.	"Mina ise"	1969 Rein Karemäe, Virve Koppel, M.Põldre
4.	"Kihnu naine"	1974 Mark Soosaar
5.	"Dirigendid"	1975 A.Sööt
6.	"Kuidas portreteerida orelit"	1976 O.Neuland, E.Säde
7.	"Igavesti Teie"	1976 L.Lauri, M.Põldre
8.	"Tavaline rästik"	1978 R.Maran
9.	"Kaks päeva V.Kingissepa elust"	1980 A.Vahemetsa, T.Kask
10.	"Dialoog"	1983 H.Šein, D.Supin

Välismaale läinud filmid
(pärast 1.maid 1983)

"Nõialoom" vahetuse korras saadetud Bulgaariasse, Ungarisse, SDV-sse, Poolasse, Tšehhoslovakkiasse ja Korea RD Vabariiki.
"Medeia" müüdud Küprosele.
"Euroopa naarits"
"Sookured" näidatud Rootsis
"Tavaline rästik"
"Noorus" näidatud Poolas
"Söprustantsud"
"Kuuvikerkaar","Muusikaaed","Kuldne Trio","Kesk voogavat balli","Muusikapeegel","Panen aga pösepuna palgele", "Piibarid", "Pillikeel", "Sõleke", "Mahtra pillimehed","Vigursõit vanalinnas","Tavaline rästik", "Ühe armastuse lugu" - saadetud Saksamaa Liitvabariiki (Kiel).

Seega on 113 ETF-i filmi jõudnud 75 riiki.

Auhinnatud filme
1983

* IX Üleliiduline spordifilmide festival,Kaunas:
"Tartu maraton" (1983) - II järgu diplom ja "Dünamo" karikas rahvaspordi propageerimise eest. SR - R.Tammet, O - E.Putnik.
* Üleliiduline teatrikunstialane festival, Moldaavia:
"Pisuhänd" (1982) - II preemia. SR - A.-E.Kerge, R - T.Pöder, O - P.Laansalu.
* X üleliiduline telefilmide festival, Alma-Ata:
"Soomahl" (1982) - žürii diplom ja ajalehe "Kasahstanskaja Pravda" auhind parima põllumajandusteemalise probleemfilmi eest. S - Ü.Puusep, RO - M.Põldre.
"Sookured" (1982) - žürii diplom kodumaa looduse poeetilise kujutamise eest. SRO - R.Maran.
"Vahemäng juulis" (1982) - žürii diplom A.Kaalule kõrge kunstimeisterlikkuse eest. SR - I.Lään, O - E.Putnik

* Ülemaailmne teadusfilmide festival, Madrid:
"Sookured" (1982) - arvati maailma 12 parima teadusfilmi hulka. SRO - R.Maran

1984

* Võru raj. Lenini-nim.kolhoosi filmiklubi "Vikerkaar" VI põllumajandus- ja loodustemaatiliste filmide festival "Inimene ja maa":
"Euroopa naarits" (1983) - loodustemaatiliste filmide auhind. SRO - R.Maran.

* TPI filmiklubi VII festival, Tallinn:
"Kus kasvavad kivid" (1983) ja "Maa kivid" (1983) - "Suur hammasratas". SR - J.Müür ja E.Säde, O - P.Ülevain.
"Euroopa naarits" ja "Sookured" (1982) - "Väike hammasratas".
"Dialoog" (1983) - Eesti Kinoliidu eriauhind "Pääsuke". SR - H.Sein, O - D.Supin.
"Kus kasvavad kivid", "Maa kivid", "Dialoog" - Kultuuriministeeriumi auhind.

* XI rahvusvaheline telefilmide festival "Inimene ja meri", Riia:
"Kui jala Austraaliasse saab" (1983) - NSVL Kinematografistide Liidu diplom festivaliteema kunstilise lahenduse eest. SR - P.Väinastu, O - I.Vets.

ETF-i 1983.a. KROONIKAT

22.jaanuaril toimus Kinomajas vabariiklik filmiklubide aktiivi seminar, näidati filme "C.R.Jakobson" ja "Sookured".

5.veebruaril toimus Viljandis ETF-i loominguline kohtumine põllumajandustöötajate ja linna aktiiviga. Näidati filme "Kuuvikerkaar", "Ärge laske mul surra" ja ""Linnutaja" veskiviisid". ETF-i esindasid P.Puks ja H.Rehe.

24.veebruaril toimus Kinomajas ETF-i õhtu. Filmid: "C.R.Jakobson", "Soomahl", "Kuuvikerkaar", "Veel on aega", Luigeluum", "Kallis Mart" ja "Sookured".

30.märtsil toimus Minskis Kinoliidu televisioonisektsiooni pleenum. ETF-i esindas T.Kask filmidega "Kuuvikerkaar" ja "Soomahl".

14.aprillil toimus ETKVL-i filmiklubis KFK muusikalise mängufilmi "Teisikud" esilinastus. ETF-i esindasid E.Haasmaa, L.Karpin, A.Razumov ja A.Paemurd.

20.aprillil toimus EKP KK kultuuriosakonna seminar-lektoorium. ETF-i esindasid E.Haasmaa, M.Põldre, V.Pohla, P.Puks. Näidati filme "C.R.Jakobson", "Kuuvikerkaar" ja "Soomahl".

Mais toimus üleliiduline allveearheoloogia nõupidamine Moskvas, näidati ETF-i filmi "Hiiu madal".

29.mail Haapsalu rajoonis läbiviidud ETV päevade raames kohtusid Taebla elanikega J.Müür, V.Pohla ja M.Jõgi. Näidati filme "Kus kasvavad kivid", "Maa kivid" ja "Ühe armastuse lugu".

31.maist 3.juunini Kišinjovis Kinoliidu televisioonisektsiooni põllumajandusteemaliste filmide arutelul viibis T.Kask. Kaasas filmid "Kus kasvavad kivid" ja "Maa kivid".

Juunis vaatas Vietnami SV TV-töötajate delegatsioon filme "Muusikarüütel", "Kodulinn", "Mereäärne rahvas" ja "Laulud lumes".

Juulis viibis peatoimetaja asetäitja P.Joala Minskis, kus näidati televisioonisaadet ETF-ist (autor J.Tšaplõgina).

Augustis vaatas BBC töötaja Terry Doyle filme "Laulukaare all", "Väikelinn saarel", "Maraton", "Ülemlaul", osaliselt filme "Sookured", "Vahemäng juulis", "Muusikaaednikud", "Laulud lumes" ja "Pisuhänd".

Novembris vaatas Soome KP delegatsioon filme "Nõukogude Eesti" ja "Laulukaare all".

17.detsembril toimus meie vabariigi filmiklubide seminar. Näidati filme "Kus kasvavad kivid", "Maa kivid", "On niisugune võimalus" ja "Vigursõit vanalinnas". Ettekande tegi E.Haasmaa.

ETV KROONIKA 1983/1984*

Autasud ja preemiad.

* ENSV Ajakirjanike Liidu loomingulise võistluse preemia sai Eesti Televisiooni propagandasaadete peatoimetuse vanemtoimetaja Feliks Undusk riikliku ja töödistsipliini teema käsitlemise eest ETV infosaadetes "Aktuaalne kaamera" ja "Aeg luubis" ning propagandasaadete peatoimetuse saatesarjades "Argiasjust pühapäeval" ja "Elu täis tööd".

* "Noortestuudio" saatesarja "Merevaiguvõti" autasustati NSVL Rahvamajandussaavutuste Näituse pronksmedaliga.

* Liiklussaadete sari "Stopp!" sai ENSV Siseministeeriumi ja Ajakirjanike Liidu preemia.

* Meelelahutuslike noortesaadete festivalil Jerevanis septembris 1984 sai saade "Kitsa kinga laulud" diplomi hea režiilise lahenduse ja meisterliku operaatoritöö eest.

* Eesti NSV Sotsiaalhooldusministeerium andis oma aukirja kommentaator Hagi Šeinile saatesarja "Prillitoos" eest.

* Viru-Nigula kolhoos määras oma preemiad administraator Virve Salumile ja vanemtoimetaja Andres Vihalemale.

* 9.Mai nim. kolhoosi ajakirjanduspreemiad anti välja Norma Jõekaldale, režiiassistendile Margot Sepale ning kirjandus- ja kunstisaadete toimetusega kauaaegselt koostööd teinud Aksel Tammele.

Kroonika

* 29.maist 3.juunini 1984 toimusid Võrus järjekordsed ETV päevad.

---

* "Eesti Telefilmi" kroonika ja autasustatud filmid vt. käesolevas väljaandes E.Haasmaa artiklis ""Eesti Telefilm". Aastaülevaade."

* 1984.a. uuendati 6. korda Rakvere rajooni Viru-Nigula kolhoosi ja ETV informatsioonisaadete ja propagandasaadete peatoimetuste vahelist sefluslepingut. Ajakirjanduspäeval toimunud kohtumisel osalesid ka EKE Tehnokeskuse töötajad.

* 18.mail uuendati ETV kirjandus- ja kunstisaadete peatoimetuse ja Paide rajooni Lenini ordeniga 9.Mai nim. kolhoosi vahelist kultuuritööalast koostöö- ja sefluslepingut.

* Propagandasaadete peatoimetuse vanemtoimetaja Feliks Undusk rääkis septembrikuus Mustamäe Mängude Majas toimunud noorteõhtul saatesarja "Argiasjust pühapäeval" tegemisest.

* ETV kommentaator Mati Talvik kohtus vaatajatega Tallinna Psühholoogide Klubis, Tallinna Raamatusõprade Ühingus, Paide Piimakombinaadis, Tallinna Kultuuriülikoolis ja Eesti NSV Tervishoiuministeeriumis.

* ETV noorte- ja lastesaadete peatoimetus kohtus 1983.a. sügisel TRÜ žurnalistikakateedri ja "Edasi" toimetusega, hooaja jooksul veel ETKVL Kooperatiivkaubanduse Tehnikumi, Kingissepa 2.keskkooli, Kehtna 8-kl. kooli, Võru 1.keskkooli jpt. koolide noortega.

* 1984.a. mais toimus Rapla rajooni Mitšurini nim. sovhoosi noorte, ELKNÜ Rapla Rajoonikomitee ja vabariigi noorsooajakirjanike kohtumisõhtu, mille organiseerimisele noorte- ja lastesaadete peatoimetus vahetult kaasa aitas.

* Saatesarja "Oma nägu" tegijad kohtusid hooaja jooksul ELKNÜ rajoonikomiteede, koolide ja asutuste noortega. Sisukamad arutelud olid Valga, Põlva ja Pärnu rajoonis ning Tartus.

* 10 aastat tagasi alustatud liikumine "Kodulinn" on nüüd levimas ka Tartus, Pärnus, Rakveres, Viljandis ja Tõrvas.

* Koostöös Tallinna RSN Täitevkomiteega 1984.a. talvel Kadriorgu püstitatud Lumelinn on juba arvult viies. Üheaegselt põhilinnakuga avati ka lumefiguuride aed, mille rajasid vabariigi 46

kooli 9-liikmelised võistkonnad.

* ETV muusika- ja meelelahutussaadete peatoimetuse ja Soome Yleisradio ühistööks oli kooride kontsert Helsingis 1983.a. detsembris ja ühissaade V.I.Lenini nim. Kultuuri- ja Spordipalees 1984.a. aprillis.

* Saatesarja "Taidlusrôôm" tegijad kohtusid vaatajatega Harju, Paide ja Haapsalu rajoonis.

EESTI RAADIO

UNO TULP

AASTAÜLEVAADE

Raadioaasta 84: Milline ta oli, kuidas eraldada terad sõkaldest?

Me võime suhteliselt kiiresti kokku lugeda aasta jooksul sündinud saated ja -sarjad, väljendada arvudes muidki töid ja tegemisi. Kuid see, milline on ühe või teise saate tegelik kaal, ühiskondlik kandvus, mõjujõud kogu meie arenguprotsessi jaoks, saab tihtilugu selgeks alles õige pikalt ajadistantsilt. Aga ometi tahaksime juba praegu teha mõningaid iseloomustavaid üldistusi möödaniku kohta. Peamine seisab igatahes väljaspool kahtlust. See aastaring, nii nagu paljud varasemadki, oli meie peatoimetustele, kogu raadioperele, üks suur ruttamine kõigile kõige tähtsama nimel. Aastasse mahub süüvimist ja sügavkündi, tuli tera ja tuuma, oli tuult ja tormi, kuid sekka ka pinnavirvendust. Kui viimane sedapuhku kõrvale jätta, siis oli loomepiina ja leidmisröömu omajagu. Kuid eks just neist sündinud õnnestumised olegi see, mille mõju annab tunda veel täna ja ka edaspidi. Loome ja otsingute impulsse aga andsid mitmed tähtsad NLKP Keskkomitee otsused. Neist lähtuvalt tegime uusi rõhuasetusi partei XXVI kongressi otsuste täitmisel, need dokumendid mõjutasid suuresti kogu meie loomingulise kollektiivi tööd, kajastusid saadetes ja kogu saatekavas.

Üheks kesksemaks suunaandjaks oli ja jääb ka edaspidi NLKP Keskkomitee otsus "Eesti NSV juhtiva kaadri osavõtust töötajate hulgas tehtavast poliitilisest kasvatustööst". Otsuse valguses püüdsime oma tööd ümber korraldada võimalikult nii, et see vastaks igati praeguse ajaloolise

etapi - arenenud sotsialismi - tingimustele. Selle nimel ei säästnud jõudu ei programmide peadirektsioon ega ükski peatoimetus, parteiorganisatsiooni aktiivsusest rääkimata. Siinjuures pole võimalik puudutada kõiki ettevõtmisi meie saadete sisukamaks muutmisel ja tööde-tegemiste ümberkorraldamisel. Kuid siiski ei saa vaikides mööda minna neist loomingulistest töötajatest, kel aja nõuet arvestades jätkus enam ideesid, initsiatiivi ja tahtejõudu uue lähtenurga otsingul ja selle elluviimisel.

Meie raadiotöötajate žanriliste ja vormiliste otsingute aasta õnnestunumaks tulemuseks võiks nähtavasti pidada "Mikrofoorumi" uude kuube rüütamist, millega entusiastlikult tegeles loominguline grupp eesotsas programmide peadirektori asetäitja Hannes Valdmaga. Õnnestumist saab järeldada sellest, et oluliselt tõusis kontakt kuulajatega, nende aktiivsest reageeringust, usaldusvahekorra tekkimisest. Saavutati see kirjadest, poliitpäevadel ja suuliselt esitatud küsimustest lähtuva teemaderingi laialdase ning mitmekülgse avamise kaudu. Kuulajate haaravuse eesmärgil kasutatakse enamikku raadio "relvastusest": lai geograafia küsimuste esitamiseks ja vastamiseks, nii juhtivate töötajate kui ka asjatundjate kiired ja ammendavad vastused. Meie arvates on saavutatud mõjus mulje kuulajaile, et just nüüd, praegu, täna, äsja esitatud küsimusele vastab vastutav töötaja, kommenteerib asjatundja jne.

Kui varem toimus esitatud küsimustele vastamine nn. ühe mehe saatena ainult Tallinnas asuvast stuudiost, siis nüüd on mikrofonid üheaegselt avatud vabariigi mitmes keskuses: Tartus, Pärnus, Kohtla-Järvel ja Rakveres. Siinjuures väärib kiidusõnu üha enam populaarsust kõitva saatesarja organiseerijate loominguline rahutus. Ent muidugi on kiiduväärt ka esinejate endi vastutustundeline suhtumine üritusse.

Võib veel lisada, et kord kuus toimuva rohkem kui kahetunnise esindussaate korraldamisega on seotud ligi poolsada inimest.

Raadio pressikonverentsi väikevormina muutusid sisutihedamaks ja kuulajaile vastuvõetavamaks ka iganädalased saated "Teie küsimustele vastab...", mis annavad juhtiva töötaja suu läbi vastuse tema ametivaldkonda kuuluvale konkreetsele küsimusele või nähtusele.

Õnnestunud ja küllaltki töömahukaks ettevõtmiseks oli mullu ka teeneka raadioajakirjaniku Kalju Jaagura eestvedamisel korraldatud ülevabariigiline konkurss populaarsemate põllumajandustöötajate väljaselgitamiseks. Kui esimesel taolisel konkursil, mis korraldati 1968.a., osales üle tuhande kuulaja, siis mullu tuli toimetusele tagasi üle 5000 ankeedi ning nende töötlemisel kasutati esmakordselt raali abi. See tänuväärne töö, millest üldistusi saadeteks jagub veel tänaseni, aitab kindlasti tõsta põllumajanduserialade prestiiži, suurendada üldsuse huvi maaelu vastu. Lõppkokkuvõttes peaks siit olema ka abi avaliku arvamuse kujundamisele toitlusprogrammis kavandatu paremaks mõistmiseks ning ehk aitab see ka häälestada ühiskondlikku psühholoogiat nimetatud programmi efektiivsemal elluviimisel.

Kuni viimase ajani puudus Eesti Raadiol keskne saade, kus vaatluse all oleksid konkretiseeritud kujul vabariigi rahvamajanduse ja sotsiaalse arengu olulisemad komponendid ja kulg. NLKP Keskkomitee 1983.a. detsembripleenumi järel alustaski propagandasaadete peatoimetuse eestvedamisel oma tegevust uus sari "Meie majandus", mille sünnivalud elas üle vanemtoimetaja Toivo Makk. Aastaga jõudis saade end aktuaalsete probleemide sisuka ja asjaliku käsitlemisega teha kuulajale vastuvõetavaks, kuigi kasvuruumi tundub siin olevat piisavalt ja nn. üleskündmata uudismaad küllaga.

Kuid uute saadete ja sarjade kõrval oli paljugi seda, mis sai küpsust ja sisusügavust juur-

de, võitis uusi kuulajaid ja teenitud tunnustust. Üheks selliseks on meie raadiopraktikas üks pikemaid, töömahukamaid ja suure propagandistliku ning kasvatusliku väärtusega sari "Kui kogu rahvas...", mille koostajaks ja toimetajaks on selle algusest - 1981.aastast peale Lembit Siimaste. See saatesari on elav kroonika nõukogude rahva kangelaslikest võitlusaastatest Suures Isamaasõjas. Sarja iga saade on terviklik publitsistlik jutustus, mille kandvamateks osadeks on veteranide meenutused, dokumentaalne materjal ja katkendid kirjandusteostest. Saadete autoril on õnnestunud luua rohkesti emotsionaalseid käsitlusi, mis aitavad kuulajais süvendada patriotismi ja rahvaste sõpruse tunnet ning kasvatada viha ja põlgust fašismi ja kodanliku natsionalismi vastu. Eriti oluliseks on seetõttu saadete materjal nooremale põlvkonnale, aitamaks välja kujundada õigeid seisukohti ja hinnanguid. On meeldiv tõdeda, et saate autor pälvis mullu Eesti NSV Ajakirjanike Liidu kõrgeima loomingulise autasu - J.Anveldi nim. preemia.

Uut tuult tiibadesse, otsimis- ja leidmisrõõmu sai mullu tunda ka mammutsarja noorem vend - noortele mõeldud sõjalis-patriootlik "Valmis kaitseks". Selle tegija - noore raadioajakirjaniku Mati Kirotari tarmukat tööd hinnati Eesti NSV Ajakirjanike Liidu loomingulise debüüdi preemiaga. Ka üks NSV Liidu Ajakirjanike Liidu aastapreemia leidis omaniku meie kollektiivist - selle pälvis Olaf Gehrke oma loodushoiualaste probleemsaadete eest. Avalikku tunnustust ametkondlike preemiate näol said veel mitmed saated ja nende tegijad.

Kui veel aasta aktivapoolele kanda võidu 40. aastapäevale pühendatud kuuldemängude võistlus, mis rohkem kui 60 laekunud tööga annab üsna pikaks ajaks loometööd meie režissööridele; maa- ja mereteemaliste laulude konkurss, millest samuti jäi rohkesti sõelale; Moskva helisalvestusmaja

brigaadi salvestatud rohkem kui 4 tunni ulatuses meie nimekamate ooperisolistide ja heliloojate loomingut - siis on see üsna väärt täiendus meie aastasalve. Ja ikka olid oma sisukate, värskete mõtete ja ideedega realiseeritud sotsiaalselt kandvates saadetes heal tasemel raadio veteranid, alati nooruslikud Hilda Raudkivi, Lembit Lauri - seda loetelu võiks jätkata.

Kuigi eespool on olnud valdavalt juttu üksnes heast, rõõmustavast, siis seda mitte ainult sellepärast, et nii on aastakokkuvõtete tegemisel üldiselt kombeks. Meile on täiesti arusaadav, et möödunud raadioaasta pärandas ka lahendamata jäänud ülesandeid, samuti probleeme, mis säilitavad oma teravuse ja aktuaalsuse. Kui öelda kõige üldisemalt, siis on küsimus meie pere sotsiaalse aktiivsuse suurendamises, vastutustunde tõstmises. See tähendab, et NLKP XXVII kongressi lävel, XI viisaastaku viimasel aastal ootavad ees uued tööd ja teod, mis eeldavad igalt loominguliselt töötajalt kõrget teadlikust, missioonitunnetust, aja nõuetele vastavat sihikindlust, printsipiaalsust ja võitlevat vaimu. Meie tänuväärne ülesanne on aidata kuulajal õigesti orienteeruda käimasolevas ideedevõitluses, taktitundega, kuid printsipiaalselt välja astuda seal, kus kõne all on ideeliste positsioonide selgus. Neid nõudeid arvestades, edasiviivas rahulolematuses, lakkamatutes otsinguis peitub loomingulise raadiotöötaja õnn ja rõõm.

EESTI RAADIO SARISAATED 1983/1984

Saade	Tegijad	Kavas
INFORMATSIOONISAADETE PEATOIMETUS		
1. Päevakaja (20.00, 22.00)	kõik toimetajad	20 - 7xN
2. Hommikukaja (alates 3.okt.1983)	kõik toimetajad	20 - 5xN
3. Vikerkaja	kõik toimetajad	60 - 5xN
4. Ajakirjanduse ülevaade	kõik toimetajad	5 - 6xN
5. Piirist piirini	kõik toimetajad	30 - 5xN
6. Liiklusminutid e.k.ja v.k.(alates 5.mai 84)	kõik toimetajad	5 - 5xN
7. Kuhu minna, mida teha	kõik toimetajad	10 - 1xN
PRESSIBÜROO		
1. Maailm täna (5.45)	kõik toimetajad	15 - 7xN
2. Maailm täna (17.30,18.30)	kõik toimetajad	2x30 - 7xN
3. Väliskommentaatori märkmik	kõik toimetajad	2 - 7xN
4. Sotsialismimaades	kõik toimetajad	10 - 1xN
5. Rahvusvahelistel teemadel	kõik toimetajad	10 - 1xN
6. Maailm ja meie	kõik toimetajad	10 - 1xN

Saade	Tegijad	Kavas
	PROPAGANDASAADETE PEATOIMETUS	
1. Kristall	E.Kalam,V.Mägi	30 - 2xK
2. Ehitaja	A.Lill	30 - 2xK
3. Igapäevahool	A.Maasik jt.	30 - 2xK
4. Teie küsimustele vastab...	kõik toimetajad	10 - 1xN
5. Vennasvabariikides	E.Horm	15 - 2xK
6. Perekond ja kodu	S.Markus/M.Kivilo	60 - 1xN
7. Kirjutamata memuaare	L.Siimaste/L.Lauri	40 - üle N
8. Mereleib	H.Kivilo	30 - 1xK
9. Aja nõue	H.Raudkivi	20 - üle N
10. Inimesed meie keskel	E.Järvsoo,A.Lill,E.Kalam, K.Jaagura	10 - 2xK
11. Tööd ja mõtted	J.Lumi/E.Järvsoo,K.Jaagura	20 - 3xK
12. Kui kogu rahvas	H.Raudkivi/L.Siimaste	40 - üle N
13. Kõnelus ametipäeval	kõik toimetajad	15 - 1xK
14. Tõus (aug.-okt.1983)	L.Siimaste/H.Raudkivi	30 - 1xK
15. Meie elu lugu (kuni jaan.1984)	L.Siimaste/E.Hion	25 - 1xN
16. Ka sõna on tegu	T.Makk	20 - 1xK
17. Teooria ja tänapäev	H.Raudkivi/A.Pork,I.Gräzin	20 - üle N
18. Meie majandus	T.Makk, S.Erendi	30 - üle N

Saade	Tegijad	Kavas
19. Tere hommikust,põllumehed!	K.Jaagura,E.Järvsoo jt.	60 - 1xN
20. Tsiviilkaitseteemadel	S.Erendi, R.Spitz	10 - 1xN
21. "Meie saadikukandidaate" (jaan.-märts 1984)	kõik toimetajad	15 - 1xN
22. Et kasvaks tööinimene (alates jaan.1984.)	L.Kusma	20 - 1xK
23. SOPEDKO (juuni-aug.1984)	T.Makk/H.Tamm	20 -5 saadet
24. Tarbekaup	S.Erendi	10 - 1xK
Kirjade toimetus		
1. Teist ja teile	kõik toimetajad	10 - 5xN
2. Rahvakontroll	M.Peterson,T.Soon	30 - 1xN
3. Liiklussaade	J.Pirita jt.	30 - 1xN
4. Õnnesoovid	T.Upine, K.Henning	10 -iga päev
NOORTE- JA LASTESAADETE PEATOIMETUS		
1. Meie ise	K.Kahn	10 - 1xN
2. Muinasjutumaias	A.Parksepp	10 - 1xN
3. Siller	A.Parksepp	10 - 1xN
4. Midritund	A.Parksepp	30 - 1xN
5. Looduslugu	K.Kahn, M.Kaal jt.	10 - 1xN
6. Mikriveski	R.Made	30 - 1xN

Saade	Tegijad	Kavas
7. Pereringis(kuni dets.1983)	K.Kahn	10 - 1xN
8. Valmis kaitseks!	M.Kirotar jt.	20 - 1xN
9. Tulipunkt	A.Saarna jt.	45 - 1xN
10. Soovid,soovid,soovid	H.Erilaid/T.Erilaid	90 - 1xN
11. Aeg maha!	L.Männiksoo	20 - 1xK
12. Tarkusteturbiin	L.Männiksoo	30 - 1xK
13. Raamatureis (kuni dets.1983)	H.Normet	20 - 1xK
14. ERNLIKS sõidab kohale	L.Männiksoo	20 - 1xK
15. Kooliraadio	T.Palmaru,T.Lipstok	
Ajalootund	H.Walter	20 - 1xK
Kirjandustund	K.Võlli	20 - 1xK
Vene keele tund	L.Balabina	20 - 1xK
Perekonnaõpetus	H.Mõttus	20 - 1xK
16. Messijutud	L.Männiksoo	20 - 1xK
17. Noortesport	T.Lipstok	10 - 1xN
18. Maleminutid	K.Kahn/J.Randviir	10 - 1xN
19. Töö nõuab meistrit	L.Männiksoo	20 - 1xK
20. Raamatu-uudis (alates nov.1983)	H.Normet,A.Grünberg	20 - 1xK
21. Kes olen,kelleks saan?	H.Tammar	20 - 1xK
22. Minu kaks kätt (igal saatel eri pealkiri)	H.Tammar	20 - 1xK

Saade	Tegijad	Kavas
23. Keskõõmosaiik	M.Lenk jt.	85 - 1xN
24. Laupäevamosaiik	H.Erilaid	85 - 1xN
25. Õhtu kunstniku ateljees	M.Lenk,M.Soosaar	55 - 1xK
26. Heliarhivaar	M.Lenk,I.Trikkel	55 - 1xK
27. Lubadus.Tegu.Raport. (alates jaan.1984)	A.Parksepp	20 - 2xK
28. Oktoobrilapsed Oktoobrimaal (alust.veebr.1984)	A.Parksepp	20 - 2xK
29. Kuula ja joonista! (alates jaan.1984)	K.Kahn	10 - 1xK
30. Elluastuja (sept.1983.-juuni 1984)	H.Tammar	20 - 1xK
31. Kutsung "Poisid" (alates jaan.1984)	L.Männiksoo	20 - 1xK
32. Ajakabinet (alates okt.1984)	L.Männiksoo	20 - 1xK
33. Õpime vene keelt!	L.Sokolinskaja	15 - 1xN

Saade	Tegijad	Kavas
	MUUSIKASAADETE PEATOIMETUS	
1. 100 aastat eesti viiuli-muusikat	M.Märtin, H.Kõrvits	60 - 1xK
2. Heliplaaditund (kuni jaan.1984)	A.Vahuri	60 - 1xN
3. Muusikauudised	M.Lilje, P.Kuusk	20 - 1xN
4. Muusikaline tund	E.Selberg, H.Võsamäe, V.Mikk, T.Mattisen jt.	60 - 3xN
Aja samm meie muusikas		60 - 1xK
Õige valik		60 - 1xA
Armastus muusikas		60 - 1xK
Laulumeistrid ja meistrilaulud		60 - 2xK
Lauluvõistlus "Mehed, meri ja maa"		60 - 2xA
5. Üheteosejutte	M.Märtin	35 - 1xN
6. Džäss Ki-Ko kohvikus (alates nov.1983)	A.Vahuri	40 - 1xN
7. Eesti muusikaelu	M.Märtin	30 - 1xN
8. Helikunst renessansist barokini	A.Parijõgi, T.Tosso	30 - 1xK
9. Rahvaloomingu varasalvest	A.Strutzkin	30 - 2xK
10. Uusi heliplaate	A.Erm	20 - 1xN
11. Kas tunnete eesti muusikat?	M.Märtin, H.Kõrvits	30 - 1xN

Saade	Tegijad	Kavas
12. Kontserdistuudio	V.Normet	60 - 1xN
13. Ooperisaade (kuni jaan.1984)	V.Normet, M.Lilje	90 - 2xK
14. Kitarrimuusikast ja -mängijaist	V.Normet, R.Staak	30 - 2xK
15. Kontsert kommentaaridega (kuni jaan.1984)	T.Mattisen	55 - 2xK
16. Kooriühingus	A.Strutzkin	55 - 1xK
17. Helisev kroonika	T.Kruus, V.Ojakäär	60 - 1xK
18. Kohtumised raadio teel	T.Kruus,A.Erm,V.Ojakäär	55 - 1xK
19. Tere, muusika!	A.Parijõgi,E.Pilliroog	20 - 2xK
20. Uut möödunust	M.Märtin	30 - 1xK
21. Lehekülgi suurest muusika-raamatust (alates okt.1984)	K.Irjas	55 - 1xK
22. Laula, laula suukene!	A.Strutzkin	10 - 2xK
23. Rahvatantsijate töömailt	A.Strutzkin	30 - 1xK
24. Viie aasta salvest (veebr.-aprill 1984)	T.Vabrit,M.Märtin	5 saadet
25. Nõukogude Eesti muusika festival (2.-8.aprill 1984)	M.Märtin	12 saadet
26. Tšehhi muusika aasta (alates mai 1984.)	M.Lilje	55 - 1xK

Saade	Tegijad	Kavas
27. Muusika "Vanemuise" teatris (aprill- mai 1984.)	I.Randalu	60 -5 saadet
28. Gaudeamus IX (juuli 1984)	kõik toimetajad	ca 60
29. Pilk levimuusika minevikku (alates juuni 1984)	A.Erm, V.Ojakäär	55 - 1xK
30. Tšaikovski sõnas ja muusikas	V.Normet, T.Teder	60 -6 saadet
31. Õhtuhetki vanamuusikaga	V.Normet/A.Unt	40 - 2xK
32. 10 variatsiooni romantilisele teemale	A.Parijõgi, Ü.Himma	20 - 1xK
33. Heliloojate Liidus kuulati..	M.Märtin, E.Pilliroog	20 - 2xK
34. Bel canto	M.Märtin, H.Pedusaar	20 - 2xK
35. Laulu- ja tantsupeo eel (alates nov.1984)	A.Strutzkin	55 - 1xK

Saade	Tegijad	Kavas
	KUNSTILISTE SAADETE PEATOIMETUS	
1. Kesköö programm	M.Viirand,M.Tarand,H.Jüssi	55 - 2xN
2. Ajakirjanduse meridiaanilt	kõik toimetajad	10 - 2xN
3. Kunstnikega kunstist (aug.1983-jaan.1984)	M.Soosaar,M.Viirand	30 - 1xK
4. Vennasrahvaste jutuloomingut	H.Jüssi,V.Jürisalu	30 - 1xN
5. Kuuldemäng	T.Rinne,A.Lemmik,M.Tuulik	ca 60 - 3xN
6. Proosavaramust	V.Jürisalu	30 - 1xK
7. Vahelugemist	kõik toimetajad	5 - 1xN
8. Raamat minu elus	M.Tarand	30 - 2x kv.
9. Kirjaniku töölaualt	kõik toimetajad	30 - 1xK
10. Tulikiri	V.Jürisalu,I.Trikkel	30 - 1xK
11. Keeleminutid	V.Jürisalu,H.Saari	15 - 1xN
12. Kontaktid	kõik toimetajad	30 - 2x kv.
13. Elada rahvale (kuni jaan.84)	Inge ja Ivar Trikkel	30 - 1xK
14. Videvikutunnil	R.Milistver,H.Veldermann	30 - 1xK
15. Lehekülgi klassikast	kõik toimetajad	30 - 1xN
16. Pooltund Ermitaaži kunstivaramus, Ermitaaži varamus (nov.1983-mai 1984,okt.1984)	V.Jürisalu,M.Pärl	30 - 1xK

Saade	Tegijad	Kavas
17. Õhtu raamatukogus	M.Viirand	30 - 1xK
18. Kolm küsimust kirjanikule (alustatud dets.1983)	kõik toimetajad	15 - 1xK
19. Seda luuletust tahaksin kuulda... (alates jaan.1984)	M.Tarand	30 - 1xK
20. Kirjandusklubi	H.Jüssi,P.Hein	45 - 6xA
21. Kriitikute pooltund (alates veebr.1984)	V.Jürisalu	30 - 1xK
22. Kunstistuudio	M.Tarand,L.Lauri	30 - 1xK
23. Rahva kunst (alates jaan.1984)	I.Trikkel	30 - 1xK
Meelelahutussaated		
1. Meelejahutaja	T.Tootsen,P.Hein,P.Aimla	60 - 1xN
2. Kasiino	R.Parve	60 - 1xN
3. Mnemoturniir	P.Hein	10 - 1xN
4. Järjejutt	K.Maran,M.Vapper,M.Juske	20 - 5xN
5. Kultuurikaja	kõik toimetajad	50 - 1xN
6. Hommikused naljad	M.Juske	2 - 5xN

Saade	Tegijad	Kavas
	SPORDITOIMETUS	
1. Sport ja muusika	kõik toimetajad	60 - 1xN
2. Reportaažid rahvusvahelistelt ja NL meistrivõistlustelt, "Sõprus 84"-lt	kõik toimetajad	vast.vajad.
3. 12 terviselaupäeva	kõik toimetajad	60 - 1xK
4. Reportaažid rahvaspordiüritustelt	kõik toimetajad	vast.vajad.
	STEREOTOIMETUS	
1. Mis tehtud, mis teoksil	K.Kilvet	30 - 1xN
2. Looduse aabits	R.Valing/F.Jüssi	10 - 1xN
3. Stereoraadio kirjavastused	H.Valdma/I.Pihlak	10 - 1xN
4. Stereotest	K.Kilvet	3 - 1xN
5. Testsaade	R.Valing	50 - 1xN
6. Helisild NSVL - Soome	R,Valing,K.Kilvet	90 - 1xA
7. Leningradi Filharmoonia suures ja väikses saalis	H.Valdma,R.Valing	90 - 1xK
8. Rahvamuusika pooltund	K.Kilvet	30 - 2xK
9. ERSO stuudiotund (kvadrofooniline katsesaade)	R.Valing,V.Normet, A.Hirvesoo	60 - 8xA
10. Näärimuusika kontserdid 1.01. (koos muusikasaadete peat.-ga)	kõik toimetajad	60x5 - 1xA
11. Mikrofoorum	kõik toimetajad	90 või 150 - 1xK

Saade	Tegijad	Kavas
	VENEKEELSETE SAADETE PEATOIMETUS	
1. Слово пропагандиста	Г.Белов	15 - 1x M
2. Наш почтовый ящик	Г.Ракова	15 - 1x M
3. Человек. Закон. Общество	В.Елисеенко	25 - 1x M
4. Человек и природа	Г.Цуккер	23 - 2x M
5. Молодежная студия	Л.Вийес/ Е.Завгородная	25 - 1x H
6. Верность	Л.Вийес	25 - 1x M
7. Юный ленинец	Н.Гроийч	23 - 2x M
8. Творчество	Т.Зажицкая	35 - 2x M
9. Литературная передача	Е.Хуссаинова	15 - 2x M
10. Музыкальная Эстония	Е.Немирович-Данченко	15 - 2x M
11. В кругу семьи	Е.Ериссанова	25 - 2x M
12. На главных направлениях	Г.Белов	15 - 1x M
13. Продовольственная программа	Г.Ракова	15 - 1x M
14. Радиоклуб выходного дня	Т.Зажицкая	23 - 2x M
15. Вам песня посвящается	Н.Привалова	40 - 6x H
16. Музыкальная программа "Молодежной студии"	Н.Гроийч	28 - 1x H
17. Размышления вслух	Г.Ракова	15 - 3x M
18. Экономические комментарии	И.Сенко/Н.Челокомпец	5 - 1x H
19. На темы дня	Г.Ракова/М.Рогинский	5 - 1x H
20. По дорогам войны к Победе!	Г.Ракова	15 - 2x H
21. Коллектив решает	Г.Ракова	15 - 1x M
22. Школа и жизнь	Т.Зажицкая	15 - 1x M
23. Актуальный репортаж	Г.Ракова	10 - 1x H

GUNNAR PAAL

ER INFORMATSIOONISAADETE STRUKTUUR

Alates 1.10.83 annab informatsioonisaadete peatoimetus järgmisi uudistesaateid ja infoprogramme:

Tööpäevadel

kell 7.50 Liiklusest eesti ja vene keeles
8.00 Uudised
9.00 Hommikukaja
12.00 Vikerkaja
13.40 Uudised vene keeles
15.00 Piirist piirini
16.00 Uudised
20.00 Päevakaja
22.00 Päevakaja
23.00 Uudised

Puhkepäevadel

8.00 Kuhu minna, mida teha (laupäeviti)
10.00 Uudised
17.00 Uudised
20.00 Päevakaja
22.00 Päevakaja
23.00 Uudised

Eesti Raadio informatsioonisaadete peatoimetuse koosseisus on uudistetoimetus ja "Päevakaja" toimetus.

Uudistetoimetus valmistab ette päevauudiste saateid ja koordineerib raadio kirjasaatjate tööd. Eelinformatsiooni grupp kindlustab nii peatoimetuse kui raadio programmide peadirektsiooni päevasündmuste eelinformatsiooniga. Arvuti abil koostatakse saadete infobülletääne. Neis kajastuvad päeva tähtsamad sündmused ja infoprogrammides käsiteldavad teemad. Uudistetoimetajad koostavad päevauudiste saateid, teevad infoblokid "Hommikukaja", "Vikerkaja" ja "Päevakaja" jaoks. Toimetus koostab ajakirjandusülevaateid, tõlgib TASS-i ja Üleliidulise Raadio materjale ning valmistab neid

ette edastamiseks eesti keeles. Toimetuse koosseisus on ka venekeelse informatsiooni töötlemise grupp. "Piirist piirini" saade koostatakse Üleliidulise Raadio materjalide põhjal.

"Päevakaja" toimetus planeerib ja annab eetrisse "Hommikukaja", "Vikerkaja" ja "Päevakaja". Toimetuse koosseisus töötavad rajoonikorrespondendid Tartus, Kohtla-Järvel, Pärnus, Rakveres, samuti Moskvas. Mittekoosseisulised korrespondendid on ka teistes meie vabariigi suuremates rajoonikeskustes. Sõnumite ja helilintide tegemisele on kaasa haaratud suur kirjasaatjate, kaastööliste ja mittekoosseisuliste autorite võrk.

JÜRI RAUDSEPP

ER VÄLISINFO STRUKTUUR

Eesti Raadio kaudu väljastatavat välisinformatsiooni kogub ja väljastab ER Pressibüroo, kelle ülesandeks on informeerida kuulajaid rahvusvahelise elu sündmustest maailmas, selgitada nõukogude leninlikku välispoliitikat. Selle ülesande täitmiseks on peatoimetusele eraldatud palju eetriaega.

Esimene 15-minutiline rahvusvahelise elu sündmusi kajastav välisinfo saade on 7 korda nädalas eetris juba varahommikul - kell 5.45 ning kordusena kell 6.45. Järgneb ca 2 minuti pikkune "Väliskommentaatori märkmik", mis valmistatakse ette varahommikul laekuvate materjalide põhjal ja läheb eetrisse kommentaator-toimetaja vahendusel otsesaatena. Uudistesaade kell 8.00 lisab "Väliskommentaatori märkmikule" vahepeal laekunud uudismaterjali.

Informatsioonisaadete peatoimetuse saatesse "Hommikukaja" annab meie peatoimetus igal argipäeva hommikul ca 4-minutilise välisinfo bloki. Pärast kella 11.00 uudistesaadet on kord "Viker-

kaja" käes, kuhu me anname samuti rahvusvahelise elu sündmusi käsitleva uudistebloki ja kommentaari rahvusvahelise elu aktuaalsel teemal.

Järgmine uudistesaade läheb eetrisse kell 14.00 ning seejärel algab intensiivne ettevalmistus päeva keskseks välisinfosaateks "Maailm täna", mis on argipäeviti eetris kaks pooltundi, algusega kell 17.30 ja kell 18.30.

Kell 20.00 kõlab "Päevakaja" kutsung. Traditsiooni kohaselt on "Päevakajas" ülevaade rahvusvahelise elu päevasündmustest ja kommentaar. Kell 22.00 algavasse "Päevakajasse" pakume lisaks päeva kesksematele uudistele ja sõnumitele ka viimasel tunnil laekunud sõnumeid ja materjale Kesktelevisiooni saatest "Vremja". Hilisõhtused kuulajad saavad päeva viimaseid uudiseid kell 23.00 algavast infosaatest.

Niisiis on ER Pressibüroo poolt koostatud saated eetris varahommikust hilisõhtuni. Lisaks sellele teeb peatoimetus kolm 10-minutilist saadet, igaüht eetrisagedusega kord nädalas. Kolmapäeviti kell 16.30 on eetris saade "Sotsialismimaades". Laupäeviti kell 16.00 käsitletakse saates "Rahvusvahelistel teemadel" põhjalikumalt mõnd aktuaalset rahvusvahelise elu probleemi. Pühapäeval kell 16.00 algavas saates "Maailm ja meie" pannakse rõhk rahvusvahelise elu probleemide teoreetilisele küljele.

Sellise küllaltki mahuka töö tegemiseks on ER Pressibüroos 18 koosseisulist töötajat. Loomulikult ei tuleks me oma ülesannetega toime, kui peatoimetuse töös ei lööks aktiivselt kaasa teenekad mittekoosseisulised autorid, kes esinevad kommentaaridega rahvusvahelise elu aktuaalsetel teemadel. Nimetagem V.Ladvat, G.Hazakut, A.Kirti, E.Põderit, A.Vilot, E.Kreemi, T.Madet ning T.Kõrdat. Ka Teleraadiokomitee töötajad J.Hansen, V.Põder ning V.Lõhmus teevad meile aktiivselt kaastööd.

1984.aastal paigutati peatoimetuse ruumidesse TASS-i teletaibid, mis edastavad ööpäevaringselt vaid rahvusvahelise elu sündmusi kajastavat infot. Kahtlemata muutis see saated märgatavalt operatiivsemaks ja sisukamaks.

VALERI GOLOVIN

ER ÜLELIIDULISES RAADIOSÜSTEEMIS

Eesti Raadio kutsung "Говорит Таллин!", millega algavad ER venekeelsete saadete peatoimetuse vahetussaadete toimetuse saated, on hästi tuntud kõigis liiduvabariikides.

Saadete temaatiline diapasoon on lai. ER ajakirjanikud käsitlevad neis Nõukogude Eesti saavutusi majanduse ja kultuuri valdkonnas, rahvaste sõprust. Need on olukirjeldused maainimestest, ehitajatest, meremeestest, kaevuritest ja masinaehitajatest, teadlastest ja kultuuritegelastest. Tutvustatakse vabariigi töökollektiivide eesrindlikke kogemusi ja teaduse edusamme, suurt tähelepanu pööratakse kultuuriuudistele.

1983.a. suvel-sügisel tehti vennasvabariikide teleraadiokomiteede tellimusel poolteisetunnised raadiokompositsioonid Usbeki NSV, Moldaavia NSV ja Tadžiki NSV moodustamise ja nende liiduvabariikide parteiorganisatsioonide loomise 60.aastapäevaks, samuti Valgevene NSV fašistlikest anastajatest vabastamise 40.aastapäevaks.

Osutades ENSV sidemetele teiste liiduvabariikidega, leninliku rahvuspoliitika võidukäigule, vennasvabariikide edusammudele Nõukogude rahvaste ühtses peres, püüdsid saadete autorid tuua meeldejäävaid näiteid liiduvabariikide vahelistest sidemetest.

Usbeki Raadio korraldatud festivalil osales 90-minutiline raadiopõimik "Tervitab ENSV". Saate avasõnad ütles Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi

esimehe asetäitja M.Vannas. Oma kõnes nimetas ta kõrvuti kaht nime - Peips ja Gaffarova. Sotsialistliku töö kangelane Leida Peips rääkis, et neid seob Muhtarama Gaffarovaga ammune sõprus. Kunagi käis Buhhaara oblasti kolhoosi "Kommunist" lüpsja külas üleliidulise tunnustuse võitnud Leida Peipsil, seejärel viibis L.Peips vastukülaskäigul Usbekistanis. Kogemuste vahetamine aitas kogenud lüpsjail saavutada oma töös veelgi paremaid tulemusi.

Kompositsioon jätkus reportaažiga, kus kuulajatele tutvustati EÜE "Estonia" rühma tegevust maaväringute tagajärgede likvideerimisel Usbekistanis.

Kahe liiduvabariigi bioloogide edukast koostööst kõneles ENSV TA Presiidiumi liige Erast Parmasto. Usbeki Raadio kolleegidelt teame, et kuulajatele meeldis väga luuletaja Manivald Kesamaa mõtisklus kodumaast. Sellega seostus kirjastuse "Eesti Raamat" toimetaja Andres Jaaksoo jutt eesti ja usbeki kirjanike teoste avaldamisest mõlemas liiduvabariigis. Saade lõppes eesti kunstimeistrite suure kontserdiga.

See oli üks näide ER vahetussaadete toimetuse tööst. Nimetagem viimasel ajal teiste liiduvabariikide jaoks ette valmistatud saateid: "Koos rahvaga" - olukirjeldus M.Vannasest, ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimehe asetäitjast (autor L.Viies), "President" - olukirjeldus Kuusalu kolhoosi peainsenerist (autor M.Roginski), "Kollektiivne töövõtt kolhoosis "Kommunist"" (autorid L.Viies ja K.Jaagura), "Usaldus" - tööst kirjadega ajalehes "Säde" (autor J.Jerissanova), "Palestiina lastele" - reportaaž tootmiskoondisest "Marat" (autor J.Zavgorodnaja), "Suvel Pärnusse" (autor L.Viies), "30 aastat estraadil" - ENSV rahvakunstnikust H.Läätsest (autor L.Viies).

Vahetussaadete toimetuse üheks suuremaks ja tähtsamaks töölõiguks on saadete ettevalmistamine

Üleliidulisele Raadiole. Meie reportaaže, olukirjeldusi ja portreesaateid oodatakse ÜR propaganda-, noorte-, laste-, kirjanduse- ja muusikasaadete peatoimetustes saadetele "Aeg. Sündmused. Inimesed.", "Maa ja rahvas", "Räägivad ja kirjutavad veteranid", raadioajakirjadele "Junost", "Neile, kes merel", "Teenin Nõukogude Liitu!", "Inimene ja seadus" jpt. Selles suures töös abistavad vahetussaadete toimetust kõik Eesti Raadio toimetused.

KUSTA REINSOO

EESTI RAADIO VÄLISSAATED

Peale eestikeelsete raadiosaadete (3 tundi nädalas) annab Eesti Raadio välissaadete peatoimetus eetrisse ka saateid soome ja rootsi keeles. Soomekeelseid saateid (13 tundi nädalas) antakse eetrisse alates 1947.aastast ja rootsikeelseid saateid (4 tundi nädalas) alates 1958.aastast. Töepärast ja erapooletut informatsiooni on hästi vastu võetud.

Kuulajate hulgas on populaarseks saanud kirjakastisaated. Need koostatakse eranditult kuulajatelt laekunud kirjade põhjal. Saadetes vastatakse kirjades esitatud küsimustele, täidetakse muusikasoove, lähetatakse õnnitlusi. Kirjakastis antakse kuulajale vastamiseks ka küsimus, vastajate vahel loositakse auhind. Soomekeelsete saadete kuulajate hulgas on leidnud hea vastuvõtu mitmed saatesarjad, samuti esmaspäevased noorteminutid. Märkimist väärib noortele mõeldud saatesari "Raadiokohtumised" (toimetaja Jüri Oll), milles soome noored kuulajad saavad omal soovil kohtuda mõne eesti eakaaslasega. Ka küsimused meie stuudiosse kohtumisele kutsutule saadavad kuulajad ise.

Traditsiooniks on saanud viktoriinide korraldamine. Nõukogude Liitu tervikuna või Nõukogude

Eestit tutvustavad saatesarjad lõpevad viktoriinidega. Neis esitatud küsimused põhinevad varem saatesarjades toodud faktidel. Viktoriini peaauhinnaks on tavaliselt tasuta matk kas meie vabariiki või mõnda Nõukogude Liidu meelispaika. Need sõidud korraldab välissaadete peatoimetus koos turismiorganisatsioonidega.

Kontaktide süvendamiseks kuulajatega on välissaadete peatoimetus läbi viinud kohtumisõhtuid. Esimene kohtumine meie soomekeelsete saadete kuulajatega toimus 1978.aastal Helsingis, Nõukogude Teaduse ja Kultuuri Majas. Tore oli vaadata saalitäie kuulajate nägudelt seda äratundmisrõõmu, kui nad nägid Ester Püvi, Kulle Raigi, Ants Paikret jt. raadiohääle kaudu tuttavaks saanud inimesi vahetult nende ees jutustamas toimetuse tööst. Järgmine taoline kohtumine toimus Helsingis viis aastat hiljem, 1983.aastal.

Välissaadete peatoimetus saab aastas oma väliskuulajailt ligi 5000 kirja ja kuulderaportit. Mõned väljavõtted neist.

Ritva Miettinen - Helsingi:

"Teie korraldatud viktoriin andis väga palju teavet Nõukogude Liidu kohta. Soome koolide ajaloo ja geograafia tundides neist asjust just suurt ei räägita. Kuulsin Eesti Raadio soomekeelset saadet esimest korda 1978.aastal ja avastasin enda jaoks täiesti uue teadmiste allika. Sellest ajast alates olengi teid regulaarselt kuulanud. Teie saated on väga inimlähedased, neis on alati kodune ja vaba atmosfäär. Olen iga kord õnnelik, kui täidate minu muusikasoovi või vastate mind huvitavale küsimusele."

Ari Vouti - Äänekoski:

"Mulle meeldivad väga teie saated. Nendest saab alati uusi andmeid ja üldse palju informatsiooni. Eriti meeldivad noortesaated. Ka poliitilised kommentaarid ja uudismaterjal pakuvad huvi, sest neist saab objektiivse pildi maailmasündmustest. Sporti võiks olla teie saadetes siiski roh-

kem, see huvitaks kindlasti paljusid noori kuulajaid."

Reino Könnönen - Mäntsälä:

"On huvitav kuulda, kuidas sõprusühing teil tegutseb. Kuulun ise ühingusse Soome-Nõukogude Liit ja seetõttu on just tore, et saan teada ka teiepoolsest ühingu tööst. Suur tänu heade saadete eest."

Ilona Sopenperä - Kuusamo:

"Teie seekordse saate lõpuosa oli pühendatud noorte töökasvatusele ja koolireformile. Teema oli väga huvipakkuv. Laste töökasvatuse vajalikkusest on ka Soomes palju räägitud ja viimasel ajal ka meetmeid võetud - üheksandas klassis algab nüüd õpilaste kontakti viimine töise eluga. Ütlesite oma saates, et ilma tööta ei tule toime - arvatavasti aga teate, et mõnel pool peab tulema tööta toime - selliste inimeste arv on praegu Soomes näiteks 130 tuhat, kellel ei ole mingit tööd. Kuna asi on nii, siis olen isiklikult sel arvamisel, et meie õpilastelt ei või nõuda väga suurt innukust tööoskuste omandamisel - nad ei või olla kuigi kindlad selles, et kunagi tööd saavad."

Aino Salmivuori - Hamina:

"Sarisaade tavaliste inimeste elust on üks parimatest, mida viimasel ajal olete teinud. Huvitavust lisas see, et tunnen Eestis üht perekonnapead, kes töötab samas tehases kus intervjueeritu. Minule oli uus asi see, et Nõukogude Liidu lastepäevakodudes on ette nähtud koht medõdedele. Meil seda ei ole, vaid lapsed käivad polikliinikutes ja medpunktides, kui selleks vajadus on."

Linda ja Ake Lithenius - Helsingi:

"Vastates auhinnaküsimustele teatame, et soomlased ehitavad Tallinnasse uut suursadamat. Oleme väga rõõmsad, et saime selle töö, kuna see annab Soomele praeguses olukorras juurde 2000 olulist töökohta. See on suur hulk, arvestades meie tööpuudust. Nõukogude Liit on nii mitmelgi

korral võimaldanud Soome töölistele eesõiguse töötada NL-s olevatel objektidel. Oleme selle üle väga rõõmsad, sest tööpuudus on inimesele tõeline nuhtlus."

Carl-Gustav Sthorm - Vällingby:

"Kuulan teie rootsikeelseid saateid nii tihti kui seda saate kuuldavus lubab. Need on alati väga huvitavad ja õpetlikud, annavad hulga uusi teadmisi Eestist ja selle pealinnast Tallinnast. Teie saadete kohta tahaksin öelda, et neil on väga suur osa asjaliku info vahendajana ning rahvusvahelise sõpruse esindajana."

Per Skans - Stockholm:

"Pean vajalikuks rõhutada teie suurepärast rootsi keelt (millega ei saa uhkustada muide teised vastavad raadiojaamad), mis aitab oluliselt kaasa kuulajaga vahetule intiimsele suhtlemisele, loob ühtekuuluvustunde..."

Sten-Olof Holquist - Stockholm:

"Teiste huvitavate sarisaadete kõrval kuulan eriti meelsasti teie kirjakastisaateid - need on ühtaegu informatiivsed kui meelelahutuslikud. Kuulajaküsimus tekitab elevust. Meeldib esinejate ladus suhtlemine oma kuulajaga ja loomulikult võrratu muusika. Olen suur muusikasõber ja pean väga lugu ka eesti kergest muusikast."

OLAF GEHRKE

EESTI RAADIO MAJANDUSPROPAGANDA KUI SÜSTEEM

Partei ideoloogiatöö ja massilise poliitilise töö korraldamise programmdokumendis - NLKP Keskkomitee 1983.a. juunipleenumi materjalides ning meie partei juhtivate töötajate hilisemates esinemistes on korduvalt rõhutatud:

- majanduse valdkonnas on võtmeülesandeks tööviljakuse kardinaalne tõstmine, võitlus tootmise efektiivsuse ja toodangu kvaliteedi tõstmise eest;

- propaganda- ja kasvatussüsteemil on vaja aktiivselt kujundada uut tüüpi majanduslik mõtlemine, mis viiks vähimate kulutustega parima rahvamajandusliku lõppresultaadini;
- nüüdisaegse majandusliku mõtlemise lahutamatuks jooneks on tõeline asjalikkus ning säästlik suhtumine rahva varasse, materiaalsete, tööjõu- ja rahaliste ressursside kasutamisse;
- tuleb avaldada toetust novaatorite algatustele, võtta raugematu kontrolli alla kohustuste täitmine, oskuslikult ühitada operatiivne informatsioon, teravad signaalid ja konstruktiivne kriitika, värvika kõnelemisega kõigest positiivsest, kangelasliku töö inimestest;
- majanduse arengu nimel tehtavad jõupingutused on lõppkokkuvõttes suunatud inimeste elujärje tõstmisele ja sotsiaalsete vajaduste kiiremale rahuldamisele.

Eeltoodu ongi võetud aluseks Eesti Raadio majanduspropaganda süsteemseks väljakujundamiseks. Keskne koht selle ülesande lahendamisel lasub raadio kahel alajaotusel - informatsioonisaadete ja propagandasaadete peatoimetusel.

Infosaadete pärusmaaks, peatoimetuse ülesannetest ja töö spetsiifikast tulenevalt, on operatiivse lühiteabe eetrisse andmine meie koduvabariigi ja kogu Nõukogudemaa kõige mitmepalgelisemast tegevusest rahvamajanduse ja sotsiaalse arengu plaanide täitmisel. Majandusinfo vahendajateks koduvabariigist on põhiliselt raadio koosseisulised või välisautoritest reporterid ja kirjasaatjad. ETA materjalidest leiavad esmajoones kasutamist sellealased sõnumid vabariigi direktiivorganite tegevusest ja suurematest vabariiklikest sündmustest. TASS-i, Üleliidulise Raadio ja keskajakirjanduse vahendusel saadakse aga olulisem majandusalane info kogu Nõukogudemaa kohta. Igaargipäevane pooletunnine saade "Piirist piirini" kasutabki näiteks vaid uudiseid meie vennas-

vabariikidest. Niisugustes kesksetes infosaadetes nagu "Päevakaja", "Hommikukaja", "Vikerkaja" ja päevauudised on kandev osa ja koht helilõikudel ja uudistel tähtsamatest majandusalastest sündmustest koduvabariigis ja üleliidulisel tasandil.

Põhiraskus majanduse sügavuti mineval käsitlemisel lasub propagandasaadete peatoimetusel. Selle ülesande lahendamisest võtavad vahetult osa kõik peatoimetuse alajaotused - rahvamajanduse-, ideoloogia- ja kirjadesaadete toimetused.

Majanduspropaganda vahetu teostamine käib rahvamajandussaadete toimetuse kaudu. Pikemale ajaproovile on siin vastu pidanud kaks sarja. Raadioajakiri "Tere hommikust, põllumehed!" (põhiautorid - toimetajad E.Järvsoo ja K.Jaagura) ja teadlaste vestlusring-tribüün "Kristall" (saatejuht-autor V.Mägi) käivad juba kolmandat aastakümmet. Neist esimeses käsitletakse olulisemat põllumajanduslikust tootmisest, küla sotsiaalsest arengust ning maarahva elukorraldusest. Keskse kohal on toitlusprogrammi täitmisega seotud tööde igakülgne valgustamine, tublimate tööeesrindlaste, spetsialistide ja tootmisjuhtide ning paremate töökogemuste esiletõstmine. Pideva vaatluse all on individuaalsektori arendamine ja siin lahendamist ootava käsitlemine. Autorite suur ajakirjanduslik kogemus, teemade läbimõeldud valik, raadiopärane ja asjatundlik käsitlus on muutnud "Tere hommikust, põllumehed!" üheks kuulatavamaks raadiosaateks. Sarjas "Kristall" tuuakse võimalikult populaarsel kujul kuulajateni vabariigi teadusasutuste ja teadlaste tegevus ja panus rahvamajanduse ning ühiskonna sotsiaalse arengu edendamisel. Samas antakse ülevaateid üksikute teadusharude arenemisest ja perspektiividest Nõukogudemaal ning kogu maailmas. Esiplaanile on alati seatud teaduse rakendusliku külje avamine.

Vahetult pärast NLKP 26.kongressi eluõiguse saanud saadetest on saanud kuulajate seas tuntuks

majandussaated "Tööd ja mõtted", "Ehitaja", "Mereleib", "Teadusèlt praktikale", "Inimesed meie keskel", "Teie küsimustele vastab...".

Probleemsaated "Tööd ja mõtted" (põhiautorid J.Lumi, E.Järvsoo, K.Jaagura) kõlavad eetris kolm korda kuus. Neis käsitletakse põllumajandusliku tootmise, juhtimise, planeerimise ja töö korraldamise väga erinevaid tahke. Saadetes osalevate tootmisjuhtide, spetsialistide ja teadlaste mõtteavaldused on suunatud paremate lõpptulemuste saavutamisele põllumajanduses, positiivse kogemuse avamisele. Saade "Mereleib" (autor-toimetaja H.Kivilo), eetris kord kuus, on vabariigi kalamajanduse ja kalurikolhooside tegevust valgustav raadioajakiri. Üle nädala eetris käivas pooletunnises raadioajakirjas "Ehitaja" (autor A.Lill) tutvustatakse ja propageeritakse uut ja eesrindlikku meie vabariigi rahvamajanduse ja sotsiaalse arengu plaanides ettenähtud ehitusprogrammi täitmisel, võetakse luubi alla ebakohad. Läbivateks teemadeks on tööviljakus, kvaliteet, tööde organiseerimine, portreed tublimatest ehitajatest, individuaalehitus, projekteerimine, ehituse juhtimine j.m.s.

Vikerraadios (pikkusega 10 minutit) kõlavad vaheldumisi, kord nädalas, saated "Teaduselt praktikale" (autorid V.Mägi jt.) - vabariigi uurimisinstituutide ja kõrgkoolide teaduslaboratooriumide koostöö rahvamajandusettevõtetega, "Tarbekaup" (autor S.Erendi) - tarbekaupade tootmise ja müügi korraldus, uudistoodangu tutvustamine, "Inimesed meie keskel" (autorid E.Järvsoo, E.Kalam jt.) - portreesaated tublimatest tööinimestest meie rahvamajanduses.

Iganädalases saates "Teie küsimustele vastab..." esinevad meie vabariigi ministeeriumide, riiklike komiteede ja teiste keskasutuste tippjuhid. Vastates poliitpäevadel ja kuulajate kirjades esitatud küsimustele, annavad nad ühtlasi

aru, kuidas nende ametkondades kulgeb riiklike plaanide täitmine, oluliste sotsiaalmajanduslike ülesannete lahendamine ja töötajate vajaduste parem rahuldamine.

1984.aasta kevadest sai uue sisu, vormi ja kvaliteedi raadio pressikonverents "Mikrofoorum".

1984.aasta jaanuaris hakati laupäeviti üle nädala eetrisse andma raadioajakirja "Meie majandus" (autorid-toimetajad T.Makk, S.Erendi). Eesmärgiks seati raadio majandusalase firmasaate kujundamine, kus köitvas ja raadiopärases vormis leiaksid käsitlemist: tööviljakuse ja toodangu kvaliteedi tõstmine, juhtimise, planeerimise ja töökorralduse täiustamine, tarbekaupade tootmine, majanduseksperimentide kulg meie vabariigis jne.

"Kõnelusi ametpäeval" - saadetes taotleb ametkondade tippjuhtidega vestlev reporter vastuseid kuulajaid huvitavatele pärimistele.

Olulist osa raadiopoolses majanduspropagandas etendavad kuulajate pöördumistes tõstatatud teravate probleemide põhjal koostatud kriitilised saated. Kandvamateks neist on kirjade osakonna koostatud "Rahvakontroll" ning "Teist ja teile". Erinevalt vabariigi teistest väljaannetest toimub "Rahvakontrolli" saadetes mitte niivõrd rahvakontrollikomiteedes juba arutusel olnud materjalide avalikustamine, kuivõrd kuulajatelt laekunud teravate signaalide põhjuste uurimine. Põhirõhk on siin pandud igasuguste raiskamiste, kuritarvituste, riigi petmise, täitmisdistsipliini rikkumiste ja muude taoliste faktide paljastamisele ning selleks vajaliku avaliku arvamuse kujundamisele. Tihe koostöö rahvakontrolli, partei ja nõukogude organitega on taganud tõstatatud probleemide kompetentse käsitluse ja kriitika konstruktiivsuse. Saadetes käsitletule on sageli järgnenud küsimuse arutamine ministeeriumi kolleegiumil, rajooni- või linnanõukogu istungil, partei rajoonikomitee bürool. Mitmele raadio algatatud

ja saates käsitletud reidile on järgnenud küsimuse arutamine ENSV Rahvakontrolli Komitee istungil koos vastavate ettepanekute esitamisega vabariigi direktiivorganitele.

Saadetest "Teist ja teile" on majanduspropaganda teenistuses eelkõige need, kus kõne all kriitilised signaalid elamufondi hoidmisest, ebakohtadest töö- ja olmetingimustes ning keskkonnakaitse korraldamises. Viimastel aastatel on loodushoiu saadetes tõstetud esiplaanile just keskkonnakaitse vajalikkuse majanduslik aspekt.

Majanduse kaudsem käsitlus toimub veel propagandasaadete peatoimetuse sarjades "Aja nõue" (autor H.Raudkivi), "Igapäevahool" (toimetaja A.Maasik). Neist esimeses näidatakse majanduse ja sotsiaalse arengu küsimuste lahendamist parteiorganisatsioonide, teises aga ametiühinguorganisatsioonide tasemel. Ka üle nädala eetris olevates nõukogude tegevust käsitlevates saadetes on keskse kohal majanduse ja sotsiaalse arengu küsimused. Komsomoli ja noorte osavõtt majandusülesannete lahendamisest on eeskätt kõneaineks nädalaprogrammis "Tulipunkt" ja teistes noortesaadetes. Majandusliku mõtlemise kujundamine ja vanemate roll selles on järjest rohkem hakanud kõlama saadetes "Perekond ja kodu". Samuti mitmetes lastesaadetes. Laste- ja noortesaadete peatoimetuses käsitletakse majanduspropagandat ka saates, mis on suunatud kutseorientatsioonile ja rahvamajanduses vajalike elukutsete tutvustamisele. Eesti Raadio majanduspropaganda ühtses süsteemis kuulub oma osa ka venekeelsetele saadetele meie vabariigi rahvamajanduse mitmetahulisest tegevusest.

Kavandatud majanduspropaganda tulemuslikkus ja mõju kuulajatele sõltub eelkõige aga tegijate ajakirjanduslikust meisterlikkusest ja arusaamast, kuivõrd oluline on meie ühiskonna arengule uut moodi majandusliku mõtlemise kujundamine.

REIN MILISTVER

ER JA KULTUURIELU

Kirjandus on poliitika. Kirjanikul on õigus võtta vahetult osa uue ühiskonna ehitamisest, olla seejuures isegi range kohtunik. Niisugune mõte jäi kõlama NSVL Kirjanike Liidu juubelipleenumil 1984. aasta septembris.

Nõukogude kirjandus ja kujutav kunst on alati olnud tihedalt seotud eluga, ajastu põhiprobleemidega. See on olnud meie kunstielu üks tunnusjooni. Loomulikult kehtib öeldu ka meie vabariigi kultuurielu kohta. Mil moel on Eesti Raadio suutnud vahendada kõike seda põnevat, mis meie kultuurielus sünnib?

1984.aastal alustas teist aastaringi "Kultuurikaja". Saate pidevalt kuulajate arv on kasvanud 100 tuhandeni. Nüüd võib kinnitada, et uus saade on leidnud oma koha, oma näo. Millise? See on infoprogramm, milles teistest sõnasaadetest erinevalt on põhirõhk kommentaaril. Oleme püüdnud ikka ja alati avada ühe või teise sündmuse olemust. Ja kas just see polegi üks põhjusi, miks auditoorium on laienenud, miks saadete kuulajate seas peale haritlaste ka veel suhteliselt palju linna- ja maainimesi, pensionäre ja isegi kooliõpilasi. Ning veel - harva möödub mõni nädal, mil kuulajad ei helistaks toimetusse ega pakuks omalt poolt midagi huvitavat. Järelikult on saade võetud omaks. Mida veel võiks soovida? Et saade oleks veelgi sisukam, et oleks vähem sõnakõlksutamist (pole meiegi sellest patust puhtad) ja et 50 minuti asemel oleks eetriaega üks tund.

1984.aastal läks esmakordselt eetrisse uus sarisaade "Kriitikute pooltund". Sellele sillutas tee "Kultuurikaja", Kirjandussaadete toimetajad tunnetasid, et "Kultuurikaja" suhteliselt lühikesed lõigud ei võimalda ühe või teise kunstinähtuse süvakäsitlust. Probleeme, millest rääkida, tõi elu ise esile. Uus saatesari oli hädavajalik. Se-

da mõistsid ka meie kriitikud, kui toimetaja Vilma Jürisalu nende poole pöördus. Peatoimetuse alaliste autorite ringi kuuluvad Kalle Kurg, Toomas Haug, Lea Tormis, Kalju Uibo, Jaan Ruus ja mitmed teised tunnustatud kriitikud. Peale Vilma Jürisalu võttis uue saate sissetöötamise vaevad enda kanda ka Helju Jüssi.

Kujutava kunsti aktuaalsed probleemid jõudsid kuulajani uues sarisaates "Kunstistuudio". Sellele eelnes viiest saatest koosnev sari "Kunstnikega kunstist" Martti Soosaarelt. "Kunstistuudiot" hakkas tegema kogemustega raadioajakirjanik Lembit Lauri. Elu ise dikteeris teemad - kunst meie kodudes, sotsiaalne tellimus kunstis, disain, disainerite ettevalmistamine ja rakendamine, linnakujunduse probleemid, tööstuskunst jne. Sarisaade jätkub 1985.aastal.

Edasi mitmest saatest, mida võiks paigutada ühise pealkirja alla "Kirjanik, raamat, lugeja, kuulaja".

NLKP Keskkomitee 1983.aasta juunipleenumile järgnenud NSVL Kirjanike Liidu juhatuse pleenumil märgiti tunnustavalt mitme liiduvabariigi kirjanike organisatsiooni, kus sidemed töökollektiividega on au sees, kus kirjanike kohtumised lugejatega on tavaline nähtus. Kui Eesti Raadio Kirjandusklubi hakkas pärast pikemat vaheaega taas koos käima, oli sellel mitu eesmärki: tahtsime tuua kuulajani kirjaniku publitsistliku sõna, anda kirjandussõpradele võimaluse kohtuda kirjanikuga, võtta osa ta loomingu arutelust ja öelda ise sõna sekka meie kirjanduselu kohta. Saate toimetaja ja -juht on olnud Peeter Hein.

Meie kirjanike uudisteoste aruteludest on võtnud osa ka need sajad maainimesed, kes tulid kirjandusõhtutele külaraamatukogudesse ning osalesid saate "Õhtu raamatukogus" lindistamisel. Enamasti oli kirjanik ise ka kohal. Saate toimetaja oli Martin Viirand.

Kuulaja mõjutamine kunstilise sõna abil on ikka olnud ringhäälingu üks ülesandeid. Hea luule ja proosa heas esituses on kui muusika, mis mõjutab inimest, puudutab ta tundemaailma. Küllap on kirjandussaadete alalisel kuulajal teada, et igal esmaspäeval kell 19 võib Vikerraadio lainel kuulata mõnd head miniatuuri, et igal kolmapäeval kõlab eetris "Kesköörogrammi luulekava" ja igal reedel "Jututuba", et igal teisipäeval mõni tund pärast keskpäeva tutvustame vennasvabariikide tuntumate kirjanike loomingut, et igal pühapäeval on hommikukontserdi sees ka lühike vahelugemine.

Juba nimetatud saateile lisandus 1984. aastal ka luule soovisaade. Aasta jooksul oleme saanud palju kirju, milledes on soovitud kuulda oma lemmikluuletust. On olnud neidki, kes saatnud meile oma luulekatsetusi. Üllatavalt kiiresti võitis see saade tunnustuse. Ja kui alguses oligi kahtlusi, et hakkavad korduma ühed ja samad soovid, ühed ja samad autorid, siis aasta on näidanud, et kuulata tahetakse nii meie kaasaegsete loomingut kui ka luuleklassikat. Ja veel ühest asjaolust tahaks rääkida seoses selle saatega. Peaaegu alati on saate toimetaja Mari Tarand püüdnud külastada ka mõnda kirja saatjat tema kodus, vestelda luulest ja kirjandusest inimesega, kes oma tööülesandeid täidab autoroolis, tööpingi taga, loomafarmis või montaažitsehhis.

Juba aastaid on raadio saatekavas olnud saated "Vennasrahvaste jutuloomingut" ja "Kontaktid". Nagu nimetusedki ütlevad, tutvustab esimene liiduvabariikide kirjanike uudisloomingut, teises on aga juttu meie vabariigi kultuuritegelaste kontaktidest kolleegidega vennasvabariikides ja sotsialismimaades. Millest oleme rääkinud 1984.aastal? Leedu NSV teatrielust, filmirežissööridest Grigorjevitest, kirjanikest Grigori Baklanovist, David Samoilovist ja Bella Ahmadulinast, kirjandussidemeist Bulgaaria ja Gruusiaga. "Vennasrahvaste jutuloomingus" oleme aasta jook-

sul tutvustanud ligi poolesaja kirjaniku uudisteoseid, nende seas kõikide NSV Liidu riikliku preemia laureaatide teoseid.

Eesti ja Ungari raadio ühised kirjandussaated algasid 1979.aastal. 1983.aasta hilissügis tõi taas Tallinnasse Ungari raadio delegatsiooni. Tartu Riikliku Ülikooli aulas toimunud Sandor Petõfi luuleõhtu "Vabadus, armastus..." oli kirjandussündmus nagu ka 1984.aastal Szolnokis asetleidnud meie kirjandusõhtu "Kalevipojast". 1983.aasta pani aluse teiselegi ühissaatele - meelelahutussaatele "Kasiino". Esimene ühislindistus toimus Tallinnas, teine 1984.aastal Szolnokis, sealses uues kultuurikeskuses.

Möödunud aasta seadis meie ette uusi ülesandeid. 1985.aasta plaani pakkus Ivar Trikkel uue sarisaate "Kutsumus". Seal hakkavad esinema vabariigi kultuurielu juhid, alustades maakultuurimaja töötajaist ja lõpetades tippjuhtidega. Arutluse alla võetakse kultuurielu kõik tahud.

Vastusena NSVL Kirjanike Liidu juubelipleenumil räägitule on kavas lähemalt vaadelda meie noorte kirjanduslikku uudisloomingut ning sellega seoses ka noorte autorite koondiste tegevust. Nii toob elu esile üha uusi probleeme.

TIIA RINNE

RAADIOTEATER

"Siin Tallinn! Kuuldemäng!" Niisugune teadustus kutsub kolm korda nädalas meie kuulajaid raadioteatrisse.

Mis on siis kuuldemäng? Miks pole ta kogu maailmas oma sünnimomendist peale mõnedest kriisimomentidest hoolimata populaarsust kaotanud? Mis on see, mis meid tund, mõnikord kauemgi raadio juures hoiab, meie tähelepanu köidab?

Kõige üldisemalt on kuuldemäng sõna ja helitehnika süntees, milles prevaleerib sõna. Sõna-

maagia, sõnalummus ... Ammustest aegadest on teada inimeste usk sõna jõusse - sõna võis terveks teha, sõna võis ka tappa. Šveitsi etnograaf Oscar Eberle avastas ürginimeste teatrit uurides, et paljud suguharud kasutasid rituaalsete vaatemängude kõrval ka rituaalseid kuuldemänge. Küllap on inimloomusele igiomane lasta end kaasa tõmmata sõnade abil esile manatud kujutelmadest, mõttepiltidest, anda oma fantaasiale vaba voli. Antiikmütoloogia, eri rahvaste pajatused ja muistendid, eriti imemuinasjutud - kõik oli mõeldud inimese fantaasia äratamiseks kindla suunitlusega - püüda maailma tunnetada.

Ja mis on veel raadioteatri isepäraks - sünnib nii mitu lavastust, kui mitu kuulajat parajasti on, sest igaühel vallandavad näitlejate lausutud sõnad oma kujutluspildi tegelastest, sündmuspaikadest... Kuuldemänguspetsiifika võimaldab vabalt liikuda ajas, autor võib panna kulgema kaks paralleelset aega - lasta olevikul vahelduda minevikuga...

Maailma esimene kuuldemäng, Richard Hughesi "Hädaoht", esietendus Londoni Raadios 15. jaanuaril 1924. See oli täiesti kunstiküps etendus, lakoonilise dialoogi ja kontsentreeritud tegevusega, klassikalisele kuuldemängule iseloomulike joontega.

24. veebruaril 1928, aasta ja kaks kuud pärast regulaarsete raadiosaadete algust, anti eetrisse ka esimene eesti kuuldemäng, seade August Tammani näidendi "Koidikul" põhjal. Elavnes mõttevahetus kuuldemängude teooria ja praktika ümber. 1937.a. sai eetriküpseks esimene originaalkuuldemäng - W.Tominga "Mehed". 1939.a. korraldatud võistlusele laekus juba 156 käsikirja, anti välja kõik ettenähtud auhinnad. Uus žanr oli endale eluõiguse võitnud.

Ainsaks koosseisuliseks lavastajaks kuni kodanliku võimu lõpuni oli Felix Moor. Ajavahemikul 24. veebruarist 1928 kuni 22. juunini 1940 lavas-

tas ta 253 kuuldemängu täiskasvanutele, mängides ise osalisena 113 korral. Lisaks mainitule veel lastekuuldemängud.

Esimesel nõukogude aastal jätkunud otsingud kuuldemängude alal katkestas Suur Isamaasõda. Pärast sõda alustati teatrilavastuste edastamisega eetri kaudu. Eeskujuks said Moskva ja Leningradi Raadio saatesarjad "Teater mikrofoni ees". Kuid teatridramaturgia ja raadiodramaturgia osutusid liiga erinevaks. Märksa lähemale jõuti kuuldemängude olemusele, kui hakati näidendeid, jutustusi jm. spetsiaalselt raadiole seadma. Režissööridena tegid tol ajal kuuldemänge Kaarel Toom, Aarne Ruus , Leo Martin.

Iga rahva teatrikultuuri määrab eelkõige algupärane dramaturgia. Raadioteatri tasemegi määrab originaalkuuldemäng. Eesti algupärase raadiodramaturgia tänane arvestatav tase on saavutatud tänu kuuldemängude võistlustele, mis on õhutanud meie autoreid looma algupäraseid kuuldemänge. Sõjajärgse perioodi esimene võistlus oli 1957.a. Iga konkurss on rõõmustanud nii toimetust kui kuulajaid uute nimedega. Läbi aegade on meie autorite raudvaras püsinud Rudolf Aller, Raimond Kaugver, hiljem on lisandunud neile Jüri Tuulik, Aime Maripuu, Riina Dmohovski, Elmar Talviste, Hans Laansalu, Inge Trikkel, Leho Männiksoo. Viimane, 1984.aastal toimunud kuuldemänguvõistlus rikastas meie autoriteringi jälle uute nimedega - Jaanus Tamm, Ivi Küla, Janno Põldmäe, Bernhard Viiding ja mitmed teised.

Eraldi tuleb rääkida Ardi Liivesest. Ta pole ühestki võstlusest osa võtnud, kuid viljakuselt pole meil teist meest talle kõrvale panna. Praegu on Eesti Raadio fonoteegis 14 Ardi Liivese kuuldemängu, millest paljud on võitnud kuulajate südamed mitte ainult meil, vaid ka vennasvabariikides ning raja taga.

Kuuldemängutoimetus on pidanud väga oluliseks kontaktide arendamist teiste raadiotega. Üks tõ-

husamaid viise oma loomingu tutvustamiseks ja teiste kuuldemängudega tutvumiseks olid OIRT-i maade kuuldemängufestivalid, millest Eesti Raadio võttis osa ajavahemikul 1967 - 1973. Kogemuste saamisel on väga hinnatavad ka Leedu Raadios korraldatavad kuuldemängufestivalid "Sõpruse lint". Ardi Liives, Jüri Tuulik, Riina Dmohovski, Rudolf Aller on seal tihti nii kuulajate kui žürii preemiaid võitnud.

Viimastel aastatel on sagenenud kontaktid Ungari, Saksa DV, Tšehhoslovakkia raadiotega. Nad on ilmutanud elavat huvi meie saavutuste vastu ning oleme saanud käsikirju, mis on meie repertuaaripilti mitmekesistanud.

ER kuuldemängude toimetuse praeguses repertuaaris on valdav enamik mõistagi oma, eesti autorite tööd, suurt tähelepanu osutame aga ka vennasrahvaste kuuldemängude tutvustamisele (õigem oleks küll öelda vennasrahvaste paremate kirjandusteoste instseneeringute tutvustamisele, sest originaalkuuldemäng on vennasvabariikide raadiotes üsna nõrgal järjel). Eetris on veel klassikateoste raadioseaded, millele on viimastel aastatel pandud eriti suurt rõhku.

Meeskond, kes kuuldemängude tegemise rasket vankrit veab, on 1984.a. seisuga järgmine: toimetus - Aili Lemmik, Mari Tuulik, Tiia Rinne, režissöörid Kaarel Toom, Heino Kulvere, Salme Reek, Einar Kraut, Tanel Lään, helirežissöörid Aino Lauri, Külliki Kibuspuu, Eero Sepling, Mart Puust. Külalistena on lavastanud Mikk Mikiver, Härmo Saarm, Hille Simm, Jüri Karindi. Kõiki juhib lavastusosakonna juhataja Aksel Küngas.

Lisagem veel 1983.a. Eesti Raadios esietendunud õnnestunumate kuuldemängude loendi:

Ardi Liives "Õhtul". 1.jaan. Režissöör Heino Kulvere, helirežissöör Külliki Kibuspuu, muusikaline kujundaja Jaak Ojakäär.

"Mowgli", kuuldemäng lastele R.Kiplingi ju-

tustusest. 2.jaan. Režissöör Eduard Ralja, helirežissöör Aino Lauri,muusikaline kujundaja Silja Vahuri.

Rein Saluri "Mängitakse". 27.jaan. Režissöör Astrid Relve, helirežissöör Aino Lauri.

Leho Männiksoo "Hauakivi tädile". 19.veebr. Režissöör Salme Reek, helirežissöör Aino Lauri, muusikaline kujundaja Tõnis Kõrvits.

"Eluihk", kuuldemäng V.Suksini jutustusest. 26.märts. Režissöör Astrid Relve, helirežissöör Aino Lauri.

"Vahesaare Villem", I.Pau kuuldemäng M.Metsanurga romaanist. 24.märts. Režissöör Kaarel Toom, helirežissöör Aino Lauri, muusikaline kujundaja Tõnis Kõrvits.

"Kuldvokk", P.Kilgase kuuldemäng soome muinasjutu ainetel. 27.märts. Režissöör Helbe Söerd, helirežissöör Mart Puust, muusikaline kujundaja Jaak Ojakäär.

"Teema variatsioonidega", S.Aljošini näidendist. 28.apr. Režissöör Heino Kulvere, helirežissöör Mart Puust.

P.Hanus "Maa-alune ballaad". 2.mai. Režissöör Einar Kraut, helirežissöör Külliki Kibuspuu, muusikaline kujundaja Jaak Ojakäär.

"Karje", K.Vorobjovi jutustusest. 9.mai. Režissöör Aksel Küngas, helirežissöör Eero Sepling.

"Charlotte koob võrku", E.White'i jutustusest. 29.mai. Režissöör Härmo Saarm, helirežissöör Külliki Kibuspuu, muusikaline kujundaja Silja Vahuri.

Toivo Tootsen "Lask". 19.juuni. Režissöör Helbe Sõerd, helirežissöör Mart Puust.

"Vedelvorst", H.Raudsepa komöödiast. 10.juuli. Režissöör Salme Reek, helirežissöör Aino Lauri, muusikaline kujundaja Aino Lauri.

"Kaks svidrilindu-paabukest", A.Gailiti novelli ainetel romaanist "Toomas Nipernaadi". 21.juuni. Režissöör Heino Kulvere, helirežissöör Külliki Kibuspuu, muusikaline kujundaja Külliki Kibuspuu.

"Armastus", L. Petrusevskaja näidendist. 31.juuni. Rezissöör Astrid Relve, helirezissöör Külliki Kibuspuu.

E. Pennanen "Ema ja poeg". 25.aug. Rezissöör Salme Reek, helirezissöör Aino Lauri, muusikaline kujundaja Viive Ernesaks.

Jüri Tuulik "Õhupallilugu". 1.sept. Rezissöör Astrid Relve, helirezissöör Aino Lauri, muusikaline kujundaja Aino Lauri.

"Eine aadlipeamehe juures", I. Turgenevi näidendist. 3.sept. Rezissöör Kaarel Toom, helirezissöör Aino Lauri.

"Surematus", H. Guljami romaanist. 25.sept. Rezissöör Tanel Lään, helirezissöör Aino Lauri, muusikaline kujundaja Tanel Lään.

"Nn. isiklik elu", K. Simonovi jutustusest. 14.-18. nov. Rezissöör Tanel Lään, helirezissöör Eero Sepling.

"Nils Holgersson", S. Lagerlöfi romaanist. 20.nov. Rezissöör Salme Reek, helirezissöör Aino Lauri, muusikaline kujundaja Jaan Sarv.

M. Vamos "Võib-olla pihtimus". 8.dets. Rezissöör Einar Kraut, helirezissöör Aino Lauri.

PAUL HIMMA

ER MUUSIKAPROGRAMM

ER muusikaprogrammi ülesandeks on propageerida nõukogude, sh. nõukogude eesti, vene, samuti Lääne klassikalise ja tänapäeva muusika paremikku.

Isiksuse kõlbelisel kasvatamisel ja mõjutamisel on muusika väljendusvahenditel ja võimalustel oma kindel ja üsnagi oluline koht. Raadiokuulajate emotsionaalse palge rikastamisel jääb põhibaasiks see, mida nimetatakse muusikaklassikaks selle termini kõige laiemas tähenduses, Bachi "Fuugakontserdist" Valgre "Sinilinnuni".

Tähtsal kohal ER muusikaprogrammis on meie

Heliloojate Liidu liikmete looming ja tegevus. 1984.a. tippsündmuseks eesti muusikaelus oli aprillis toimunud Heliloojate Liidu kongress, mis leidis laialdaselt kajastamist ER muusikasaadetes. Enne kongressi kõlasid eetris kontserdid nõukogude eesti muusikast ja saatesari "Viie aasta salvest" (6 saadet). Kongressinädala jooksul aset leidnud Nõukogude Eesti muusika festivali 12 kontserti kõlasid kõik eetris, 6 otseülekannetena ning 6 kontserti helisalvestatuna koos kommentaaridega. Lisaks sellele oli augustis-septembris eetris saatesari "Nõukogude Eesti muusikafestivali meenutades" (10 saadet).

Keskne koht ER muusikaprogrammis on klassikalisel süvamuusikal. Regulaarsed kontserdid ja saated "Interpretatsioonikunsti kullafondist", "Muusikat arhiivilintidelt", "Moskva Konservatooriumi suures saalis", "Kitarrimuusikast ja -mängijaist", "Kontserdistuudio" jt. on leidnud oma kindla kuulajaskonna.

Heaks muusikapropaganda vormiks on kontsertide otseülekanded, samuti terviklike kontsertide helisalvestiste vahendamine raadiokuulajatele. ER muusikaprogrammi kaudu on jõudnud kuulajani paremik meil esinevatest interpreetidest. Muusikaprogrammi omanäolisust kujundavad sellised ülekanded nagu "ER-SO stuudiotund" ja "Näärimuusika" kontserdid 1. jaanuaril (1984.a. 1.jaan. 5 kontserdi otseülekanded raadiomajast).

Ulatuslikku kajastamist leidsid ka rahvusvaheline muusikafestival Moskvas (mai 1984), Balti liiduvabariikide muusikateadlaste konverents Tallinnas (oktoober 1984), üleliiduline vaskpuhkpillimängijate ja löökpillimängijate konkurss Alma-Atas ja üleliiduline kammermuusikafestival Telavis.

22. juunil 1984 sai 20-aastaseks "Muusikaline tund". Esile võiks tõsta veel selliseid saatesarju nagu Heino Pedusaare "Laulumeistrid ja meis-

terlauljad" (23 saadet, mis tutvustasid nõukogude laululoojaid), Harri Kõrvitsa "Aja samm meie muusikas" (kodanikuteema eesti nõukogude heliloomingus), Helju Taugi "Armastus muusikas" (muusikaklassikute elu ja loomingut sügavamalt avav sari).

ER, Audru põllumajandusregiooni ja "Lääne Kaluri" ühiselt organiseeritud lauluvõistluse "Mehed, meri ja maa" paremad laulud jõudsid kuulajateni "Muusikalises tunnis". Huvi selle lauluvõistluse vastu, eriti professionaalsete heliloojate seas, on rõõmustavalt suur.

Levimuusika osas on põhitähelepanu nõukogude eesti ja vennasrahvaste muusikal. Kõik meie vabariigi tugevamad solistid on esinenud eetris omaette kontserdiga, nimekamad isegi korduvalt. Vennasrahvaste levimuusika geograafia on väga lai - esindatud on Moskva, Leningrad, kõik liiduvabariigid.

Eraldi peaks esile tõstma Valter Ojakääru professionaalselt kõrgetasemelisi levimuusika minevikku ja tänapäeva tutvustavaid saateid, mis laiemale kuulajaskonnale arusaadavas keeles ja vormis aitavad mõista ja hinnata levimuusika väärtusi. Taidlussaadete põhiliseks ülesandeks on olnud 1985.a. laulu- ja tantsupeo ettevalmistustööde ja üleliidulise taidlusülevaatuse käigu valgustamine raadiosaadetes "Kooriühingus", "Laulu- ja tantsupeo eel", "Rahvatantsijate töömailt", "Taidlusülevaatusel".

Paraku on tihti nii, et heliplaatide, helikassettide või mitmesuguste raadio- ja telesaadete abil kiiresti leviv ja populaarsust võitev muusikapala ei ole alati ja tingimata sisuliselt väärtuslik. Helisalvestus- ja taasesitusvahendite areng on kogu maailmas väga kiire ja see avaldab otseselt mõju kuulajate maitse kujundamisele. Peab tõdema, et tehnika sellise arengutempoga on ER-l raske sammu pidada. Võimalikest lahendustee-

dest õigema leidmine aitaks suurendada ER kuulajateringi, eelkõige noorte hulgas.

Muusikapropaganda täiustamine ja ER muusikaprogrammi kvaliteedi parandamine on probleemid, mille lahendamisega ER muusikaprogrammi koostajad koostöös ER juhtkonnaga ka tegelevad.

LEMBIT SIIMASTE

SAATESARI "KUI KOGU RAHVAS..."

Sarja esimene saade alapealkirjaga "Viimane rahunädal" läks eetrisse 21.juunil 1981. See oli tagasivaade esimesele nõukogude aastale Eestis, jutustus 1941.a. kevade rõõmsatest ettevõtmistest maal ja linnas. Päev hiljem, 22.juunil, järgnes teine saade - "Sõda!". Nii juhatati saatesari sisse ja see on kestnud pea 4 aastat, saadete koguarv läheneb sajale. Raadio heliarhiivi on kogunenud umbes 65 tundi jutustusi ja meenutusi Suure Isamaasõja aastatest, saadetes on olnud üle 270 esineja. Arhiivis säilitatakse poolteisttuhat lehekülge autorikäsikirja. Ka varem on käsitletud Suure Isamaasõja teemat - V.Pant, Th.Allikas, E.Hion, H.Veldermann jt.

"Kui kogu rahvas..." ei olnud esialgu "mammutsarjana" mõeldud. Plaanis oli 1981.a. suvel-sügisel eetrisse anda vaid kümmekond saadet Suure Isamaasõja algusest, esmajoones kaitselahingutest Eesti NSV territooriumil nelikümmend aastat tagasi. Kuid töö käigus kogunes materjali rohkem, kui seda vajanuks kümmekond saadet. Sarja laiendamiseks oli ka sotsiaalne tellimus - hakati tegema ettevalmistusi meie rahva ajaloolise võidu 40.aastapäeva tähistamiseks ja sellesse ettevõtmisesse lülitus ka Eesti Raadio. Samuti oli tekkinud vajadus talletada heliarhiivi sõjaveteranide isiklikke mälestusi. Aeg on ju halastamatu! Üleminek lühisarjalt ulatuslikumale tõi kaasa ar-

vukalt raskusi. Aega põhjalikumaks ettevalmistuseks ei jätkunud. Sarja koostajal tuli kiiresti leida inimesi, nelikümmend aastat tagasi toimunu elavaid tunnistajaid, tuli süüvida kirjandusteostesse, ajaloodokumentidesse, ajakirjandusse. Tuli konstrueerida sarja karkass, tuli orienteeruda sisu ja vormi probleemide keerukas labürindis. Minult on korduvalt küsitud: "Kas sari "Kui kogu rahvas..." on kollektiivne töö või ühe mehe looming?" Juba osalejate rohkus peaks näitama, et töö on kollektiivne.

Sarja autorikontseptsiooni nurgakivist.

Suurest Isamaasõjast on räägitud ja kirjutatud palju. Palju on autoreid, keda on köitnud üksikkangelane, tema tegude suur eeskujuandev jõud. Nagu nähtub saatesarja pealkirjastki, ei ole käesoleval juhul pearõhk pandud üksikkangelasele. Suure Isamaasõja võitmine oli ju kogu rahva kangelastegu, nii nende, kes võitlesid rindel, kui ka nende, kes tagalas sangarlikult võidu heaks töötasid. Sarja autor on püüdnud paljudest aspektidest näidata rahva kangelasteo suurust ja välja tuua need kõlbelised motiivid, mis andsid sõjaaja ülirasketes tingimustes nõukogude inimestele jõudu ennastsalgavateks tegudeks.

Publitsistika nõuab poliitiliste hinnangute andmist. Hinnangul ei ole mõju, kui ta jääb üksnes deklaratsiooniks. Ta peab käsitlusest välja kasvama.

Teherani ja Jalta konverents, teise rinde avamine, konvoi PQ-17 tragöödia Põhja-Jäämerel jt. - iga sündmuse käsitlemisel tuli leida erinev tee. Näiteks "kolme suure" - Stalini, Roosevelti ja Churchilli - kohtumiste käsitlemisel suutsime saate mõjukust tõsta sellega, et instseneerisime dokumentaalsest materjalist mõned osad. Mõnikord kasutasime kontrastimeetodit. Näiteks oli 1981. aasta viimane saade pühendatud leningradlaste "Elu teele". See algas kontrastiga: ühel pool saksa pereema oma jõuluõhtu rõõmudega, teisel

pool blokaadiviletsuses Neevalinna koolitüdruku kurb pihtimus. Ja nii jätkus läbi kogu saate kuni kulminatsioonini: vana-aastaõhtul kihutab üle Laadoga üksik veoauto, trotsides vaenlase tulistamist ja jääauke, et vaid jõuaks viia Leningradi lastele uusaastarõõmu - kuulidest puretud mandariine.

Hinnangutel Suure Isamaasõja sündmustele on ka oluline kontrapropagandistlik tähendus. Ei ole ju saladus, et poliitikud läänes püüavad vähendada nõukogude rahva osa võidus fašistliku Saksamaa üle. Revanšistid Saksamaa Liitvabariigis kutsuvad taas maailma üldsust üles sõjajärgsete riigipiiride revideerimisele. Iga masti antikommunistid korraldavad järjest uusi rünnakuid sotsialistliku sõprusühenduse vastu. Kõik see nõuab nelikümmend aastat tagasi toimunu hindamisel äärmist tähelepanelikkust ja ka orienteerumist nii toonastes kui ka praegustes seisukohtades rahvusvahelises ulatuses. Seda on püütud igati arvestada.

Veel üks asjaolu. Raadiosaadete tegija käsutuses on meie ringhäälingus arvukalt mitmesuguseid helitaustu, muusikat jne. Meie fonoteegis on kahurimürinat, lennukipommide lõhkemist, kuulipildujatärinat, tankiroomikute lõginat jne. Võiks arvata, et see muudab sõnalised sõjapildid reljeefsemaks. Kuid üsna pea loobusime igasugustest helitaustadest. Loobusime ka muusikast, välja arvatud täiesti neutraalne pala saate üksikosade eraldamiseks ja kuulajale puhkehetke võimaldamiseks. Ainult mõnel korral, kui teema seda tingis, kasutasime sõjaaegseid muusikapalu. Arvan, et publitsistikas olgu kesksel kohal sõna, mis väljendab fakte, seisukohti ja hinnanguid. Paarkümmend aastat tagasi oldi teisel arvamusel: sõjateemalistes saadetes oli muusika vägagi kaalukal kohal.

Saatesarja "Kui kogu rahvas..." keskne tegelane on nõukogude inimene, kes kandis oma õlgadel kõiki sõjaaja raskusi. Oleme lindistanud nende

meenutusi paljudes paikades, kõige vähem stuudios, sest sealne õhkkond ei soodusta inimese avanemist. Magnetofoniga veteranide kodudes, töökohtades, kokkutulekutel, nendega koos oleme viibinud kunagistes lahingupaikades jne. Nii on saadud linti arvukalt vahetuid pajatusi ja lindistamine on paljudel juhtudel ka veteranidele endile kujunenud elamuslikuks. Veteranide hulgast oleme leidnud häid abilisi, kes on alati valmis vajalikke inimesi üles otsima. Mõnikord on sellest kujunenud omamoodi ahelreaktsioon: üks soovitab teist, teine kolmandat jne. Need kõik on olnud rõõmsad sündmused. Kuid on olnud ka kurbi sündmusi: kümmet head abilist, saadetes osalejat, ei ole enam meie hulgas.

Lindistamisel olen abi saanud ka kolleegidelt. Alati abivalmis on olnud F.Leet, V.Lään, A.Altmäe, A.Tubli, Th.Allikas (A.Altmäed ja A.Tublit ei ole enam meie hulgas, Th.Allikas on tervise tõttu raadiotööst loobunud). Manalasse varises ka raadio- ja ajakirjandusveteran A.Uibu, kes aitas vajalikku kirjandust kätte leida.

Abipakkumisi on olnud nii kirja kui telefoni teel, kusjuures mõnegi lahke abistaja nimi on mulle tundmatuks jäänud.

Saatesari ei ole veel lõpule jõudnud. Ees on kindlasti veel toredaid leide ja kohtumisi paljude inimestega. Läbilugemist ootavaid raamatuid on ikka veel palju ning ees ootavad õdusad tunnid dokumentide ja vanade ajalehtedega tegeldes. Saatesarja tegijale on see väga huvitav töö.

TIIA UPINE

KIRJAD EESTI RAADIO SAADETES

"Ilma tõsise ja järjepideva tööta inimeste kirjadega, hoolika ja tähelepaneliku suhtumiseta neisse ei saa ajakirjandus täita talle pandud ülesandeid." Selline on V.I.Lenini mõtteavaldus

kirjade tähtsusest.

Eesti Raadios on kuulajate kirjad alati olnud aukohal. Neisse on suhtutud kui olulisse tagasisidesse kuulajatega, inimeste meeleolude ja mõtete, arvamuste ja ettepanekute väljendajatesse. Meie kuulajail on üldiselt terav silm nägema kõike seda, mis segab meie elu edasiminekut, terane taip, et arutleda koos ajakirjanikega väga mitmesuguste probleemide üle. Kirjad peegeldavad täpselt inimeste eluhoiakuid, kannavad meieni nende südamevalu, tahte ja püüdlused elu paremaks korraldamiseks.

1984. aasta jooksul sai Eesti Raadio 49119 kirja. Avaldusi ja kaebusi oli nende seas 2560, vastuseid kriitilistele saadetele ja kirjadele 1460, vastukajasid saadetele 558.

Alustagem avaldustest ja kaebustest. Need on kirjad, milles esikohal sotsiaalse õigluse teema. Nad on aluseks iga tööpäeva õhtul kavas olevale saatele "Teist ja teile", nende põhjal koostatakse laupäevase "Rahvakontrolli" helilõigud. Ligemale kolmandikule saabunud avaldustest vastab juriidiline nõukogu, mis tegutseb kirjade osakonna juures juba 23. aastat. Ei ole harvad juhused, mil juriidilise nõukogu soovitusel on niisuguste kirjade põhjal sündinud omaette saated, mis on leidnud kuulajate poolehoiu. Raadiokuulajate kirjad olme- ja teeninduse probleemidest, täitmata lubadustest ja lohakast tööst, ebakohtadest töökorralduses, materjalide raiskamisest ja vastutustundetusest, tööpõlgureist, või siis üksikuks jäänud vanureist - need on kirjad, mis raadioreporteri on alati kohapeale viinud, otsimaks lahendusi osutatud probleemidele.

1984. aasta jooksul vastati saadetes "Teist ja teile" 403 kirjale ning sarjas "Rahvakontroll" ligemale 50 kirjale. Tõsisemalt kui varem on avalduste ja kaebustega tegeldud venekeelsete saadete peatoimetuses. Kui varem sai see peatoimetus aastas ainult paarkümmend avaldust, siis

nüüd on nii suur ühe kuu post.

Palju kirju saab ja kasutab saate "Perekond ja kodu" toimetus. Märgitud ajavahemiku jooksul tuli saatele 248 vastukaja - üle poole kõikidest vastukajadest Eesti Raadiole. Kirjarekordi tõi arutelu abielude püsivuse-ebapüsivuse põhjustest: oktoobrikuus sai toimetus 71 kirja, millest suurt osa ka saateis kasutati. Või võtame saate "Tere hommikust, põllumehed!". Saates on vastatud rohkem kui poolesajale kirjutanule. Kiiresti muutus kuulajate seas populaarseks propagandasaadete peatoimetuse saade "Teie küsimustele vastab...". Sadades kirjades esitatakse küsimusi ministeeriumide ja komiteede, ametkondade juhtidele.

"Mikrofoorum" on üks mõjukaim kuulajaid aktiviseerivatest saadetest. Vaevalt on eelteade saate toimumise ja teema kohta "Raadiolehes" ilmunud, kui hakkavad tulema kirjad. On päris tavaliseks saanud, et saate ajal esitatakse telefoni teel veel sadu küsimusi. Neile vastatakse ka "Järelmikrofoorumis" või siis kirjalikult.

Kokkuvõtteks tuleb öelda, et kõik peatoimetused saavad ja kasutavad suuremal või vähemal määral raadiokuulajate kirju. Olgu siin veel näiteks toodud noortesaade "Soovid, soovid, soovid", mis sai 4535 kirja. Saateis on jõutud neist kasutada umbes kümnendik. Peab hindama toimetaja püsivust ja ta oskust leida sellest tohutust hulgast just need kirjad, milles noori kõige rohkem erutavad probleemid. Raadiokuulajate kirjade põhjal koostatakse soovikontserdid, kirjade põhjal tehakse venekeelset tervitussaadet. Ei möödu "Liiklussaadet", mis ei tooks kuulajailt kirju või milles kirjadele ei vastataks.

Siinkohal ei ole võimalik ära tuua kõiki saateid, milles kirju kasutatakse, ega loetleda kõiki teemasid, millest kirjutatakse. Täpsed andmed on kõigi huvitatute tarvis kirjade toimetuse koostatavates kuu- ja aastaaruannetes.

AUTASUD JA PREEMIAD.

* NSVL Ajakirjanike Liidu preemia 1983.a. parima ajakirjandusliku töö eest määrati teiste hulgas propagandasaadete peatoimetuse peatoimetajale Olaf Gehrkele looduskaitsealaste materjalide eest.
* Jaan Anveldi nimelise preemia sai propagandasaadete peatoimetuse osakonnajuhataja Lembit Siimaste saatesarja "Kui kogu rahvas ..." eest.
* ENSV Ajakirjanike Liidu loomingulise võistluse debüüdi preemia sai noorte- ja lastesaadete peatoimetuse toimetaja Mati Kirotar saatesarja "Valmis kaitseks!" eest.
* 1983.a. novembris sai Eesti Raadios sissemängitud helilint Praha rahvusvahelisel noorte interpreetide konkursil I koha. Mängis Tallinna Muusikakooli 11.kl. õpilane Neeme Birk. Toimetas Age Raa, helirežisöör oli Jaan Sarv (lindistus tunnistati ka heliliselt konkursi parimaks).
* ENSV Ajakirjanike Liidu ja ENSV Agrotööstuskoondise põllumajandusteemaliste kirjutiste ning tele- ja raadiosaadete konkursil 1984 sai I preemia propagandasaadete peatoimetuse peatoimetaja asetäitja Kaljo Jaagura saate "Mikrofoorum" eest.
* 1984.a. aprillis andis ELKNÜ KK oma aukirja noorte- ja lastesaadete peatoimetuse toimetajale Anne Parksepale aktiivse töö eest noorsoo kommunistlikul kasvatamisel.
* 1984.a. aprillis andis Üleliiduline Pioneeriorganisatsioon aukirja Anne Parksepale saatesarja "Oktoobrilapsed Oktoobrimaal" läbiviimise eest.

* Aktiivse ja tulemusrikka tegutsemise eest noorte ideelis-kôlbelisel kasvatamisel omistati ENSV Riikliku Televisiooni- ja Raadiokomitee Eesti Raadio ansamblile "Laululapsed" näidiskollektiivi nimetus 24. mail 1984.a.
* 1984.a. juunis sai Age Raa Praha Raadio tänukirja rahvusvahelise noorte interpreetide konkursi vôitnud helilindi toimetamise eest.
* 1984.a. augustis sai Tiia Upine ENSV Sotsiaalhooldusministeeriumi aukirja aktiivse ja kohusetruu töö eest sotsiaalhooldusalase propaganda viljelemisel.
* 1984.a. augustis sai Age Raa ENSV Kôrgema ja Keskerihariduse Ministeeriumi tänukirja aktiivse osavôtu eest IX üliôpilaslaulupeo "Gaudeamus" läbiviimisest.

KROONIKA.

* Informatsioonisaadete peatoimetuse kirjasaatjate nôupidamised toimusid 1984.a. aprillis Tartus ja mais Kohtla-Järvel. 12. mail oli toimetuse kohtumine Kohtla-Järve raj. kalurikolhoosis "Oktoober".

* Pressibüroo kommentaatoritest esinesid hooaja jooksul mitmel pool vabariigis: Jüri Raudsepp 13 korral, Harri Tiido 11, Tônis Avikson 17, Juhan Hindov 16, Aadu Hiietamm 7 ja Peeter Kaldre 4 korral.

* 18. novembril 1983 tähistas propagandasaadete peatoimetus pôllumeeste saate "Tere hommikust, pôllumehed!" 20. aastapäeva. ENSV Agrotööstuskoondise esimees Heino Veldi andis Erni Järvsoole ja Kaljo Jaagurale üle "Kuldse viljapea". Saate juubelimedalid said Silvia Pallon, Vadim Želnin, Ülo Läänemets, Vilmar Kraak, Richard Kaldoja jpt.

* 10. detsembril tähistati saatesarja "Perekond ja kodu" 10. aastapäeva, Silvia Markus ja Maano Kivilo juhtisid 500. peretunni lindistust ER Valges saalis.

* ER propagandasaadete peatoimetus ja ENSV Agrotööstuskoondise Propagandavalitsus viisid 1984.a. jaanuari lõpus 300 kolhoosis ja sovhoosis läbi küsitluse rajoonide populaarsemate põllumeeste selgitamiseks. Saadeti välja 5000 küsitluslehte. Tulemused avaldati saates "Tere hommikust, põllumehed!"

* Kohtumistest majandites ja ettevõtetes võtsid aktiivselt osa Olaf Gehrke, Toivo Makk, Lembit Siimaste, Hilda Raudkivi. L.Siimaste rääkis sarjast "Kui kogu rahvas..." 24.augustil ideoloogiatöötajate aktiivi õppelaagris ja 25. augustil ajaloo õpetajate seminaril Pärnu rajoonis. Hilda Raudkivi initsiatiivil toimus saadikute päev Vändras, millest võtsid osa vabariigi kohalike nõukogude saadikud, ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi ja ENSV Ministrite Nõukogu Asjadevalitsuse nõukogude töö osakonna töötajad.

* Noorte- ja lastesaadete peatoimetuse olulisemad üritused:

30.nov.-2.dets.1983 organiseeriti Vabariikliku Klubitöö Metoodilise Keskusega ning Pioneeride ja Koolinoorte Paleega poisteklubide juhendajate seminar,

6.-8. jaanuarini poistemängud Tallinna 28. 8-kl. kooli spordikompleksis ja Tallinna Purjespordikeskuses,

25.-30. juunini poistemängud Kohtla-Järve rajoonis (laagritega),

9.aprillil ER mudilasansambli ja Vihasoo kultuurimaja mudilasringi ühine kontsert,

29.aprillil Haapsalu rajooni mudilaslaulusolistide konkurss "Kullalind",

6.mail raadiovõistluse "Oktoobrilapsed Oktoobrimaal" pidulik lõpetamine Raadioteatris,

"Kooliraadio" toimetus organiseeris mais 1984 kirjanduskonkursi "Kirjandus ja kodukant" parimate osavõtjate autasustamise Pärnu 1.keskkoolis, Tõstamaa keskkoolis ja Kingissepa 2.keskoolis,

7.augustil 1984 toimus meie vabariigi emakeele ja kirjandusõpetajate kohtumine "Kooliraadio" autorite ja toimetajatega.

* Kunstiliste saadete peatoimetus:

"Meelejahutaja" avalikud lindistused toimusid Raadioteatris 24.sept., 22.okt., 20.nov., 10.dets. 1983.a., 7.jaan., 31.märtsil, 26.mail, 10.juunil ja 29.septembril 1984.a., 18.veebr. 1984 Audru sovhoosi klubis, 17.märtsil 1984 TRU Kääriku spordibaasis ja 12.mail 1984.a. Kiviõli klubis.

"Kasiino" avalikud lindistused olid 10.sept. ETKVL klubis, kus kohtuti Ungari RV mälumängijatega. 18.sept., 30.okt., 11.dets. 1983.a., 22.jaan., 19.veebr., 25.märtsil, 22.aprillil, 13.mail 1984.a. Raadioteatris. 17.dets. 1983.a. toimus "Kasiino" väljasõit Aruküla kolhoosi klubisse ja 22.septembril toimus "Kasiino" Ungari RV-s Szolnoki kultuurikeskuses.

"Kirjandusklubi" külalisteks olid ER Valges saalis 28.jaan.1984.a. Jaan Kross, 8.märtsil Lilli Promet, 1.juulil Enn Vetemaa ja 27.aprillil kohtuti Tartu Kirjandusmuuseumis Leo Metsariga. Koos Ungari Raadioga korraldati Sandor Petõfi luule õhtu "Vabadus, armastus..." TRÜ aulas 4.dets. 1983.a. Samalt õhtult toimus ka otseülekanne. Esinejad olid Hedi Varadi, Sandor Szabo, ENSV rahvakunstnik Mikk Mikiver, Jaan Tooming, Enn Nõmmik. Musitseerisid Hannes Altrov, Moissei Alperten, Mart Traksman, Paul Purga, Toomas Tummeleht, Terje Terasmaa, Matti Reimann, Tõnu Reimann, Viiu Maimik ja Taisto Noor. Saatejuht oli Lembit Lauri.

Juhan Liivi 120. sünniaastapäevale pühendatud luuleõhtu toimus 26.aprillil 1984.a. stereosaatena ER Valges saalis. Teostus koos stereogrupiga. Esinejateks olid Konservatooriumi lavakunstikateedri diplomandid ning Karl Ader, Mikk Mikiver, Paul-Eerik Rummo, Jaan Õun ja Riina Viljanen.

* Muusikasaadete peatoimetus organiseeris merelaulude võistluse "Mehed, meri ja maa" 1984.a. mais ja maateemaliste laulude võistluse 1984.a. sügisel. Jätkati koostööd Audru sovhoosiga vastavalt šefluslepingule. Mais, ajakirjanduspäeval oli Audrus ühine kohtumine ajalehe "Pärnu Kommunist" kollektiiviga, samuti tähistati Audrus 23.juunil koos ansambliga "Leegajus" "Muusikalise tunni" 20. aastapäeva.

Toimetus osutas kaasabi A.Oidi nim. lauluvõistluse organiseerimisel.

* 1983.a. mais toimus välissaadete peatoimetuse kohtumine kuulajatega Helsingis Nõukogude Teaduse- ja Kultuurikeskuses.

* Venekeelse saate "Puhkepäeva raadioklubi" toimetaja Tatjana Zažitskaja organiseeris hooaja jooksul mitmeid kohtumisi huvialaklubides ("Punase Nelgi" klubis, veteranide klubis Narvas, Kohtla-Järve taidlejate klubis, "Volta" luuleklubis, meremeeste interklubis, alpinismiklubis, Raamatusõprade Ühingu ulmekirjanduse klubis, "Dvigateli" raamatusõprade klubis jm.).

1984.a. suvekuudel toimusid kohtumised ENSV õigusorganite töötajatega, vabariikliku õigustpropaganda metoodikanõukogu liikmetega, et arutada raadios tehtava õigustpropaganda efektiivsust.

* ER stereogrupp osales 1983/1984.a. hooajal mitmete ühiskontsertide "Muusikasild "NSV Liit - Soome"" ettevalmistamises koos Soome Yleisradioga:

5.oktoobril 1983 dirigeerisid ENSV rahvakunstnik Peeter Saul ja Erkki Melakoski Tallinna Näidislinnuvabriku Kultuurikeskuses. Solistid olid Helvi Raamat, Illart Orav, Velly Joonas, Peeter Randma, Paula Koivuniemi, rahvamuusikaansambel "Karelia" Seppo Paroni Paakkunaineni juhatusel. Õhtut juhtisid Seija Wallius-Kokkonen ja Heino Irjas.

2.novembril, 1983.a. Helsingis asuvas Nõukogude Teaduse- ja Kultuurikeskuses toimunud kont-

serdil esinesid NSVL rahvakunstnik Hendrik Krumm, Mare Väljataga, Taisto Noor, Tiit Bürger, Peeter Malkov, Tiit Paulus, Kai Hyttinen, Monica Aspelund, rahvamuusikaansambel "Torpparit". Dirigeerisid ENSV rahvakunstnik Peeter Saul ja Erkki Melakoski, saadet juhtisid Seija Wallius-Kokkonen ja Heino Irjas.

Savonlinnas, 22.juulil 1984.a. Kontsert toimus Savonlinna ooperifestivali raames ja selles osalesid solistidena ENSV rahvakunstnikud Heli Lääts ja Mati Palm ning Marika Eensalu, Neeme Birk, Eva-Liisa Naumanen-Saarinen, Hannu Ilmolahti, Pentti Lasanen. Savonlinna orkestrit dirigeerisid Peeter Saul ja Georg de Godzinsky. Saatejuhid olid Reet Valing ja Joukko Sorjanen.

Koostöös ER muusikasaadete toimetusega korraldas stereogrupp Eesti Raadio näärimuusikapäeva 1.jaanuaril 1984.a.:

kl. 12.00 Raadioteatris esines Teleraadiokomitee kontsertorkester Peeter Sauli juhatusel. Solistid olid ENSV teeneline kunstnik Kalle Randalu, Kalju Terasmaa, Vene NFSV teeneline kunstnik Mihhail Homitser.

kl. 14.00 Valges saalis esinesid RAM-i poisid ja pisipoisid. Solistid olid NSVL rahvakunstnik Anu Kaal ja ENSV teeneline kunstnik Leili Tammel. Dirigeerisid ENSV teeneline kunstitegelane Venno Laul ja Lydia Rahula. ERSO kammerorkestrit dirigeeris ENSV teeneline kunstnik Peeter Lilje.

kl. 16.00 Valges saalis esinesid ERSO trombonistid ja kammeransambel. Solist oli Mihhail Homitser, dirigeeris Paul Mägi.

kl. 18.00 Raadioteatris esines bigbänd Paul Mägi juhtimisel.

kl. 20.00 Valges saalis ja Raadioteatris esines ER kammerorkester Paul Mägi juhatusel. Solistid olid Urmas Vulp ja Olev Ainomäe.

Päeva juhtis eetris ENSV teeneline kunstnik Ago-Endrik Kerge.

VABARIIKLIK RAADIOTELEKESKUS

LEIGER PÕLDMA

AASTAÜLEVAADE

Seisuga 31.dets. 1984 töötas Vabariiklikus Raadiotelekeskuses 678 inimest. Peatähelepanu oli sel aastal pööratud televisiooni- ja ringhäälingutehnika paremale kasutamisele, selle hooldamisele ja arendamisele, televisiooni ja raadiosaadete kvaliteedi parendamisele, stuudio-tehnilise baasi rekonstrueerimisele, aparatuuri moderniseerimisele, uue tehnika rakendamisele ja ehitustegevusele.

1983.a. II poolaastal algas telemaja II ehitusjärgu aparatuuri-stuudioblokis ASB-D värvi-TV aparatuuri "Perspektiva" montaaž, mis lõpetati 1984.a. I poolaastal. Praegu on kõige täiuslikuma, III põlvkonna aparatuuriga "Perspektiva" sisustatud 3 aparatuuri-stuudioblokki - ASB-A, ASB-C ja ASB-D (sama tüüpi aparatuur on kasutusel ka liikuvates ülekandejaamades "Magnolia" ja "Krookus"). Peale selle täienes TV tehniline baas 1983/84.a. nelja videomagnetofoniga "Kadr-3 PM" ja kahe videomontaažipuldiga ПЭМ -1. Värvi-TV kaamera KT-132 juurutamisega telekinokeskuses paranes filmisaadete kvaliteet.

Filmikompleksis juurutati kaks kinoprojektorit "Xenon-1M" (need paigaldati telemaja II ehitusjärgu filmivaatussaali). Ka saadi 1983/84.a. juurde 35 mm filmi helimontaažilaud ja muid seadmeid.

Raadiokompleksis alustati 1983.a. II poolel aparatuuri montaaži raadiomaja rekonstrueeritavas kuuldemängudeblokis. Tööd lõpetati 1984.a. mais. Kuuldemängude kompleks koosneb nüüd kuuest stuudiost (8A, 8B, 8C, 8D, 8E, 8K) ja ühest foonikast (8F). Kompleksi projekteeris RPI "Kommunaalprojekt", ehitas peaettevõtjana Tallinna Remondi- ja Ehitustrusti REV 3.

Põhistuudios 8A (47,4 m^2, 213 m^3, 0,6... 1,1 sek.) on pööratavad sisepaneelid akustika muutmiseks, rõdu, trepid, vannituba jm. kuuldemängude tegemiseks vajalikud seadmed. Originaalse akustilise lahendusega on summutatud stuudio 8C (18,4 m^2, 83 m^3, 0,18 sek.), kus heli summutamiseks on kasutatud perforeeritud alumiiniumplekist valmistatud ja mineraalvatiga täidetud kiilusid. Diktoristuudios 8D (26,9 m^2, 75 m^3, 0,25 sek.) ja foonikas 8F (36,9 m^2, 155 m^3, 0,3 sek.) on kasutatud puitviimistlust, stuudios 8B (25,8 m^2, 72 m^3, 0,3 sek.) kärgtellist. Stuudiotena on kasutatav ka koridor (24,4 m^2, 68 m^3, 0,5 sek.) ja väike eeskoda 8E (7,6 m^2, 23 m^3, 3,0 sek.). Foonika aparatuur koosneb ESS-186 tüüpi puldist, kaheksast STM-210, STM-600 ja MEZ-109 tüüpi magnetofonist ja kahest HEC-12 tüüpi kontrollagregaadist. Helireziipuldid ESS-062 paigaldati foonikatesse nr.5, 14 ja 20 ning ESS-136 foonikatesse nr.21 ja 23. Saatefoonikad nr.21 ja 23 võimaldavad nüüd lisaks monosaadetele väljastada ka stereosaateid. Eesti Raadio Tartu stuudios anti käiku heliautobuss MEZ-402. Tootmislaboris loodi helilintide lõiketa montaaziseade.

Transporditsehh sai 6 uut autot, mis asendasid amortiseerunuid, seega sõidukite üldarv ei suurenenud.

Üldse anti 1983/84.a. uut tehnikat käiku rohkem kui 2 miljoni rubla eest.

Vabariikliku Raadiotelekeskuse töö paremaks korraldamiseks moodustati ettevõtte juhtimisstruktuuris hoonete ekspluatatsiooni tsehh (tsehhijuhataja A.Gildemann), mille koosseisu kuuluvad hoonete remondi jaoskond ja majandusjaoskond. Energeetikatalituse elektritsehhis moodustati eraldi üksusena sidejaoskond. Reorganiseeriti telerite ja raadiote remonditeenistus (sellega tegelevad nüüd raadio- ja televisioonikomplekside remondijaoskonnad).

1983.a. esitati ja juurutati 86, 1984.a. I poolaastal 43 ratsionaliseerimisettepanekut. Ratsionaliseerimistööst võtsid osa 1983.a. 64, 1984.a. I poolaastal 33 inimest. Võeti osa üleliidulisest ratsionaliseerimiskonkursist, kus II preemia väärilisteks tunnistati ENSV teenelise ratsionaliseerija A.-R.Terepingi ettepanek "Telefonikanali sageduse laiendamise süsteem SL-1", III preemia anti H.Kullale ettepaneku "Pingekordisti 17 kV ostsillograafile C1-81" ja ergutuspreemia A.Muttile "Nivooindikaatorite kontrollgeneraator" eest. Uue tehnika üleliidulise ühiskondliku ülevaatuse 1983.a. tulemuste eest anti A.S.Popovi nim. RESTTÜ algorganisatsioonile III üleliiduline preemia koos RESTTÜ keskjuhatuse diplomiga. Samuti autasustati algorganisatsiooni teaduse ja tehnika arengus saavutatud edusammude eest ning seoses A.S.Popovi nim. RESTTÜ Eesti Organisatsiooni 25.aastapäevaga 1983.a. RESTTÜ vabariikliku juhatuse aukirjaga.

Võeti osa sotsialistlikust võistlusest kommunistliku töö eesrindlase ja kutseala parima nimetuse saamiseks. Käesolevaks ajaks on ettevõttesiseses võistluses kommunistliku töö eesrindlase nimetus antud 405 töötajale, 27 brigaadi-vahetust kannavad nimetust "Kommunistliku töö kollektiiv". Üleliidulises sotsialistlikus võistluses pälvisid 1983. aasta töötulemuste alusel nimetuse "Parim autojuht" Villy Raukas, "Parim valgustaja" Lembit Kaljurand ja "Parim magnetsalvestusoperaator" Katrin Undusk.

INFORMATSIOONI- JA ARVUTUSKESKUS

REIN HARJO

AASTAÜLEVAADE

1984.a. oli Informatsiooni- ja Arvutuskeskusele esimene tööaasta pärast reorganiseerimist. Võetud suunad osutusid otstarbekaks nii organisatsioonilselt kui ka majanduslikult. Keskus tuli edukalt toime temaatilise ja realisatsiooniplaani täitmisega.

Realisatsioon moodustas kokku	1 464 000 rbl.,
sellest	
Teleraadiokomiteele tehtud tööd	445 000 rbl.,
Teleraadiokomitee väljaanded	857 000 rbl.,
teistele asutustele tehtud tööd	162 000 rbl.,
Üleliidulise Teleraadiokomitee tellimisel	60 000 rbl.

Kasum kokku moodustas 559 000 rbl. Arvutite keskmine ööpäevane koormus ületas normatiivse ning moodustas 11,22 tundi ööpäevas.

Kaalukaim oli probleemorienteeritud andmetöötlussüsteemi "Teleraadioteek" üldsüsteemse osa projekteerimine ja katseekspluatatsiooni andmine 1983.a. lõpus. Sellele vundamendile tugineb 1985. aastal kogu keskuse elektroonne andmetöötlus.

Arvuti mällu lisandus 5000 muusikapala kirjeldus, uuendati 5000 lk. muusikakataloge. Toimetajate tellimusel koostas arvuti 8700 kontserti, registreeriti 59000 helisalvestise väljastamine fonoteegist.

Arvutati saatemahud ja honorarid 41300 raadio- ja telesaatele, telefilmile ja fondivõttele. Arvutit kasutati igapäevaste eelinformatsiooni bülletäänide ja iganädalase raadio saatekava ja saadete väljastamise tehnilise plaani koostamisel. Iga päev salvestati arvuti mällu ca 300000 sümbo-

lit TASS-i uudisinfot, mida toimetajad võisid lugeda otse kuvari ekraanilt.

Uut tehnikat soetati 1983.a. tagasihoidlikult - 56000 rbl. eest. Märkimist väärib 8 kuvari ostmine, pärast ümberprogrammeerimist võimaldavad need töötada nii eesti kui vene keeles, suurte ja väikeste tähtedega.

Alustati mitmeid suuremaid uurimistöid auditooriumi ja teleraadio programmide kohta. Koos TA Ajaloo Instituudiga valmistati ette televisiooni mõju kompleksuurimus. Alustati ühiskondliku arvamuse sondeerimise süsteemi loomist. Töötati välja ja katsetati massiinfovahendite võrdleva sisuanalüüsi metoodikat. Tehti raadio ja televisiooni infoprogrammide võrdlev analüüs. Kord kvartalis registreeriti päevik-meetodil raadio- ja televisioonisaadete auditooriumi suurus ning analüüsiti originaalsaadete sisu. Toimus küsitlus elanikkonna talvise ajastruktuuri väljaselgitamiseks. Kõik uurimistulemused publitseeriti 8 infolehes ning vastavates aruannetes.

Trükiste osakond andis 1983.a. välja nädalalehti raadio ja televisiooni saatekavadega ühekordse kogutiraažiga 327 000 eksemplari. Elanikkonna nõudlus sellega praktiliselt rahuldati. Ühtlasi alustati ettevalmistustöid kavalehtede reorganiseerimiseks, et vabastada lehepinda saadete põhjalikumaks tutvustamiseks.

1984.a. kujunes murranguliseks andmetöötluse tehnoloogias. Oktoobrikuus lõpetas töö arvuti "Razdan-3", olles 15 aasta jooksul teinud 68271 kasulikku töötundi. Seni "Razdan-3" abil lahendatud ülesanded projekteeriti ümber arvutile SM-4. Andmete sisestamise tehnoloogias mindi täielikult üle kuvaritele, hangiti 20 mikroprotsessoritel tekstitöötlusvõimalustega kuvarit. Alustati ettevalmistustöid mikroarvutite "Iskra 226" ja SM-1800 kasutamiseks.

Vastavalt Üleliidulise Televisiooni- ja Raadiokomitee koordinatsiooniplaanile arvutustehnika juurutamise kohta anti Leedu NSV Teleraadiokomiteele üle andmetöötlussüsteemi "Teleraadioteek" projektdokumentatsioon, juurutati sotsioloogiliste andmete töötlemise süsteem Ukraina ja Gruusia Teleraadiokomitees ning fonoteegi laenutussüsteem arvutile SM-1600 Moldaavia Teleraadiokomitees.

MAIT SARV

PROBLEEMORIENTEERITUD KOMPLEKSI VÄLJATÖÖTAMINE JA RAKENDAMINE

Käesoleval viisaastakul suurendatakse Nõukogude Liidus oluliselt arvutustehnika rakendamist rahvamajanduses. Väikearvutite massiline tootmine loob eeldused arvutustehnika rakendamiseks niisugustes eluvaldkondades, kus see varem kas hinna või seadmete kasutamise kohmakuse tõttu ei tulnud kõne alla.

Väikearvutite jaotamisel on hõlpsam komplekteerida seadmeid vastavalt tellija projektile, perifeeriaseadmete lai nomenklatuur võimaldab tarbija arvutustehnikavajadusi paremini rahuldada. See suurendab aga oluliselt nõudmist projekteerijate ja programmeerijate järele. Kvalifitseeritud tööjõu puudumine saab oluliseks takistuseks just neil aladel, kus pole arvutustehnika kasutamise kogemusi. Selleks aga, et õigustada kulutusi arvutustehnika tootmisele, on hädavajalik selle võimalikult kiire ja efektiivne rakendamine. Arvutustehnika areneb nii tormiliselt, et enam pole võimalik kulutada aastaid tarbijasüsteemide projekteerimisele ja juurutamisele nende aktuaalsust kahjustamata. On vaja oluliselt vähendada töömahtu ja lühendada ajavahemikku arvutustehnika loomisest tema eduka massilise rakendamiseni.

Siin tekkivaid vastuolusid aitab lahendada probleemorienteeritud kompleksi (edaspidi POK) kontseptsioon. Väikearvutite peakonstruktorite nõukogu juures töötava spetsialistide sektsiooni määratluse järgi on POK tehniliste, matemaatiliste, metoodiliste, projekt- ja organisatsiooniliste lahenduste kogum teatud klassi objektidele üldiste automatiseerimisülesannete lahendamiseks. POK on baasiks konkreetsete tarbijakomplekside loomisel.

Võrreldes üldtuntud mõistega - rakendusprogrammide pakett -, sisaldab POK poolfabrikaadina märksa enam tarbijale koheselt sobivaid projektlahendusi, sealhulgas ka seadmete komplekteerimise metoodika.

Automatiseeritud süsteemide loomisel on POK projektlahenduste tiražeerimise vahendiks, mis võimaldab kokku hoida projekteerimis- ja programmeerimistöö mahtu. Tööd valmivad kiiremini ja on kvaliteetsemad. POK-i loovad kogemustega projekteerijad, kes töötavad kooskõlas peakonstruktorite nõukoguga ja võimalikult üheaegselt vastava arvutustehnika loomisega.

Kui meie arvutuskeskus asus väikearvutite baasil looma uut automatiseeritud infosüsteemi, tegi väikearvutite konstruktorite nõukogu meile ettepaneku vormistada uus süsteem arvutil SM-4 probleemorienteeritud kompleksina, mis oleks võimaldanud arvestada ka teiste teleraadiokomiteede vajadusi. Nõustusime sellega järgmistel põhjustel.

Esiteks, Teleraadiokomitee Arvutuskeskuse töö on üleliiduliselt tunnustatud, kuid põhineb unikaalsel arvutustehnikal, mis raskendab meil loodu kasutamist mujal. Laialt levinud arvutile SM-4 loodav POK lubab meie kogemusi kasutada ka teistes teleraadiokomiteedes.

Teiseks, elujõulisemaks osutuvad sellised automatiseeritud infosüsteemid, mis projekteeritakse suurusjärgu võrra universaalsemana tarbija momendivajadustest. Tarbija nõudmised kasvavad

eriti oluliselt automatiseeritud infosüsteemi esmase kasutuselevõtmise käigus, selline on infotöötluse loomulik areng. Seda peab arvestama ka süsteemi loomisel arvutile SM-4.

Kolmandaks, läbirääkimistes teiste teleraadiokomiteedega tekkis mitmepoolne veendumus, et lahendamist vajavad probleemid on sarnased ja seni meil tehtu rahuldaks ka teisi organisatsioone.

Neljandaks, POK-i loomine ei muuda oluliselt meie uue süsteemi loomise käiku. Dokumentatsiooni vormistamisel tuleks järgida POK-ide jaoks kehtestatud metoodikaid, mis aga kokkuvõttes tuleks kasuks meile endile eelkõige tänu kontaktivõimalustele teiste organisatsioonidega.

1983.a. jooksul lõpetati arvutuskeskuses POK-i põhivahendite loomine, nüüd on käsil nende rakendamine konkreetsete ülesannete lahendamiseks. Lisaks meie komiteele on see realiseerimisel ja juurutamisel ka teistes vabariiklikes komiteedes. Näiteks:

- fonoteegi laenutusprogrammide kompleks Moldaavias ja Ukrainas,
- auditooriumi uurimine Ukrainas ja Gruusias,
- meie raalikontsertide süsteemi kasutamiseks tehtavad ettevalmistused Leedus ja Ukrainas,
- uudisinfo töötlemise kompleksi kasutuselevõtmine Leedus ja Gruusias.

Mis siis kõige üldisemalt iseloomustab loodavat süsteemi?

POK "Teleraadioteek" on vahend automatiseeritud infosüsteemide loomiseks. Need süsteemid on ette nähtud kollektiivseks andme- ja tekstitöötluseks. POK võimaldab koostada tarbijakomplekse kuni 24 tööpunktiga kuvaritel. Mälumaht ketastel võib olla kuni 300 megabaiti (MB). Töökindluse suurendamiseks saab süsteemi koostada kaheprotsessorilisena. Süsteemi võib ühendada kuni 17 tekstiprinterit. Nii kuvareid kui ka tekstiprintereid võib komplekteerida süsteemi tööks kahe keele tähestikega (suured ja väikesed tähed). Vajaduse

korral saab süsteemi komplekteerida vahenditega informatsiooni vastuvõtuks uudisagentuuride telegraafiliinidelt.

Erilist rõhku on pandud süsteemi sobitamisele tarbija igapäevaste praktiliste vajadustega. Tarbijateks on eelkõige toimetajad. Dialoog arvutiga viiakse vastavusse nende põhitegevuse tehnoloogia ja terminoloogiaga.

Süsteem sisaldab vahendeid andmete kirjeldamiseks, andmetele mitmepoolse juurdepääsu reguleerimiseks ja andmekaitse organiseerimiseks säilitamaks mittesanktsioneeritud kasutamist.

Süsteem varustatakse aruandegeneraatoriga ja spetsiaalkeeltega programmeerijaile selle tüürimiseks ning päringute organiseerimiseks.

Süsteem on loodud kaheprotsessorilisena, mis võimaldab töötada üheaegselt 24 - 30 tööpunkti kaudu. Vahetu juurdepääsuga ketasmälu maht on 120 MB (120 miljonit täheruumi). Võrdluseks võib öelda, et praegu meil kasutataval Ungari väikearvutil on see näitaja veidi üle 3 MB. Tööpunktidesse paigaldatavad kuvarid võimaldavad tööd eesti ja vene keeles. Süsteem ühendatakse automaatselt nelja TASSi telegraafiliiniga ning kahe liiniga ETAst.

Süsteemi hakatakse kasutama saatekava planeerimisel, saadete ettevalmistamisel, honoreerimisel jne. Suurimaks takistuseks uue süsteemi toimetajateni jõudmisel on teatud raskused kuvarite kohandamisel eesti keelele ja spetsiaalsete tekstiprinterite puudumine. Arvutuskeskus loodab, et koostöös komitee alajaotustega ületatakse süsteemi loomise kasvuraskused ja kuvarid muutuvad toimetajatele sama loomulikuks töövahendiks kui telefon.

ANDRUS SAAR

TV JA RAADIO AUDITOORIUMI UURIMISE TULEMUSI

1983.a. talvel uuriti elanikkonna ajastruktuuri - toimus vabariigi eestlastest täiskasvanud elanikkonna (16-70 a.) esinduslik (N=1000) küsitlus. Et samalaadseid uurimusi tehti ka 1976. aastal, pakuvad erilist huvi võrdlusandmed.

Vaadeldud ajavahemikul suurenes raadioaparaatide ja telerite arv. Kui 1976.a. oli keskmiselt 1,8 raadiot ning pisut alla 1 teleri perekonna kohta, siis 1983.a. olid need näitajad vastavalt 2,1 ja 1,1. Lisandunud on põhiliselt kõrgema klassi aparaate, seda eriti Tallinnas. Näiteks stereoraadioid oli 1976.a. ainult 6% perekondadest, 1983.a. juba ligi 1/3, värvitelereid vastavalt 1,1% ja 30%. Ultralühilainealalt saab saateid kuulata rohkem kui 2/3 küsitletutest, nendest pooled stereofoonilisena.

Raadiot kuulatakse ja telerit vaadatakse päeva jooksul küllaltki palju. Näiteks tööpäevadel kuulatakse raadiot keskmiselt 3 tundi ja 41 minutit ning telesaateid vaadatakse 1 t. 52 min. Puhkepäevadel TV osa suureneb ja raadio osa väheneb pisut. Niinimetatud puhast aega kulub raadio kuulamisele vähe (ca 17 min. tööpäeval), põhiliselt toimub see teiste tegevustega paralleelselt, sellest küllaltki suur osa päevasel ajal põhitöö kõrvalt. Viimasel ajal on küllalt palju neid, kes vaatavad ka TV-d muu tegevuse kõrvalt - ca 20% küsitletuist, kuid muidugi mitte kogu õhtu jooksul.

Kuulajate-vaatajate temaatilised huvid ei ole oluliselt muutunud. Võrreldes 1976.aastaga on huvi kasvanud maaelu, lastekasvatamise, kooli ja haridussüsteemi täiustamise, teeninduse, heaolu, looduse ja looduskaitse temaatika vastu.

Ajabüdžeti uurimismeetodina kasutati tegevuste päevikut, kus küsitletud fikseerisid nii põhi- kui paralleeltegevused. Tegevusliigid jaotati 50 põhitegevuse ning 9 paralleeltegevuse gruppi. Tulemu-

sed näitavad, et keskmiselt on inimesed kodus tööpäeviti ca 15 tundi, laupäeval 19 ning pühapäeval 20 ja pool tundi. Võrreldes 1976. aastaga on küsitletud muutunud pisut kodusemaks. TV vaatamine on suurenenud tööpäevadel ca veerand tundi, laupäevadel ja pühapäevadel ca pool tundi. Ka raadiot on hakatud rohkem kuulama, lisaaeg on tekkinud raadio kuulamisest paralleeltegevusena põhitegevuse ajal.

Tööpäevadel kulub inimestel ca 1/3 ajast füüsilisele taastumisele, teine kolmandik kutsetööle või kooliskäimisele, ülejäänud kolmandik jaotub koduste toimetuste ning vaba aja vahel. Laupäeval on vaba aega pisut vähem kui 1/3 ööpäevasest ajabüdžetist, pühapäevadel pisut üle kolmandiku.

Metoodika ja auditooriumi analüüsi osakond viib iga aasta läbi 6 päevik-küsitlust - 4 eestlastest ja 2 teistest rahvustest auditooriumi seas. Selgitatakse televisiooni- ja raadioprogrammide jälgitavust erinevates sotsiaaldemograafilistes gruppides ja vabariigis tervikuna. Päevik-küsitluse andmete põhjal võib väita, et viimase kümne aasta jooksul on ENSV täiskasvanud eestlaste hulgas elektrooniliste massikommunikatsioonikanalite tarbimine olnud enam-vähem stabiilne. Keskmiselt kuulab või vaatab üht või teist kanalit iga päev nii vabariigis kui ka Tallinnas 97% elanikonnast. Ka raadiole ja telerile kulutatud aeg on viimaste aastate jooksul olnud enam-vähem stabiilne. Eestis kulutatakse keskmiselt päevas 4,8 tundi raadio ja TV jälgimiseks, Tallinnas mõnevõrra enam.

Kuni 1980.aastani oli vabariigis kõige suurem osatähtsus Vikerraadio kanalil (uurime kanalite, mitte üksikute programmide jälgitavust), mil see moodustas 42% kõigi kanalite tarbimismahust, Eesti Televisioonil 31%, 1982. aastal oli ETV osa 39%, Vikerraadiol aga 37%. Selline tendents süveneb. Tallinnas on aga Vikerraadio osatähtsus suurem kui ETV-l.

1983.a. detsembrikuu päevikküsitlusega kaasnes lisaleht, milles auditooriumilt küsiti, kui sageli kuulatakse-vaadatakse infosaateid, kuivõrd vajalikuks neid peetakse ning kuidas sobivad "Päevakaja" saateajad. Tulemused näitasid, et auditooriumi enesehinnangu põhjal on keskmine regulaarne jälgitavus suurem kolmel saatel: "Aktuaalne kaamera" (kell 20.30), "Vikerkaja" ja "Päevakaja" (kell 20.00). Väiksema regulaarse jälgitavusega on AK 21.40, "Vremja", uudised kell 9.00 ja "Päevakaja" (kell 22.00). "Vikerkaja" regulaarses kuulajaskonnas on rohkem "pidevaid" (22,1%) kui ühelgi teisel saatel. Kõige jälgitavamaid saateid peab auditoorium ka kõige vajalikumaks päevasündmustest ülevaadete saamisel (AK 20.30 - 61,5%, VK - 61.0%, PK 20.00 - 49,7% küsitletuist).

1984.a. I kvartalis korraldati koostöös TA Ajaloo Instituudiga ankeet "Kontakt", milles küsitleti 1010 noort vanuses 16-30 aastat. Üheks uurijaid huvitavaks momendiks oli noorte lülitatus kultuuriellu, muuhulgas noorte muusikaorientatsioonid. Muusika ei ole ainuüksi meelelahutuslik komponent, vaid on ka teatud grupitunde loomise aluseks, ideede allikaks ja lõpuks ka eneseväljenduse vahendiks. Just seepärast omandab noorte muusikaliste suunitluste, eelistuste uurimine erilise tähenduse. Toome alljärgnevalt lühiülevaate vastustest ühele ankeedi küsimustest: "Nimetage palun oma lemmiksolistid ja ansamblid". Et küsitleti nii eestlasi kui mitte-eestlasi, siis toome mõlema grupi pingerea 7 esimest.

Lemmikansamblid

Eestlased	Mitte-eestlased
"Rock Hotel"	"Zemljane"
"Karavan"	"Mašina Vremeni"
"Ruja"	"Kruiz"
"Mahavok"	"Dinamik"
"Vitamiin"	"Verassõ"
"Duran, Duran"	"The Beatles"
"ELO"	"Secret Service"

Lemmiksolistid

Eestlased	Mitte-eestlased
Ivo Linna	Alla Pugatšova
Anne Veski	Juri Antonov
Marju Länik	Valeri Leontjev
Karl Madis	Anne Veski
Urmas Alender	Sofia Rotaru
Tõnis Mägi	Adriano Celentano
Alla Pugatšova	Jaak Joala

Muusikaliste eelistuste struktuur näitas, et need ei sõltu oluliselt vastajate sotsiaalsest staatusest. Muusikalised orientatsioonid diferentseeruvad muudel, veel selgitamist nõudvatel põhjustel.

1983.aasta lõpus viidi läbi küsitlus uurimisprojekti "Inimene ja keskkond" raames. Selles osalevad Leningradi Sotsiaal-Majanduslike Probleemide Uurimise Instituut, Tartu Riikliku Ülikooli žurnalistikakateeder, Ungari Raadio ja Televisiooni Massikommunikatsiooni Uurimise Teaduslik Keskus ja Ungari TA Sotsioloogia Instituut.

Ökoloogilise teadvuse kujundamisel on väga tähtis roll informatsioonil, mida inimene saab keskkonna kohta. Uurimuses selgitati, kust saavad inimesed põhilise osa teabest keskkonna ja selle kaitsega seotud probleemide kohta. Küsitlustulemused näitasid, et eestlased saavad põhiinfo eelkõige massikommunikatsioonikanalite vahendusel. Eriti tähelepanuväärne on Eesti Raadio osa. Järgmistele kohtadele jäävad ETV, raamatud, inimeste isiklikud vaatlused, tähelepanekud väljaspool tööd, ajakiri "Eesti Loodus" jne. Võib öelda, et Eesti Raadio keskkonnakaitsealane töö on olnud tulemusrikas.

1983.a. viidi läbi ka Eesti Raadio välisuudiste ja -kommentaaride mõistetavuse analüüs. Uudiste puhul on info kvaliteedi peamiseks näitajaks operatiivsus, usaldusväärsus ja olulisus. Kuulaja seisukohalt pole sugugi väiksema tähendusega ka

saate keeleline külg. Raadios kasutatav keel peab vastama kuulajaskonna arusaamisvõimele. Uurimuses koondati tähelepanu võõrsõnadele. Analüüsiks valiti 25 saatepäeva ER 1983.a. esimese poolaasta programmist, igast päevast välisuudised ja -kommentaarid. Läbitöötatud materjali kogumaht oli 166678 tingsõna, 1205 uudisteteksti ja 142 väliskommentaari. Võõrsõnu (koos kordustega) esines päevauudistes 11327 ja väliskommentaarides 6277 ehk 11% uudiste ja 9% väliskommentaaride kogumahust. Või teisiti - uudise keskmine pikkus oli 83 tingsõna, sellest 9 olid võõrsõnad, väliskommentaari keskmine pikkus 470 tingsõna, võõrsõnu 44. Analüüsi alusel koostati võõrsõnade sagedussõnastik.

Võrreldes päevauudiste ja väliskommentaaride raskusastet, selgus, et lihtsate, asendamatute ja asendatavate võõrsõnade hulk ei ületa kummaski tekstiliigi normi (vastavalt 11% ja 9%, norm 12%). Samas esineb väliskommentaatoreil tekste, milles on normist tunduvalt rohkem võõrsõnu (18-20%).

Kuigi võõrsõnade keskmine hulk kommentaarides on väiksem kui uudistes, näitab analüüs, et väliskommentaatorite sõnavara on tunduvalt keerulisem. Töös antakse vastavaid juhiseid, millele uudiste toimetajad ja väliskommentaatorid peaksid tähelepanu pöörama.

RENITA TIMAK

TV-JA RAADIOSAADETE SISU-UURIMUSE TULEMUSI

Televisiooni- ja raadiosaadete sisu analüüsiga on saatekava ja auditooriumi analüüsi grupis tegeldud 1978.a. alates.

Oleme selles töös kasutanud kontentanalüüsi meetodit. See on kvantitatiivne meetod kommunikatsiooni sisu objektiivseks ja süstemaatiliseks kirjeldamiseks. Kontentanalüüsi kui sotsioloogilise

uurimismeetodi olemus seisneb selles, et paljusid erinevaid tekste iseloomustatakse ühesuguste (formaliseeritud) tunnuste alusel. Meetod on tekkinud ja arenenud kui ajakirjanduslike tekstide analüüsimise meetod, tema ajalugu on ligikaudu sama pikk kui massiajakirjandusel. Kontentanalüüsi on kasutatud nii sõnalise teksti kui ka pildi - fotode, filmi, TV-saadete pildirea - analüüsimiseks. Tulemuseks on üldistatud kirjeldus, milles pääsevad mõjule kõikide analüüsitud tekstide ühisjooned. Seetõttu saab kontentanalüüsi abil täita üsna spetsiifilisi ülesandeid, näiteks: iseloomustada mõne infokanali sisu, võrrelda omavahel erinevaid infokanaleid, analüüsida mingi kindla teema käsitlemist ajakirjanduses pikema perioodi vältel jne.

ETV ja ER saateid on analüüsitud järgmistel eesmärkidel:

- ühe saatenädala (päevik-küsitluse nädala) sisu kirjeldamiseks,
- ETV ja ER programmide sisu võrdlemiseks,
- üksikute saatesarjade ja probleemikäsitluste analüüsimiseks.

Viimatimainitud eesmärki teenivad järgmised tööd:

1) ETV ja ER infosaadete võrdlev analüüs. 1983.
2) ER venekeelsete saadete sisuanalüüs. 1983.
3) keskkonnaprobleemaatika käsitlemine ETV ja ER saadetes. 1984.

* * *

TV- ja raadiosaadete sisu analüüsimiseks oleme koostanud kontentanalüüsi juhendi. See koosneb neljast põhilisest tunnuste rühmast:

1) kogu saadet iseloomustavad tunnused (eetrisse andmise aeg, pikkus, toimetus, palade arv saates jne.)
2) iseseisvat saatelõiku iseloomustavad tunnused (žanr, tegevuskoha geograafia, tegevusaeg, esineja)
3) teksti tunnused (valdkond ja teema, millest räägitakse, teema avamise iseloom)

4) pildi tunnused (tegevuskoht, tegelane ja tegevus).

Ühikuks, mille raames sisutunnused määratakse, on selline saatelõik, mille vältel ei muutu esinejad, tegevuskoht, aeg ega kõneaine.

Kõikide tunnuste määramiseks on koostatud vastavad loendid sellise arvestusega, et kõik saates kõneldav ja näidatav oleks kirjeldatud võimalikult täpselt. Saadete kodeerimine toimub kuulamise ja vaatamise käigus. Üht saadet jälgib korraga vähemalt 2 inimest. Selline menetlus on aeganõudev, kuid andmete täpsuse huvides vajalik.

Lühidalt valminud töödest.

1. ETV ja ER saadete nädalaanalüüs. See hõlmab kõiki eestikeelseid originaalsaateid (v.a. ilukirjanduslikul tekstil põhinevad), mis on eetris igas kvartalis toimunud päevik-küsitluse nädala vältel. Raadiosaateid on regulaarselt analüüsitud 1979., TV-saateid - 1980. aastast alates. Allpool mõned tabelid iseloomustamaks ETV ja ER programmide temaatilist struktuuri (koondandmed 1979 - 1982):

Originaalsaadete temaatika TABEL 1.

Valdkond	ETV	ER
Poliitika, ideoloogia	12,1	22,8
Majandus, tootmine	16,4	16,0
Teenindus, olme	3,8	7,2
Avalik kord	1,8	3,9
Perekond, kodu	3,7	4,7
Kultuur	15,1	22,2
Teadus, haridus	6,7	8,5
Sport	35,6	10,1
Loodus	4,8	4,6
	100,0%	100,0%

Tegevuskohtade geograafia TABEL 2.

	ETV	ER
Eesti NSV	59,7	53,1
NSV Liit	15,5	16,8
Teised riigid	24,8	30,1
	100,0%	100,0%

Eesti NSV kohta antava info temaatika TABEL 3.

Valdkond	ETV	ER
Poliitika, ideoloogia	7,6	7,5
Majandus, tootmine	23,1	20,2
Teenindus, olme	5,5	9,9
Avalik kord	2,8	4,8
Perekond, kodu	4,6	6,7
Kultuur	18,9	25,8
Teadus, haridus	9,9	11,5
Sport	21,6	7,2
Loodus	6,0	6,4
	100,0%	100,0%

2. ETV ja ER infosaadete võrdlev analüüs 1984.

Uurimus on sama metoodika järgi 10 aastat tagasi (1973/74) tehtu kordus. Analüüsiti järgmisi saateid: "Aktuaalne kaamera" (eesti ja vene keeles), "Aeg luubis", "Päevakaja", "Vikerkaja".

Nii TV kui raadio uudistesaated on valdavalt orienteeritud koduvabariigile. Kõige rohkem materjale tuleb Tallinnast, rohkesti on kogu vabariiki puudutavat infot. Võrreldes 10 aastat tagasi tehtud uurimuse tulemustega on tunduvalt kasvanud maaelu käsitleva info hulk - ETV saadetes on see kahekõrdistunud, ER uudisteprogrammides koguni kolmekordistunud. Mitmekesistunud on ka saadete vorm. Infoprogrammides kasutatud info edastamise vormide kohta järgmine tabel:

TABEL 4.

Info edastamise vormid.

	AK	AL	AK(v.k.)	PK	VK
esinemine stuudios	66,6	33,7	72,5	57,1	42,2
esinemine mujal	1,7	1,1	0,9	3,7	3,8
kommentaar	12,1	3,9	6,8	6,0	11,6
intervjuu stuudios	-	3,9	-	0,9	2,0
intervjuu mujal	12,4	47,9	14,6	28,3	32,1
sünkroonfilm	5,4	6,7	1,8	-	-
tummfilm	0,2	-	0,2	-	-
muud vormielemendid	1,6	2,8	3,2	4,0	8,3
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

3. Eesti Raadio venekeelsete saadete analüüs näitas, et meie vabariigi elu leiab neis ulatuslikku ja sisukat kajastamist. Saated on temaatiliselt mitmekülgsed. Enamasti on saatel oma kesksed kangelased, kelle hulgas on võrdselt nii eestlasi kui ka teiste Eestis elavate rahvuste esindajaid. Esinejate ja portreteeritavate seas on juhtivaid töötajaid, spetsialiste ja loomingulise intelligentsi esindajaid sagedamini kui reatöötajaid. Viimaseid on esinejatest 1,2%.

Geograafiliselt on haaratud Tallinn ja teised meie vabariigi suuremad linnad, maaelu käsitlus praktiliselt puudub. Kõige sagedamini käsitletavad ainevaldkonnad on olme - 12,6%, avalik kord - 12,4%, perekond ja kodu - 11,6%, kunst - 10,5%.

21,1% saadetest võib nimetada probleeme tõstatavateks. Kõige sagedamini on probleemid olmelised.

4. Keskkonnaprobleemaatika käsitlemisest ETV ja ER saadetes. Töö kuulub ulatuslikumasse uurimisprogrammi "Inimene ja keskkond".

Nii televisioonis kui raadios on keskkonnaga seotud probleemidest ja nähtustest juttu üsna sageli. Raadios on keskkonnaprobleemide käsitlemiseks regulaarne saade "Looduse kaitsel", mis tõstatab konkreetseid küsimusi, kõneleb konkreetsetest keskkonna kahjustamise juhtumitest ning keskkonnakaitseliste abinõude rakendamisest. Keskkonna-teemat käsitlevad suhteliselt sageli ka "Kristall", "Rahvakontroll", "Tere hommikust, põllumehed", "Ehitaja" jt. majandussaated, samuti infosaated, laste- ja noortesaated, loodust tutvustavad "Looduse aabits" ja "Looduslugu". Võime öelda, et keskkonnaprobleeme käsitletakse järjekindlalt ja mitmekülgselt. Peatähelepanu on pühendatud Eesti probleemidele (72,2% vastavatemaatilisest infost). Suur osa (68%) keskkonnaprobleemide käsitlusist sisaldab endas väärtushinnangut. Valdavalt koonduvad need väärtushinnangud kahe keskme ümber:

- majanduslik-sotsiaalne. Keskkonna normaalse seisundi hoidmine on vajalik tingimus edukaks majandustegevuseks ning kõlbliku elukeskkonna tagamiseks.
- looduskeskne. Loodus iseenesest on suur väärtus, teda peab tundma ja kaitsma.

ETV-s spetsiaalne keskkonnaprobleemaatikale pühendatud saade praegu puudub. Loodusest ja keskkonnast kõneldakse mitmesugustes saadetes ühtekokku siiski üsna palju (12% saadete üldmahust). Põhitähelepanu on pööratud oma vabariigi probleemidele ja selle looduse tutvustamisele (72,6% üldmahust). 40% keskkonnatemaatikast jõudis vaatajani stuudiost, 13% fotodega illustreeritult, ülejäänu filmi või videosalvestisena. Kõige sagedamini oli kõne all loodus kui iseväärtus, looduse tutvustamine. Inimese ja keskkonna suhete probleemset käsitlemist tuli ette harva.

IAK KROONIKA

Kirjastuse "Eesti Raamat" korraldatud ja Suures Isamaasõjas saavutatud võidu ning Eesti NSV saksa fašistlikest röövvallutajatest vabastamise 40. aastapäevale pühendatud publitsistikavõistluse teine preemia määrati direktori asetäitjale Enn Kreemile olukirjelduse eest "ÖÖ profiilis" ning mittekoosseisulisele korrespondendile Bernhard Viidingule biograafilise olukirjelduse "Nõukogude Liidu kangelane Ludvig Kurist" eest.

MUUSIKAKOLLEKTIIVID

RENE HAMMER
ANTS ÜLEOJA

AASTAÜLEVAADE

1983/84.aasta kontserdihooajal tutvustas Eesti NSV Riiklik Sümfooniaorkester mitmel korral eesti muusikakultuuri väljaspool vabariigi piire. Suure menuga möödusid esinemised Moskva Tšaikovski-nim. kontserdisaalis ja Konservatooriumi suures saalis. Gastrolli viimast kontserti, kus esitati Beethoveni V klaverikontsert ja Brahmsi III sümfoonia, võib pidada möödunud hooaja suuremaks õnnestumiseks. ERSO-le anti palju ülivõrdes hinnanguid, esitus salvestati Kesktelevisioonis.

1984.a. kevadel oli ERSO pikemal turneel "kuldse ringi" linnades Moskva lähistel, mille kestel võeti osa üleliidulisest muusikafestivalist "Punane nelk" Ivanovos ja Glinka-nim. festivalist Smolenskis. 22 päevaga anti 16 kontserti.

Sügisel käis orkester Leningradis, seda juba 9. aastat järjest. Anti 3 erineva kavaga kontserti. Viimase kontserdi kava oli koostatud ainult meie vabariigi ja Leningradi heliloojate teostest, mis kõik olid esiettekandes.

Õnnestumisi oli orkestril ka kodus. Populaarseks on kuulajate seas saanud "ERSO stuudiotund", mis on ainuke regulaarne kvadrofooniline saade ja läheb eetrisse juba 8. hooaega.

ERSO on laiendanud esinemise geograafiat ka meie vabariigis. Esmakordselt esineti sümfooniakontsertidega Võrus ja Valgas.

Teleraadiokomitee segakooril oli täita kaalukas osa pidulikul kontserdil, mis oli pühendatud Tallinna vabastamise 40. aastapäevale. Koos ERSO-ga valmistati ette 2 kantaati.

Septembri lõpus esines koor koos ERSO-ga Leningradis. Esitati kaks suurvormi: Rossini "Stabat Mater" ja Mendelssohni "Kantaat-sümfoonia" solistidele, segakoorile ja sümfooniaorkestrile. Viimane oli teose esmaettekanne Nõukogude Liidus. See lindistati ka raadio fonoteegile.

Oktoobri lõpul esines segakoor Petrozavodskis, kus lauldi kolmel õhtul kolme erinevat kava: Bachi h-moll missa, Rossini "Stabat Mater", a cappella kava eesti vanemast ja kaasaegsest koorimuusikast.

1984.a. lõpus valmistas segakoor ette R.Tobiase kantaadi "Johannes Damaskusest", mille ettekanne toimus detsembrikuus "Estonia" kontserdisaalis. Paralleelselt sellega õpiti väiksemaid a cappella koorilaule lindistamiseks raadio fonoteegile.

BIBLIOGRAAFIA

EESTI TELEVISIOON

I. ÜLDOSA.

Ajakirjanike tähtsad ülesanded (EKP KK I sekretäri K.Vaino pressikonverentsist). - "Õhtuleht", 1984, 16.III.

ARENS,AIN. Video tulek Eesti Televisiooni. - TMK, 1984, nr.1., lk.20-29.

Arutati teleajakirjanike ülesandeid. - RH, 1983, 23.VIII.

DRIKKIT,IVI. Kolleegidega. (ENSV Ajakirjanike Liidu noorsootemaatikat viljelevate ajakirjanike sektsiooni liikmete kohtumisest "Edasi" toimetuse rahvaga). - "Edasi", 1983, 20.X.

ERM,ANNE. Laul las kajada (A.Oidi nim. lauluvõistluse lõppkontserdist). SV, 1984, 27.I., lk.10.

KLOGA,ZINAIDA. Täna ja homme: Intervjuu Kohtla-Järve teleraadioülekandejaama ülema Stanislav Ksenofontoviga. - "Leninlik Lipp", 1984, 5.V.

Kroonika 1982 IV kvartal: Esietendused teleteatris, "ETF" esilinastused ETV-s. - TMK, 1983, nr.3, lk.91.

Kärdla telesaatja (L.Spassovi tekst). - "Nõukogude Hiiumaa", 1984, 7.I.

LAAK,TÕNU. Juulipleenum ja massiteabevahendid. - "Küsimused ja Vastused", 1984, nr.1, lk.14-17.

LANG,ANTS. Killukesi toimetuserahva küllasõidust (sõpruskolhoosi "9.Mai"). - "Kultuur ja Elu", 1983, nr.5, lk.28-30.

LINDSTRÖM,VOLDEMAR. Dialoog vaatajaga (ETV päevad Võrus). - "Töörahva Elu", 1984, 19.V.

LINDSTRÖM,VOLDEMAR. Mõnda teleprogrammi arengust. - RH, 1983, 6.IV.

OJAMAA,PEEDU. Videosalvestuse kasutamisest (ka TV-s). - TMK, 1983, nr,6, lk.37-38.

PEEGEL,JUHAN. Ainult mõned juhumõtted (massikommunikatsiooni erinevatest kanalitest, ka TV-st). - SV, 1983, 6.V, lk.4.

TAMME,HANNES. Kakskümmend televisiooniaastat (ETV Tartu stuudiost). - "Edasi", 1983, 10.VI.

TIISVÄLI,HELLE. Šeflustöö kui vastastikune rikastaja. - "Eesti Kommunist", 1983, nr.7, lk.53-55.

VAINO,KARL. Olukorda täpselt tundes (ka ETV ülesannetest ideoloogiavõitluses). - "Eesti Kommunist", 1983, nr.5, lk.16-21.

VALS,HELJU. Ajalehte 14 meetrit (ajalehe "Televisioon" toimetuse tööst). - "Edasi", 1983, 7.V.

АНУПЫЛЬД ЭНН. У голубого экрана поздним вечером /1 программа ЦТ/. - СЭ, 1984, 19.11.

Вести со студий: Показывает Эстония /короткий обзор ЭТВ/.-"Советская культура", 1983, 6.X, с.4.

КУЛЛАСТЕ АЛЛАН. Ступень за ступенью /ЭТВ и Радио - пропагандисты русского языка/. -"ТВ и радиовещание", 1984, нр.1, с.30-31.

II. ETV PROGRAMM.

ARUSOO,ÕIE. "Telekool" abistab õpetajat. - "Nõukogude Õpetaja", 1983, 7.X.

HAINSALU,LEHTE. Suusaparadiisi piidlemas: Ühe reportaaži kõrvalt näpsatud reportaaž: Tartu maraton 1983. - "Edasi", 1983, 27.II.

HANSON,RAIMU. "Huumoriaken" ja mõnda, mida seal näha pole (rubr. "Kolme kaamera vahel"). - "Edasi", 1983, 24.VII, lk.4.

JANSON,FRED. Päev näitleja elus (saatest "Imet tabamas. Evald Hermaküla", rubr. "Kolme kaamera vahel"). - "Edasi", 1983, 17.IV, lk.4).

JEFREMOV,O. ja MIKIVER,M. Dialoog. (üleskirjutus videosalvestise teksti järgi ETV-s 5.VII 1983). - TMK. 1983, nr.9, lk.43-45.

KALJUMÄE,TÕNU. Ajakirjandus on kollektiivne organisaator (ETV noorte- ja lastesaadete peatoimetuse töödest-tegemistest). - "Noorus", nr.5, lk.1.

LUKAS,JAAN. Enne võistlust telekaamerate ees (õpilaste ettevalmistamisest osalemaks televõistluses "Turniir"). - NH, 1983, 30.III.

MENGEL,HARDO. Kas veskis jätkub vilja? (sarjast "Viljaveski", rubr. "Kolme kaamera vahel"). - "Edasi", 1984, 29.IV.

PUNGER,TARMO. Osavõtja mõtted (noorte televõistlusest "Turniir", rubr. "Kolme kaamera vahel"). - "Edasi", 1984, 27.XI, lk.5

PUUSEP,ÜLLE. Laps teleri ees (ETV lastesaadetest). - RH, 1983, 11.XII, lk.2

TOPPILA,PRIIT. "Stoppkaadri" kiituseks (rubr. "Kolme kaamera vahel"). - "Edasi", 1984, 27.XI, lk.3

VASAR,KATI. Teist korda "Turniiris" (noorte televõistlusest). - "Pärnu Kommunist", 1984, 3.IV, lk.3.

ВАППЕР К. Шесть часов "Молодежной студии" /Инт. взял В.Андреев./ - МЭ, 1984, 30.1У, с.2.

ВЕЙНБЕРГ С. "Янтарный ключ". - "ТВ и радиовещание", 1983, нр.5, с.20.

ДМИТРИК А. Ориентиры творчества - СЭ, 1983, 29.Х1, с.2.

ИВАНОВ В. Этот нелегкий "легкий жанр" - СЭ, 1983, 29.Х1, с.2.

КИЙМАН Р. Премии журналистам-аграрникам - СЭ, 1984, 8.У, с.3.

МАКАРОВ И. Когда эстрада выходит на телеэкран - СЭ, 1984, 16.У.

Решения ноябрьского /1982/ Пленума ЦК КПСС - в жизнь: Отвечая велению времени - "Обмен опытом", 1983, нр.1, с.3-7.

СЕРЕБРЯКОВА С. И завертелась мельница - "Советская культура", 1983, 23.111, с.4.

СЕРЕБРЯКОВА С. "Острый взгляд" - "Советская культура", 1983, 28.У1, с.4.

III. TELELAVASTUSED

JOHANNES,MARIS. Salu Juhan. 20 aastat hiljem ("Salu Juhan ja ta sôbrad"). - NH, 1984, 22.V, lk.2

KALDA,ENN. "Tema majesteet komödiant" (Anari jutustuse "Dante juubel" instseneering, rubr."Telekommentaar"). - SV, 1983, 18.II, lk.11.

PURJE,PILLE-RIIN. Salu Juhan. 20 aastat hiljem ("Salu Juhan ja ta sôbrad"). - NH, 1984, 22.V, lk.2

PURJE,PILLE-RIIN. "Sonatiin paabulinnule" telelavastusena (rubr. "Telekommentaar. Noorte kriitikute ridu"). - SV, 1983,18.III, lk.11.

TONTS,ÜLO. "Ükskord oli": Muljeid telelavastuse esietenduselt. - RH, 1983, 24.IV, lk.3.

TREIER,ELEM. Leo Saalep teleekraanil ("Tabamata ime", rubr. "Telekommentaar"). - SV, 1983, 7.X, lk.11.

VAHING,VAINO. Ise imet tabamas ("Tabamata ime"). - "Edasi", 1983, 2.X, lk.4.

IV. ETF| TELEFILMID

BALBAT,MARIS. Videofilm Smuuli "Least" teleekraanil ("Musta katuse all"). - SV, 1983, 4.II, lk.11.

Eesti filmiloomingut soodustavatest ja pidurdavatest teguritest: Eesti Kinoliidu pleenumilt /K.Kiisa, T.Elmanovitši ja A.Söödi sônavôtud (ka ETF -st). - TMK, 1983, nr.10, lk.77-81.

ELMANOVITŠ,TATJANA. Eesti mängufilm 1981/82 (ka filmidest "Keskpäev" ja "Pisuhänd"). - TMK, 1983, nr.3,lk.50-62.

ELMANOVITŠ,TATJANA. Tagasitulek ("Musta katuse all"). - TMK, 1983, nr.4, lk.61-63.

ISIMOV,VLADIMIR. Paus vôi hoovôtt?/ Küsitl. M.Balbat (ka filmidest "Kaks päeva Viktor Kingissepa elust" ja "Musta katuse all"). - SV, 1983, 20.V, lk.11.

KERGE,AGO-ENDRIK. Mis on valmis, teoksil, kavas? (ka filmidest "Musta katuse all", "Pisuhänd" ja "Tabamata ime"). - SV, 1983, 25.II, lk.11.

LINDEPUU,HENDRIK. Ood vanale tammele ("Kuuvikerkaar"). - TMK, 1983, nr.10, lk.69.

LINDEPUU,HENDRIK. Igapäevase tööinimese tõetruu kujutamine ("Dialoog"). - TMK, 1984, nr.2, lk.57-58.

NUIAMÄE,AUNE. Küljetuules ("Küljetuul"). - TMK, 1984, nr.4, lk.76.

PLAHHOV,ANDREI. Päevakorral dokumentalistika (ülevaade "ETF"-i 1983.a. dok.-filmidest). - SV, 1984, 10.II, lk.7.

PÕLDMÄE,ALO. "Vahemäng juulis". - SV, 1983, 6.V, lk.12.

PÕLDRE,MATI. Telefilmid Alma-Atas: X üleliiduline telefilmide festival/ Vahend.E.Link. - SV, 1983, 11.XI, lk.11.

RANNAP,INES. Viis aastat televisiooni muusikafilme. - TMK, 1984, nr.4, lk.48-56.

SOO,INGE. "Radariga" Krimmi ("Teisikud"). - "Edasi", 1983, 29.V.

TEDER,TARMO. Groteskiga aprilli: Märkmeid "ETF"-i uuest videofilmist ("Enn Vetemaa filmilugu teemal "Püha Susanna ehk Meistrite kool""). - SV, 1984, 27.IV, lk.7.

TELLISKIVI,VALDUR. Kaks põllumajandusfilmi ("On niisugune võimalus"). TMK, 1984, nr.5. lk.69-70.

TIISVÄLI,AARE. Valmimas on Kerge uus telefilm ("Enn Vetemaa filmilugu teemal "Püha Susanna ehk Meistrite kool""). - "Edasi", 1983, 25.XII.

TONTS,ÜLO. "Musta katuse all": Telemängufilm J.Smuuli "Lea" järgi. - RH, 1983, 6.II, lk.3.

VAHING,VAINO. Mängureegleid rikkumata: 31.märtsil linastus TV-s "Enn Vetemaa filmilugu teemal "Püha Susanna ehk Meistrite kool"", mille lavastas Ago-Endrik Kerge. "Edasi", 1984, 8.IV, lk.4.

VÄINASTU,PEET. Sport ees, spordifilm järel ("Tartu maraton 1983"). - SV, 1983, 2.XII, lk.11.

АГРАНОВСКАЯ Э. Вариации на тему иронии: "Эстонский телефильм" показывает "Киновариации Энна Ветемаа на тему "Святая Сюзанна, или Школа мастеров" в постановке Аго-Эндрика Керге". - МЭ, 1984, 21.1У, с.2.

АГРАНОВСКАЯ Э. Кто ест кто? - МЭ, 1983, 14.У, с.2.

КЕКЕЛИДЗЕ Э. Театральная комедия /"Киновариации Энна Ветемаа на тему "Святая Сюзанна, или Школа мастеров"/. - СЭ, 1984, 28.1У, с.3.

ЛЕПИК С. Чтобы мы знали - СЭ, 1984, 20.1У, с.3.

МАКСИМОВ А. Странные люди, "Изящная" жизнь - "Комсомольская правда", 1984, 24.1У, с.4.

МУРАТОВ С., ГУРЕВИЧ Л. "Эстонский телефильм" - на экране страны /инт. взяла И.Ляэн. - СЭ, 1983, 10.1Х. с.3.

ТУРОВСКИЙ В. Стоп - телекадр! Кто долгожители? - "Литературная газета", 1984, 4.У, с.8.

V. PERSONAALIA.

ANUPÕLD,ENN. Ainult 1 küsimus. - NH, 1983, 7.IX.

JÄRVI,RAIVO. Ainult 1 küsimus. - NH, 1984, 15.I.

Mida võtate ette nädalavahetusel?/ Küsitl. U.Buschmann. - RH, 1984, 21.I.

LENK,HEIMAR. "Pean end informatsiooniajakirjanikuks" (Täna on raadiopäev)/ Küsitl. R.Leemet. - NH, 1983, 7.V.

KALVA,V. Rakvere filmiklubides. - "Punane Täht", 1983, 26.IV.

TOOM,JÜRI. Rein Marani ja tema filmidega. - "Edasi", 1983, 13.II.

АГРАНОВСКАЯ Э. Не бывает лишних у природы. - МЭ, 1984, 19.У, с.2.

ЗГУРИДИ А. Голоса природы. - "Советский экран", 1983, нр.7, с.20.

MÄGI,TIINA. Kommentaar meie vabariigi kodulinlaste ettevalmistamisele. - "Kultuur ja Elu", 1984, nr.2, lk.17-18.

TAIMRE,MARE. Hea tuju teeb inimese ilusaks/ Intervjueeris I.Varbo. - "Õhtuleht", 1983, 5.III.

TALVIK,MATI. 100 rida. - "Õhtuleht", 1983, 1.IV.

KOPTI,ALEKSANDER. Võitlev telekaamera: NLKP KK 1983.a. juunipleenumi otsused ellu. - "Õhtuleht", 1984, 25.II.

PIIP,LEOPOLD. Mati Talviku "Terav pilk" ja eituse eitamise seadus. - RH, 1983, 29.I,lk.3.

vt. ka "ETV programm"

EESTI RAADIO

ERILAID,TÕNIS. "Päevakaja" sünnipäev. - "Õhtuleht", 1983, 6.X.

ERILAID,TÕNIS. Eetrisse läheb 6 ultralühilaineprogrammi. - "Õhtuleht", 1983, 16.XII.

ERILAID,TÕNIS. Linna siluett muutub. - "Õhtuleht", 1984, 4.IV.

ERILAID,TÕNIS. Täna on raadiopäev. (Intervjuu Teleraadiokomitee esimehe asetäitja Uno Tulbiga). - "Õhtuleht", 1984, 7.V.

HAABSAAR,ENN. "Tere hommikust, põllumehed!". - "Töörahva Elu", 1983, 3.XI.

HION,ENE. "Tere hommikust, põllumehed!" 1000 - RH, 1983, 27.XI.

JAAGURA,KALJO. Kes alustab 1000. saadet "Tere hommikust, põllumehed!"? (Ainult üks küsimus). - NH, 1983, 4.XI.

JOOSTI,HALLIKI. Laupäevane kohtumine (Kira Kahniga). - NH, 1983, 23.VII.

KALA,U. Mida peaks õpetaja teadma raadiodidaktikast? - "Nõukogude Õpetaja", 1983, 26.XI.

KALKUN,MATI. Tema hobi - kivid ja kivikesed (Aldur Pääro). - RH, 1983, 11.VI.

KOOL,OTT. Juttu raadio köögipoolelt. - "Punane Täht", 1984, 8.V

KÜNGAS,AKSEL. (50. sünnipäeva puhul). - "Raadioleht", 1983, 26.IX-2.X.

LAANSALU,HANS. Mõtteid raadioteatrist. - SV, 1983, 19.VIII.

LEBBIN,LINDA. Tagasi koju, peatusega Leningradis. - SV, 1984, 17.II.

LEMMIK,AILI. Eesti Raadio ootab võistluskuuldemänge. - RH, 1984, 22.IV.

LÕHMUS,VEIKO. Sekretäri veerg (komsomolitööst ER-s). - NH, 1983, 10.XI.

LÄÄN,VELLO. Igal õhtul kell ... (25.a. "Päevakaja"). - "Edasi", 1983, 2.X.

METS,MARGUS. Tähelepanu, oleme eetris! (Eesti ja Ungari Raadio neljas ühissaade, pühendatud S.Petõfile). - "Edasi", 1983, 27.XI.

MILISTVER,REIN. Raadio (ER kunstilistest saadetest). - "Kaja'82", Tln. 1984, lk.136-137.

MÄNNIKSOO,LEHO. Kuhu lähevad poisid? - "Noorus", 1984, nr.5, lk.22-24.

MÄNNIKSOO,LEHO 50. - "Raadioleht", 1983, 13.-19.VI.

NÕMM,JÜRI. Laupäevane kohtumine (Leho Männiksoo) - NH, 1983, 11.VI.

Näärimuusika raadios. - SV, 1984, 6.VI.

PALMARU,RAIVO. Raske on rääkida keerulisest lihtsalt. (Jutuajamine Tõnu Kõrdaga).-NH,1984,7.I.

PITK,MAIE. "Tere hommikust, põllumehed!" - 1000 korda. - "Sotsialistlik Põllumajandus", 1983, nr.22. lk.45-46.

PÜVI,JÜRI. Esimesed raadiosaated ja nende vastuvõtmine Hiiumaal. -"Nõukogude Hiiumaa",1983,6.IX.

RAIDE,LEE. Osalesime Eesti Raadio võistlussaates. ("Oktoobrilapsed Oktoobrimaal")- "Kommunist", 1984, 19.V.

RAUNISTE,HELJU. "Tere hommikust, põllumehed!" - "Kommunismiehitaja", 1983, 3.XI.

REBANE,HILVE. Sõjast ja sõjakaaslastest. - RH, 1984, 13.V.

RIHVK,R. Tuhandes põllumeestesaade. - "Ühistöö", 1983, 3.XI.

RODEN,ILMAR. Helirežissöör Eero Sepling. - NH, 1984, 6.V.

SARV,MAIT. Arvuti kasutamisest ER muusikasaadete tegemisel. - "Side.Raadio.Televisioon.", 1984, nr.1, lk.7-9.

SIIMASTE,LEMBIT. Suure Isamasôja radadel (saatesari "Kui kogu rahvas ..."). - "Eesti Kommunist", 1983, nr.7, lk.48-52.

TIKK,ÜLO. Kooliraadio kutsub kuulama. - "Nôukogude Ôpetaja", 1983, 26.XI.

TOOM,KAAREL. Pärast kuuldemängude lugemist. - SV, 1984, 27.VII.

TRIKKEL,IVAR. "Noorte Hääle" lugejate küsimustele vastab raadioreporter ja ajakirjandusteadlane Ivar Trikkel. (Meie sôbrad, meie tuttavad) - NH, 1984, 5.V.

UPSI,AIRA. Raamatukogu, raadio ja televisioon koolinoorte lugemiskultuuri arendajana. - "Nôukogude Eesti Raamatukogundus" XIII, 1983, lk.25-50.

UUSMAN,PAUL. Esimene võidusaluut (Moskva Raadio eestikeelsete saadete toimetuse tööst 1943.a. suvel). - "Ôhtuleht", 1983, 4.VIII.

UUSMAN,PAUL. Koduväravail.- "Ôhtuleht", 1984, 6.III.

UUSMAN,PAUL. Raadiorindel Isamaasôjas. - "Looming", 1984, nr.8,lk.1077-1089, nr.9, lk.1223-1238.

VALING,REET. Näärimuusika. - NH, 1984, 3.I.

VANEM,VELLO. Väikearvuti SM-4 Eesti Raadios ja Eesti Televisioonis. - "Side.Raadio.Televisioon.", 1983, nr.9, lk.9-17.

VIIRES,VALDAR. Tänuks näärimuusika eest. - RH, 1984, 15.I.

VÔLLI,KAI. Kommentaar kooliraadio kirjandussaadetele (B.Shaw "Püha Johanna"). - "Nôukogude Ôpetaja", 1984, 14.IV.

VÄRK,JUHAN. Helisild NSV Liit - Soome (1983.a. ühiskontsert) - "Noorus", 1983, nr.12, lk.34.

Üleliiduline raadionôupidamine Eesti NSV-s (2.-3.XI. 1983). - "Side.Raadio.Televisioon.", 1983, nr.12, lk.28.

VABARIIKLIK RAADIOTELEKESKUS.

ARENS,AIN. Filmide demonstreerimisest televisioonis. - "Side.Raadio.Televisioon.", 1984, nr.2.

PEDUSAAR,HEINO. Panofoonia - uus pseudostereomeetod. - "Tehnika ja Tootmine", 1983, nr.2.

PEDUSAAR,HEINO. Kuular ГДС-7. - "Tehnika ja Tootmine", 1983, nr.5.

PEDUSAAR,HEINO. Miks heliplaat krõbiseb? - "Tehnika ja Tootmine", 1983, nr.8.

PEDUSAAR,HEINO. "Hitachi" digitaalgrammofon DA 1000. - "Tehnika ja Tootmine", 1983, nr.9.

PEDUSAAR,HEINO. Valgusrelee. - "Tehnika ja Tootmine", 1984, nr.2.

PEDUSAAR,HEINO. Saja-aastane Nipkowi ketas. - "Tehnika ja Tootmine", 1984, nr.2.

PIHLAK,ILMAR. Televisiooni- ja ringhäälingutehnika arengust Eesti NSV-s. - "Side.Raadio.Televisioon.", 1983, nr.6.

PIHLAK,ILMAR. Tuuner-võimendi "Laspi-005 stereo". - "Side.Raadio.Televisioon.", 1983, nr.10.

TEREPING,AVO-REIN. Andur magnetlindi müra baasil. - "Side.Raadio.Televisioon.", 1983, nr.1.

TEREPING,AVO-REIN. Mis on telefonihübriid? - "Side.Raadio.Televisioon.", 1983, nr.10.

VARANDI,KAUPO. Grammofonid ja võimendid. - "Valgus", 1984.

VARANDI,KAUPO. Helivõimendipult "STUDIOMIX 6-130" - "Side.Raadio.Televisioon.", 1983, nr.8.

VARANDI,KAUPO. "Tesla" helivõimendipultide uus põlvkond. - "Side.Raadio.Televisioon.", 1984, nr.2.

VARANDI,KAUPO. II klassi värvitelerite uus põlvkond. - "Tehnika ja Tootmine", 1984, nr.5.

ROHLIN,ARNO. Raalikontserdid Eesti Raadios. - TMK, 1984, nr.8.

ВЫХАНДУ П.,АМИТАН И.,КУУЗИК Р. Быстрые и параллельные методы когортного анализа. - В сб.:"11 Всесоюзная конференция по статистическому и дискретному анализу нечислевой информации и экспертным оценкам." Таллин 1984.

СААР А. Типологический подход как один из способов решения вопроса планирования радиопередач /на примере планирования молодежных передач Эстонского радио/. - там же.

СААР А.,Тальвинг Х. Об одной контент-аналитической возможности выявляения роли газеты как выразителя общественного мнения /на базе молодежных газет ЭССР/. - там же.

МАЙМИК,П. Молодежь как часть аудитории общественно-политических передач Эстонского радио и телевидения. - В сб.: "Молодежь в общественных отношениях развитого социализма. 11 часть. Тезисы конференции. Тарту - Кяэрику, 1984, май.

САРВ М. Проблемно-ориентированное программное обеспечение ПОК "Телерадиотека" - Препринт "Двадцать второе совещание Секции специалистов нр.1 СГМ СМ ЭВМ по проблемно-ориентрованным комплексам. 11-16 июня 1984". Ереван 1984.

ТИМАК Р. Некоторые аспекты содержания молодежных передач Эстонского радио. - там же.

MAIMIK,PEETER, RIIT,MARGIT, SAAR,ANDRUS, TAMRE,ASTA, TRIKKEL,IVAR. The national and the international in mass communication (The Estonian Radio model) - In: City-way of life - mass communication. Report of Tampereen yliopisto, Tiedotusopin laitos. The third Soviet-Finnish seminar. Julkaisuja, Sarja B, № 13, 1984. Tampere, Tampereen yliopisto, 1984.

TRÜ-s KAITSTUD TV- JA RAADIOALASED DIPLOMITÖÖD.

1963

1. Mari Tärand "Raadio žanrid ja spetsiifika."

1964

2. Peep Puks "Televisiooni spetsiifikast."
3. Ülle Puusep "Laste- ja noortesaated televisioonis."

1966

4. Helle Tiisväli "Olukirjeldus televisioonis."
5. Helgi Põldroos "Päevauudised Eesti Raadio saatekavas."

1967

6. Ela Unt "Draamateose interpretatsioonist televisioonis."
7. Tiina Alla "Varjatud kaamera kasutamise võimalusi televisioonis."

1968

8. Reet Made "Raadiointervjuu ettevalmistamine ja läbiviimise vormid."
9. Toomas Uba "Spordireportaaž raadios ja televisioonis."
10. Maire Raidma "Reporter televisioonis."

1969

11. Gunnar Paal "Eesti Raadio spordipropaganda meetoditest."
12. Mati Narusk "Eesti Televisiooni informatsioonisaadete toimetuse struktuur ja informatsiooniallikad. "Aktuaalse Kaamera" uudiste temaatiline analüüs ning vormilised komponendid."

1970

13. Toivo Aare "Mõningaid küsimusi välismaise raadiopropaganda teooriast."
14. Peeter Maimik "Informatsioonisaated ja kuulajaskond."
15. Helle Kulo "Filmiajakirjandus kodanlikus Eestis."
16. Andrus Saar "Meelelahutus noortele televisioonis."

1971

17. Riina Mägi "Raadioteksti arusaadavusest."
18. Piret Saluri "Isikuintervjuu mõnedest probleemidest."

1972

19. Tiiu Tohver "Raadiopublitsistika."
20. Reet Valing "Kultuuritegelaste portreefilm stuudio "Eesti Telefilm" loomepraktikas aastail 1963-1972."
21. Tiit Mesila "Kinoringvaade "Nõukogude Eesti" - žanrid, väljendusvahendid, sisu."
22. Leho Männiksoo "Aktiivsed vormid Eesti Raadio saatekavas."
23. Aino Saadik ""Raadioleht" ringhäälingu peegeldajana."

1973

24. Rein Joamets "Eesti NSV rajoonide kohta antav informatsioon "Aktuaalses kaameras.""
25. Malle Kuusberg "Nõukogude Eesti Ringhääling Suures Isamaasõjas."
26. Karl Kello "Sisepoliitiline informatsioon "Aktuaalses kaameras.""
27. Hagi Šein "Tüpologiseerimise protseduuri rakendamisest auditooriumi uurimisel ja Eesti NSV teleauditooriumi tüpoloogilised iseärasused."

1974

28. Salme Kala "Massikommunikatsiooni kanalite spetsiifikast (televisiooni ja raadio informatsiooniprogrammide alusel)."
29. Tõnu Kaljumäe "Raadio ja televisiooni informatsiooniprogrammide auditooriumi kujunemine."

1975

30. Katrin Hiir — "Televisiooni informatsiooni-saadete funktsioonide analüüs."
31. Virve Vast — "Raadiosaadete hariduslikest funktsioonidest."
32. Mariina Mälk — Eesti Televisiooni noortesaadete funktsioonide analüüs."

1976

33. Kalev Vapper — "Saatejuhi roll publitsistlikes televisioonisaadetes."

1977

34. Elme Väljaste — "Eesti Raadio noortesaate "Tulipunkt" analüüs."
35. Raul Rebane — "Sporditeema Eesti Televisioonis."
36. Merike Tartland — "Telelavastused Eesti Televisioonis 1956-76."
37. Aili Alumäe — "Huvi ja selle osa ENSV televaatajate kommunikatiivse käitumise regulatsioonis."
38. Kulla Naaber — "Televisiooni sotsiaalsed funktsioonid ja Eesti Televisiooni auditooriumi funktsionaalsed vajadused."

1978

39. Mart Kadastik — "Televisiooni noorteauditooriumi huvistruktuur ja tüpoloogia."
40. Age Raa — "Eesti Raadio lastekuuldemängud aastatel 1970-1977."
41. Kaja Kärner — "Stereofoonia spetsiifilised väljendusvahendid raadios."

1979

42. Tiina Vapper — "Eesti Televisiooni kirjandussaadete auditooriumi kujundavad faktorid."
43. Vivian Ritsbe — "Reklaami sotsiaalne suunitlus ja "Reklaamiklubi" auditooriumi sotsiaalpsühholoogilised iseärasused."

1980

44. Vivika Urbla — "Isiksuslik temaatika - auditooriumi huvistruktuur ja teleprogramm aastail 1965-1977."
45. Tõnu Kees — "Liiklussaated Eesti Televisioonis ja Raadios."
46. Priit Jõgi — "Publitsistikasaated Eesti Televisioonis."
47. Kai Lepik — "Eesti Raadio lühiintervjuu karakteerseid jooni."

1981

48. Katrin Saks — "Mõningaid teleintervjuu probleeme."
49. Koit Raud — "Aktuaalse kaamera" sisu, vormi ja pildirea analüüs."
50. Erki Berends — "Eesti Raadio informatsiooniprogrammide "Päevakaja" ja "Vikerkaja" võrdlev analüüs."
51. Mae Vapper — "Raadiokeele spetsiifikast."
52. Heli Salong — "Eesti Raadio saatesari "Perekond ja kodu".
53. Mare Teppo — "ENSV kohalik ringhääling."
54. Aime Jõgi — "Uudised Eesti Raadios."
55. Aune Nuiamäe — "Kultuurilooja portree Nõukogude Eesti dokumentaalfilmis."
56. Katrin Seppel — "Eesti TV kultuuriteabe vahendajana 1980. ja 1981. aastal."
57. Renita Hunt — "Isiksuse kujundamine Eesti Televisiooni originaalsaadetes 1981.a. märtsikuus."
58. Tiina Rebane — "Eesti teleauditooriumi tüpoloogiast."
59. Helve Kuiv — "Eesti Televisiooni noortesaadete sisu analüüs."
60. Aarne Rannamäe — "Eesti Televisiooni kommentaatori Valdo Pandi osa eesti telepublitsistika arengus."

1982

61. Jaana Padrik — "Raadiouudiste vastuvõtu keelelised tegurid."
62. Anne Raiste — "TV informatsioonisaadete vastuvõttu mõjutavad tegurid."
63. Ain Saarna — "Lühiülevaade Eesti Raadio noortesaadete tekke- ja arenguloost aastatel 1940-1980."

1983

64. Rein Spitz — "Sõnavara arusaadavusest Eesti Raadio välispoliitilistes kommentaarides."
65. Marika Lillemets — "Publitsistlik intervjuu Eesti Raadios."
66. Maire Aunaste — "Saadete reklaamielemendid ajalehes "Televisioon"".
67. Ruti Murusalu — "Reklaamfilmi vastuvõttu mõjutavad sotsiaal-psühholoogilsed iseärasused."
68. Eino Tandre — "Loome- ja tajuprotsesside sotsiaalpsühholoogilisi iseärasusi televisioonis."

1984

69. Eve Rohtla — "Rein Karemäe telepublitsistina."
70. Maarja Pärl — "Kujutava kunsti vahendamisest raadios."
71. Rein Sikk — "Rahvatantsupidude reportaažid Eesti Raadios."
72. Siiri Vari — "Lastesaated Eesti Televisioonis."

E. VILDE nim. TALLINNA PEDAGOOGILISE INSTITUUDI KULTUURHARIDUSE ERIALA LÕPETANUTE TV-ALASED DIPLOMITÖÖD:

1972

1. Olav Neuland — "Stsenaarium ja reziiline lahendus stuudio "Eesti Telefilm" filmi "Kolm portreed" osale "Lukksepp"".

1973

2. Peeter Eelsaare — "Lavastusplaan saatele "Sandor Petöfi laulud"".

1974

3. Kadri Mardna — "Eksplikatsioon televisioonisaatele "Lumeta lumelaulud"".

1976

4. Juhan Paadam — "Eksplikatsioon televisioonisaatesarjale "Aastad meie endi elust"".

1977

5. Krista Arbet — "Eksplikatsioon telelavastusele "Eluihk" (V. Suksin)".

1979

6. Ingra Schröder — "Eksplikatsioon televisioonisportreele Arnold Rünkarust".

7. Heino Tandre — "Eksplikatsioon saatesarjale "Muusikatutvus"".

1980

8. Vello Suuroja — "Eksplikatsioon televisioonisaatesarjale "Teel olümpiale", saadetele "Jaak Uudmäe", "Viljar Loor" ja "Aavo Pikkuus"".

9. Sulev Talberg — "Eksplikatsioon saatesarjale "Argiasjust pühapäeval"."

1982

10. Jaak Tammaru — "Eksplikatsioon saatele "Laul oli, on ja jääb"".

1983

11. Õie Pritsu — "Eksplikatsioon ja stsenaarium "Kajalood" V saatele".

12. Lagle Mäll — "Eksplikatsioon saatesarjale "Õhtujutt" muinasjutule "Rehepapi ja Vanapagana lood"".

13. Ia Ostrat — Eksplikatsioon televisioonisaatele "Imet tabamas" (Rakvere Teatri näitlejast Feliks Kargist)".

14. Jaan Rohumaa — "Eksplikatsioon ja režiistsenaarium saatele "Naised, naised ..."".

15. Jüri Pihel — "Eksplikatsioon saatesarja "Õhtujutt" saatele".

1984

16. Toomas Kirss — "Eksplikatsioon saatele "Elu teatris"".

LISA

EESTI TELEVISIOONI VIDEOTEEK

1984.a. seisuga on Eesti Televisiooni videofondis 981 tundi salvestisi.

Alaliselt säilitatavaid:

info	4 t.
kirjandus	298 t.
noorte-laste	109 t.
muusika	202 t.
progr.direktsioon	29 t.
propaganda	100 t.
sport	14 t.
Tartu	12 t.
vahendus	8 t.
ETF	20 t.

Ajutiselt (3 kuud - 5 aastat) säilitatavaid:

info	0.5 t.
kirjandus	20 t.
noorte-laste	40 t.
muusika	59 t.
progr.direktsioon	17 t.
propaganda	13 t.
sport	4 t.
Tartu	8 t.
vahendus	3 t.
teiste telestuudiote toodang (tiražeeritud telefilmid)	21 t.

SÄILITATUD TEATRIÕHTUD.

	1976		
1.	I.Örkeny	"Kassimäng"	TRA Draamateater
2.	K.Saja	"Pühajärv"	TRA Draamateater
	1977		
3.	A.Gelman	"Ühe koosoleku protokoll"	TRA Draamateater
4.	Ed.Vilde	"Pisuhänd"	Pärnu Draamateater
5.	G.Verdi	"Trubaduur"	"Estonia"
6.	G.Verdi	"Rigoletto"	"Estonia"
	1979		
7.	M.Traat	"Kohvioad"	Pärnu Draamateater
8.	M.Gorki	"Päikeselapsed"	TRA Draamateater
9.	K.Saja	"Puutuvid"	Pärnu Draamateater
	1980		
10.	A.Shaffer	"Mäng"	Rakvere Teater
11.	H.Bahr	"Mees,naine ja kontsert"	TRA Draamateater
12.	M.Z.Bordowicz	"Non-stop"	Noorsooteater
13.	M.-G.Sauvjon	"Ciao"	Rakvere Teater
14.	R.Saluri	"Poiste sõidud"	TRA Draamateater
15.	I.Drutse	"Pühamast püham"	"Vanemuine"
16.	W.Shakespeare, B.Shaw	"Sonettide tõmmu daam"	Noorsooteater
17.	E.Vetemaa	"Roosiaed"	TRA Draamateater
18.	E.Albee	"Kes kardab Wirginia Woolfi"	Pärnu Draamateater

19.	O.Luts	"Nukitsamees"	Rahvateater "Kehra Nukk"
20.	A.H.Tammsaare	"Kõrboja peremees"	TRA Draamateater
21.	A.Lindgren	"Pipi Pikksukk"	"Estonia"
22.	R.Thaus	"Kaheksa armastavat naist"	Pärnu Draamateater
23.	E.Tamberg	"Cyrano de Bergerac"	"Estonia"
24.	M.Unt	"Kollontai"	Noorsooteater
	1981		
25.	F.Poulenc, D.Cimarosa	"Inimhääl" "Kapellmeister"	"Estonia"
26.	Vennad Grimm	"Lumivalgeke ja 7 pöialpoissi"	Noorsooteater
27.	J.Falik	"Oresteia"	"Estonia"
28.	L.Koidula	"Säärane mulk"	Pärnu Draamateater
29.	A.H.Tammsaare	"Ma armastasin sakslast"	Noorsooteater
30.	G.Vladôtšina	"Elevandipoeg"	Nukuteater
31.	L.Petruševskaja	"Cinzano"	Noorsooteater
32.	F.X.Kroetz	"Homme on jälle päev"	TRA Draamateater
	J.Kruusvall	"Endine wunderkind"	
33.		"Lood Viini metsades"	"Estonia"
34.	P.Lagerkvist	"Kääbus"	Noorsooteater
35.	A.Tšehhov	"Onu Vanja"	Rakvere Teater
36.	K.Szakonyi	"Saateviga"	TRA Draamateater
37.	V.Rasputin	"Viimne tärmin"	TRA Draamateater

38.	L.Tolstoi	"Elav laip"	TRA Draamateater
39.	R.Eespere	"Kodalased"	"Vanemuine"
40.	G.Verdi	"Attila"	"Estonia"
41.	S.Prokofjev	"Petja ja hunt"	Nukuteater
42.	Vennad Grimm	"Lumeeit"	Nukuteater
	1982		
43.	A.Tšehhov	"Kolm õde"	TRA Draamateater
44.	A.Kitzberg	"Kauka jumal"	"Vanemuine"
45.	H.Vasar	"Laanemoor ja hanekarjus"	nukuteater"Marionett"
46.	A.H.Tammsaare	"Inimene ja inimene"	TRA Draamateater
47.	A.Tolstoi	"Rästiku pihtimus"	Noorsooteater
48.	J.Kross	"Pöördtoolitund"	TRA Draamateater
49.	J.Smuul	"Polkovniku lesk"	TRA Draamateater
50.	A.Geikins	"Legend Kaupost"	Pärnu Draamateater
51.	A.Kitzberg	"Tuulte pöörises"	TRA Draamateater
52.	G.Verdi	"Luisa Miller"	"Estonia"
53.	A.Tshaidze	"Järglased"	Pärnu Draamateater
54.	A.Strindberg	"Isa"	Rakvere Teater
55.	M.Gorki	"Vassa Zeleznova"	Pärnu Draamateater
56.	H.Slojewska	"Alati teie Rosa"	Noorsooteater
57.	E.Albee	"Kõik on läbi"	Pärnu Draamateater
	1983		
58.	F.Dostojevski	"Pandimaja"	Noorsooteater
59.	B.Kabur	"Rops"	J.Tombi nim.Rahvateater

60.	V.Pogodin	"Kremli kellad"	"Vanemuine"
61.	P.Putnins	"Truuduse magus koorem"	Pärnu Draamateater
62.	V.Šuksin	"Kange mees"	"Vanalinna Stuudio"
63.	W.Jacoles J.M.Synge	"Ahvikäpp" "Mäekuru varjus"	"Ugala"
64.	R.van Gulik	"Kohtunik Di"	"Ugala"
65.	M.Žvanetski	"Ei mingit kahtlust"	"Vanalinna Stuudio"
66.	H.Ch.Andersen	"Muinasjutt Pöial-Liisist"	Pärnu Draamateater
67.	K.Saaber	"Virumaa leib"	Rakvere Teater
68.	G.Lorca	"Bernarda Alba maja"	Noorsooteater
69.	A.Tolstoi/ A.Šapiro	"Buratino"	Noorsooteater
70.	M.Traat	"Päike näkku"	Moskva Draamateater Malaja Bronnajal
71.	Y.Jamiaque	"Härra Amilcar"	Noorsooteater
72.	J.W.Goethe	"Torquato Tasso"	Noorsooteater
73.	A.H.Tammsaare	"Mäetaguse vanad"	Rakvere Teater
74.	A.Jakobson	"Viirastused"	J.Tombi nim.Rahvateater
75.	G.Donizetti	"Rügemendi tütar"	"Estonia"
76.	F.X.Kroetz	"Ülem-Austria"	"Vanemuine"
77.	A.Kitzberg	"Neetud talu"	Rakvere Teater
78.	F.Dürrenmatt	"Füüsikud"	"Vanalinna Stuudio"
79.	G.Boccaccio/ M.Unt	"Dekameron"	Noorsooteater
80.	S.Maršak	"Tare-tareke"	Noorsooteater

1984

81.	V.Rozov	"Metsise pesa"	"Vanemuine"
82.	A.Kitzberg	"Püve talus"	Pärnu Draamateater
83.	M.Veller	"Tõeline elevandipoeg"	Nukuteater
84.	O.Kool	"Kes paljajalu käib"	Pärnu Draamateater
85.	V.Šukšin	"Kas kõik jääb nagu oli"	Rakvere Teater
86.	P.Chenot	"Kes aevastas"	"Vanalinna Stuudio"
87.	M.Vorfolomejev	"Pühak ja patune"	"Ugala"
88.	F.Baum	"Smaragdlinna võlur"	Rakvere Teater
89.	J.Smuul	"Kihnu Jõnn"	"Ugala"
90.	J.Fučik	"Inimesed, ma armastasin teid"	Vene Draamateater
91.	V.Višnevski	"Optimistlik tragöödia"	Noorsooteater
92.	P.J.Beranger M.Unt	"Löö laulu, vastas jumal, löö laulu, väikemees"	Noorsooteater
93.	V.Jansson	"Muumimuinasjutt"	Nukuteater
94.	T.Ajtmatov	"Kirju koer, kes jookseb mere kaldal"	"Ugala"
95.	A.Suhhovo-Kolõbin	"Toimik"	"Vanalinna Stuudio"
96.	S.Slotnikov	"Tuli mees naise juurde"	Vene Draamateater
97.	J.Kross	"Taevakivi"	TRA Draamateater /lavakunstikateeder/
98.	G.Donizetti	"Lucia di Lammermoor"	"Estonia"
99.	S.Prokofjev	"Kihlus kloostris"	"Estonia"
100.	E.Tamberg	"Lend"	"Estonia"

SÄILITATAVAD TELELAVASTUSED

1974

1. O.Wilde "Leedi Windermere'i lehvik"

1975

2. A.Strindberg "Mäng tulega"
3. O.Preussler "Väike nõid"

1976

4. P.Kuusberg "Vihmapiisad"
5. Fr.Tuglas "Oma päikese poole"
6. J.Knauth "Kuidas kuningas kuu peale kippus"

1977

7. O.Sossin "Pühapäev on enda jaoks"
8. J.Iwaszkiewicz "Kosmogoonia"
9. E.Vilde "Koidu eel"
10. I.Bunin "Hämarad alleed", "Öisel merel"
11. R.Kaugver "Kuldlõige"
12. M.Lobe "Vanaema õunapuu otsas"

1978

13. G.Hauptmann "Avameelsete kõneluste õhtu"
14. D.Normet "Meie aja tsirkus"
15. J.Semjonov "Kolm rubiini"
16. A.H.Tammsaare "Mõistatuslik inimene"
17. M.Lermontov "Kaks venda"

1979

18. A.Vampilov "Maja akendega põllule" (KTV)
19. A.Kallas "Legend hundimõrsjast"
20. T.Yliruusi "Mängumõrv"
21. P.Vallak "Hiiobi sõnum"
22. R.Vulescu "Kleit"
23. M.Hubay "Nero - parim poeg"
24. L.Maroti "Pärast viimast tööd"
25. W.Kohlhaase, R.Zimmer "Kala neljale"
26. E.Sim "Tuli puus"
27. E.Braginski, E.Rjazanov "Amoraalne lugu"
28. A.H.Tammsaare "Lehekandja nr.17"

1980

29. O.Zahradnik "Soolo tornikellale"
30. A.Liives "Kuninganna Maude'i maa"
31. T.Egner "Kardemoni linna rahvas"
32. J.Tuulik "Anderson"
33. V.Sinakevits "Ametialased suhted"
34. G.Gorin "Tuleb tuttav ette"

1981

35. T.Williams "Kaks eelmängu"
36. J.Anouilh "Härra Barnett"
37. E.Vilde "Pisuhänd"
38. S.Kostov "Golemanov"
39. E.Rannet "Kriminaaltango"
40. D.Bisset "Onu Tik-Taki seiklused"
41. V.Katajev "Puhkepäev"

1982

42. W.S.Maugham "Truu naine"
43. R.Anderson "Püha öö, üksilduseöö"
44. E.Bornhöhe "Kuulsuse narrid"
45. O.Zahradnik "Sonatiin paabulinnule"

1983

46. Akar "Tema majesteet komödiant"
47. A.Galin "Retro"
48. E.Akopov "Uus poiss"
49. I.Mendzeritski "Minu visiitkaart"
50. R.Kaugver "Mona-Lisa"
51. E.Vilde "Tabamata ime"
52. A.Vampilov "Lilled ja aastad"
53. Aapeli/ I.Eensalu "Ule linna Vinski"
54. H.Mann "Süütu"

1984

55. G.Gorin "Fenomenid"
56. J.Rannap "Salu Juhan ja ta sõbrad"
57. O.Danek "Lugu N linna kirurgiast"

SISUKORD

SAATEKS 3

EESTI TELEVISIOON

E.Anupõld. Aastaülevaade. 5

ETV sarisaated 1983/1984. 9

A.Allas. ETV informatsioonisaadete struktuur. 16

T.Uba. Spordiinformatsioonist. 17

J.Paadam. ETV Üleliidulise Televisiooni süsteemis. 18

V.Lindström. ETV vabariigi kultuurielus. 20

V.Lindström. Dialoog vaatajaga - kirjad ETV saadetes. 26

E.Haasmaa. "Eesti Telefilm" - Aastaülevaade. 31

ETV kroonika 1983/1984. 38

EESTI RAADIO

U.Tulp. Aastaülevaade. 41

Eesti Raadio sarisaated 1983/1984. 46

G.Paal. ER informatsioonisaadete struktuur. 58

J.Raudsepp. ER välisinfo struktuur. 59

V.Golovin. ER üleliidulises raadiosüsteemis. 61

K.Reinsoo. ER välissaated. 63

O.Gehrke. ER majanduspropaganda kui süsteem. 66

R.Milistver. ER ja kultuurielu. 72

T.Rinne. Raadioteater. 75

P.Himma. ER muusikaprogramm

L.Siimaste. Saatesari "Kui kogu rahvas...". 83

T.Upine. Kirjad ER saadetes. 86

ER kroonika 1983/1984. 89

VABARIIKLIK RAADIOTELEKESKUS

L.Põldma. Aastaülevaade. 95

INFORMATSIOONI- JA ARVUTUSKESKUS

R.Harjo. Aastaülevaade. 98

M.Sarv. Probleemorienteeritud kompleks. 100

A.Saar. TV ja raadio auditooriumi uurimise tulemusi. 104

R.Timak. TV-ja raadiosaadete sisu-uurimise tulemusi. 108

MUUSIKAKOLLEKTIIVID

R.Hammer, A.Üleoja. Aastaülevaade. 114

BIBLIOGRAAFIA

Eesti Televisioon. 116

Eesti Raadio. 122

Vabariiklik Raadiotelekeskus. 125

Informatsiooni- ja Arvutuskeskus. 126

TRÜ-s kaitstud TV- ja raadioalased diplomitööd (1963-1984). 127

E.Vilde nim. Tallinna Pedagoogilise Instituudi kultuurhariduse eriala lõpetanute TV-alased diplomitööd (1972-1984) 132

LISA

Eesti Televisiooni videoteek. 134

Панорама Гостелерадио ЭССР 1984. Проспект-альманах об опыте работы. На эстонском языке. Таллин, изд-во "Ээсти раамат".

Toimetajad R.Meerits, R.Rammus
Kunstiline toimetaja G.Pant
Tehnilised toimetajad Ü.Ojatalu, M.Sein
Korrektor S.Krigulson № 5834
Trükkida antud 26.04.85
MB-00566. Trükipaber nr.1. Rotaprint. Trükipoognaid 9,0+0,5 (kleebised). Tingtrükipoognaid 9,5. Tingvärvitõmmiseid 9,20. Arvestuspoognaid 6,74. Trükiarv 500. Tellimus nr. 315 . Hind 45 kop.
Kirjastus "Eesti Raamat", 200090, Tallinn, Pärnu mnt.10. "Kommunaalprojekt" rotaprint.
Tekst: ENSV Teleraadiokomitee Informatsiooni- ja Arvutuskeskuse tekstitöötlussüsteem.

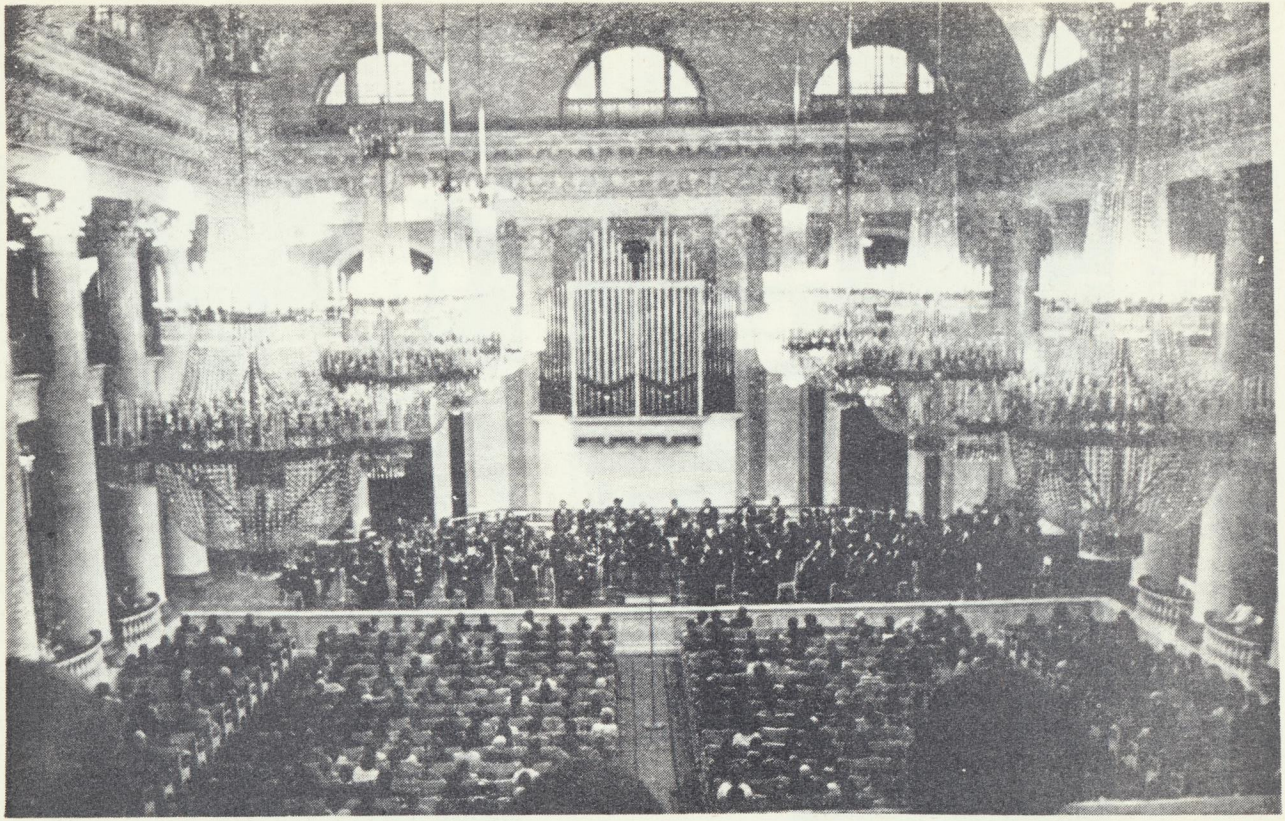

ERSO esinemas Leningradi Filharmoonia suures saalis (Arnold Moskaliku foto)

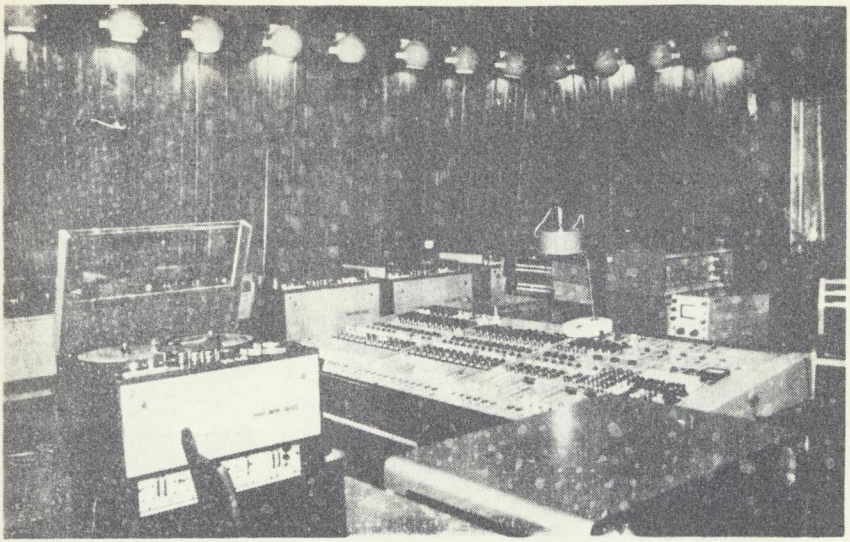

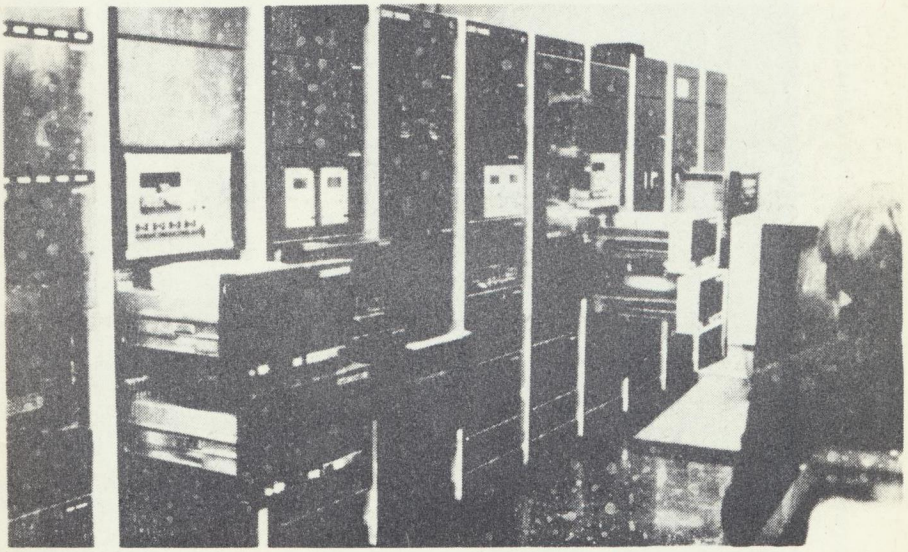

ER rekonstrueeritud kuuldemängublokis (Heidi Maasikmetsa foto)
Arvuti SM-4 Informatsiooni- ja Arvutuskeskuse arvutisaalis (Adolf Rammo foto)

Uuendatakse šefluslepingut Kõrgemäe sovhoosiga.
Vasakult: Lea Sarnet, Allan Kullaste, Kusta Reinsoo ja Olev Riivits (Peeter Sirge foto)

"Mikrofoorum": "Agrotööstuskoondis ja põllumehe aasta 1984"
(Adolf Rammo foto)

Enn Anupõld ja Väino Rätsep "Foorumis" (Peeter Sirge foto)
"Viljaveski" tegijad: Rein Hanson, Mati Narusk ja Märt Müür (Ülo Josingu foto)

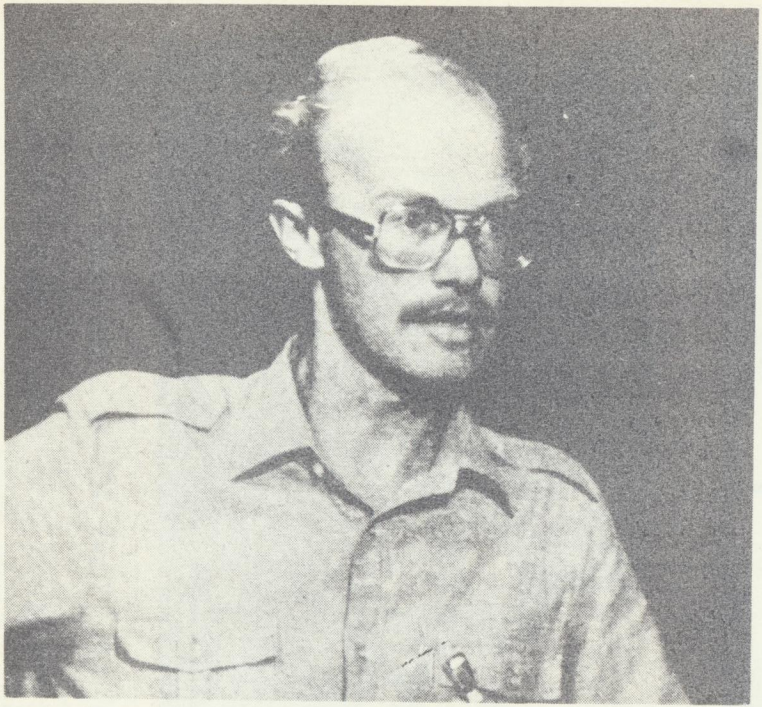

ENSV Ajakirjanike Liidu 1984.a. loomingulise võistluse preemia sai ETV propagandasaadete peatoimetuse vanemtoimetaja Feliks Undusk (Heidi Maasikmetsa foto). ENSV Ajakirjanike Liidu 1984.a. loomingulise võistluse debüüdi preemia omistati ER noorte- ja lastesaadete peatoimetuse toimetajale Mati Kirotarile (Adolf Rammo foto)

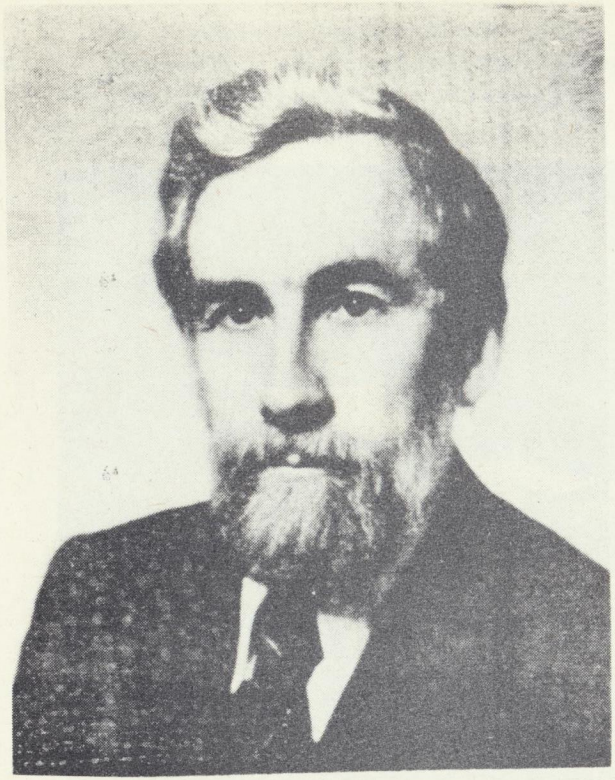

NSVL Ajakirjanike Liidu preemia 1983.a. määrati ER propagandasaadete peatoimetajale Olaf Gehrkele (Heidi Maasikmetsa foto). Jaan Anveldi nim. preemia omanik Lembit Siimaste (Adolf Rammo foto)
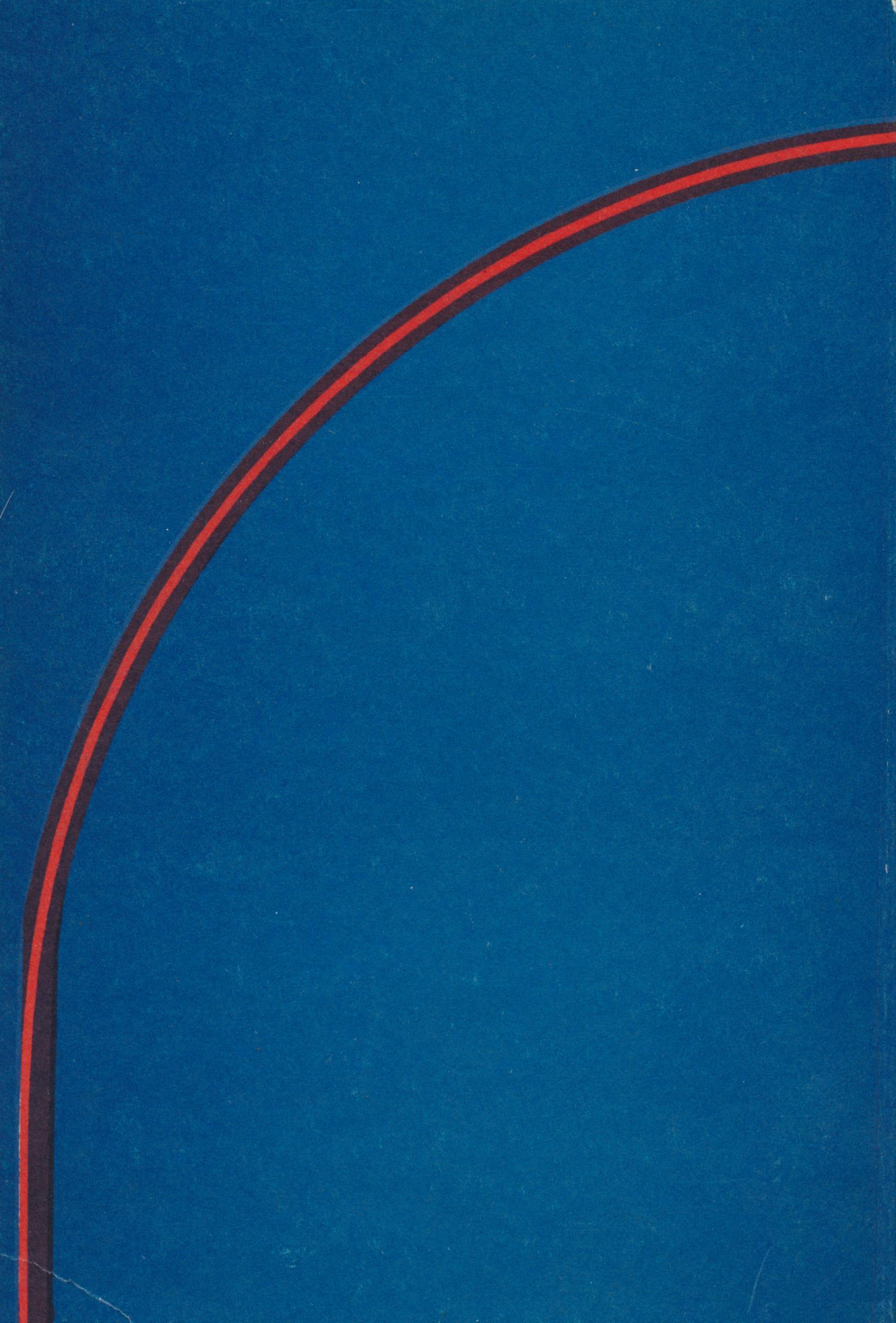
Komitee kolleegiumi istungil.
Vasakult: Paul Jürjo, Enn Anupõld, Allan Kullaste, Uno Tulp ja Karl Kasikov (Ülo Josingu foto)